Worldwide Travel, Inc.

Your One Stop Shop For International Travel Needs

Serving Community Since 1975.

Michigan Office
29211 Ford Rd.
Garden City, MI 48135
Tel: 734-525-7304
Toll Free: 800-504-3044
Fax: 866-300-9725

Lowest Fare Guaranteed

Los Angles Office
2701 E. Chapman Ave.
Ste.No.108,Fullerton,CA92831
Phone: 714-449-7766
Toll Free: 866-889-1203
Fax: 714-449-7767

Punjab Sports & Cultural Club
Cincinnati, Ohio

ਦੂਜਾ ਸਾਲਾਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਮੇਲਾ

ਐਤਵਾਰ 22 ਅਗਸਤ, 2009
ਸਮਾਂ:ਸਵੇਰੇ 8 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕਬੱਡੀ, ਬਾਸਕਟਬਾਲ, ਵਾਲੀਬਾਲ (ਲੜਕੇ ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ), ਸੌਕਰ, ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਗਾਇਕ ਗੀਤਾ ਜੈਲਦਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਿਆ ਕੌਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ:ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ

Tenth Year in Publication | ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ | Price 50¢

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 34, August 22, 2009 | 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 | Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਝਟਕੇ ਨੇ ਹਿਲਾਈ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ 'ਖ਼ਾਨ' ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਭਾਰੀ ਜਲਾਲਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਉਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਥਿਤ ਨਸਲੀ ਭਿੰਨ-ਭੇਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

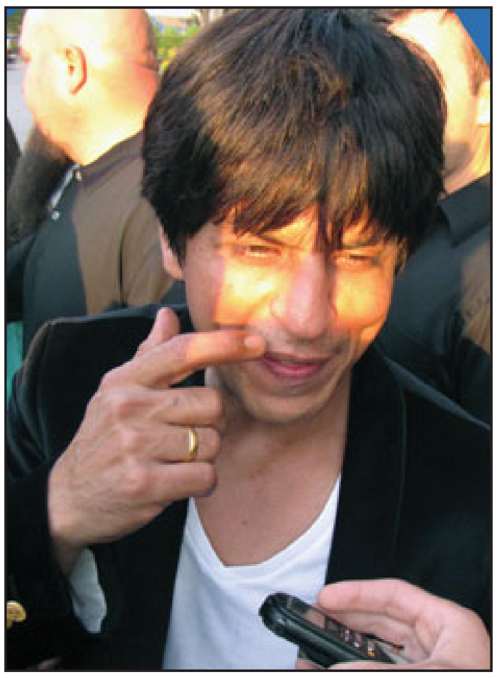

ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ

ਭਾਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਈ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉਘੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਪੀ.ਜੇ. ਅਬਦੁੱਲ ਕਲਾਮ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਜਲੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਰਣ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਫੁਲ ਪਟੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਉਠਾਏਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾ-ਬਰਦਾਸ਼ਤਯੋਗ ਹਨ।

ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਿਊਜਰਸੀ ਦੇ ਨੇਵਾਰਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ 2 ਘੰਟੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਚੌੜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਘਰ ਦੇ ਦਖ਼ਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ 'ਖ਼ਾਨ' ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਕਿਉਂ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਹ ਜਵਾਬ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਅਦਾਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਖ਼ਾਨ' ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਮਿਡਵੈਸਟ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਹੀ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਟੀਮ। ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਾ ਪੜ੍ਹੋ ਅੰਦਰ ਸਫਾ 2,3,16,17,20 ਅਤੇ 21 ਉਤੇ

ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ-ਵਿਗੜਦਾ ਗੇੜ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਜਲੰਧਰ: ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗਰਾਮਰ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣ-ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਬਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਚਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਤਾਕਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸਰਹੱਦੀ ਕੁੜਿੱਤਣ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਬਾਇਸ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਚਾਰਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਤੋਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਤੀਪਸੰਦ ਅਤੇ ਨਰਮ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ।

ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੌਕਿਆਂ ਉਪਰ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਦੋਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਰਮ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਛਪਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। 15 ਅਗਸਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਵਿਚਲੀ ਰਵਾਇਤੀ ਕੁੜਿੱਤਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਦੋ ਕੁ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਖੜਕਦਾ ਆਇਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਹਮਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਸਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਰਮ-ਅਲ-ਸ਼ੇਖ ਵਿਚ ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਕ ਸੰਮੇਲਨ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

North American Truck Stop

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!!

ਕੈਰੀਅਰ ਥਰਮੋਕਿੰਗ ਐਂਡ ਕੈਰੀਅਰ ਯੂਨਿਟ ਇੰਜਣ ਇਥੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਸਰਵਿਸ
ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਜਬ ਭਾਅ

909-350-3310, 909-697-5808
balwindernats@yahoo.com
14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337

MICHIGAN WORKS APPROVED!

ALL ★ STARS

NO WAITING!

★ TRUCK DRIVING SCHOOL INC ★
151 MILITARY ST. ★ DETROIT, MI 48209

313-841-2222

CDL A, B, P & S
WITH AIR BRAKE

CDL LICENSING IN JUST 3 WEEKS!
WE ARE AFFILIATED WITH NWLB

WE OFFER FULL TIME, PART TIME, AND WEEKEND CLASSES TO ACCOMMODATE YOUR SCHEDULING NEEDS

★ Assist in job placement
★ Flexible hours , fit your Schedule
★ More than 25 years experience
★ UP TO $750 TO $900 PER WEEK!
★ REFRESHER COURSES AVAILABLE
★ ONE-ON-ONE TRAINING

Visit us online at ALLSTARSCDL.COM
e-mail us at WWW.ALLSTARTRUCKSCHOOL@YAHOO.COM

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਵੇਖਦਿਆਂ

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਲਹਿਰ ਸਿਆਟਲ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਿਡਵੈਸਟ ਵਿਚ ਹੁਣ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ 'ਚ ਹਰ ਸਾਲ ਦੋ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਡਿਟਰਾਇਟ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਤੇ ਡੇਅਟਨ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਅਜੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨੀ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ। ਮਨੋਰੰਜਨ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ ਓਨੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਢਿੱਡ ਲਈ ਰੋਟੀ ਦੀ। ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਉਂਜ ਹੀ ਵਿਜੋਗੇ ਹੋਏ ਬੰਦੇ ਹਨ। ਜਨਮ ਭੋਇੰ ਤੋਂ ਉਖੜੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਚਾਹੀਦੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੈਂ ਡਿਟਰਾਇਟ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਹੋਰੀਂ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਪੂਰਾ ਜਥਾ ਲੈ ਕੇ ਢੁੱਕੇ ਸਨ। ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਲਵਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ. ਸੀ, ਸੋਨੂੰ ਖਹਿਰਾ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਨੌਂ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਚ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।" ਮੈਂ ਸੱਦਾ ਪਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵਾਂਗਾ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੇਖੇ ਸਨ। 2003 ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਕੋਚ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਮੈਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਵਾਕੀ ਗਏ ਸਾਂ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵੈਟਰਨ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਸ 'ਚੋਂ ਅਠਵੀਂ ਵਾਰ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਮਿਲਵਾਕੀ 'ਚ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਲੀਆ, ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਰੱਖੜਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾਏ ਜਿਥੇ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਝੀਲਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਬੜਾ ਕੁਝ ਸੁਣ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਬਾਰੇ। ਮੈਨੂੰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਦੀ ਮਈ ਦਿਵਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਪਹਿਲੀ ਮਈ 1886 ਦੇ ਦਿਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਹੜਤਾਲੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ ਸੀ। ਇਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਿੱਜੀ ਕਮੀਜ਼ ਸੋਟੀ 'ਤੇ ਟੰਗ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਲਾਲ ਝੰਡਾ ਪਿੱਛੋਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣਿਆ।

2003 ਦਾ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ਾਮਬਰਗ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗਲਾਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਜਲੇਬੀ ਜੰਕਸ਼ਨ ਮੈਂ ਸਾਊਥਾਲ 'ਚ ਵੇਖੇ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਦਾ ਨਾਂ 'ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ' ਵੀ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਗਾਰਡ ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਹੀਰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਝੰਡੀ ਹਿਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਝੰਡੀ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਨਾਲ ਉਹ ਤੇ ਉਹਦਾ ਸਾਥੀ ਠੰਢੂ ਰਾਮ ਤੇ ਠੁਣੀਏ ਵਾਂਗ ਹਾਸੇ ਦੀਆਂ ਫੁਲਝੜੀਆਂ ਛੱਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੈਪੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੌਜੀ ਅੱਡ ਢੋਲੇ ਦੀਆਂ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੌਜੀ ਸਾਹਿਬ ਮਾਵੇ ਵਾਲੀ ਕਸਵੀਂ ਪੱਗ ਤੇ ਕੁੰਢੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਤੋਂ ਇੰਜ ਜਾਪ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਮੁੜ ਜਿਓਂ ਪਿਆ ਹੋਵੇ!

ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਮੈਂ ਕੁਲਵੰਤ ਰੰਧਾਵੇ ਤੇ ਬਾਬੇ ਪੂਨੀਏ ਨਾਲ ਕਾਰ ਵਿਚ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਕਾਰ ਵਿਚ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਿਰਜ਼ਾ ਬਣੇ ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਕਾਰ ਦੀ ਸੂਈ ਇਕ ਸੌ ਤੀਹ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਸੱਤਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਬੱਕੀ ਦਾਨਾਬਾਦ ਯਾਨੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ ਜੂਹਾਂ 'ਚ ਜਾ ਵਾੜੀ ਸੀ।

ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਗੜ੍ਹੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗਾਇਕ ਗੀਤੇ ਜ਼ੈਲਦਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ। ਸੀਟੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣੈਂ ਹਟ ਜਾ ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੀਤੇ ਨੇ ਹੈਪੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੈਨ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸੀਟੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਚੱਲਣਾ ਤਾਂ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸੀ ਪਰ ਸਾਜ਼ ਤੇ ਸਾਜ਼ਿੰਦੇ 'ਕੱਠੇ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਤ ਦੇ ਨੌਂ ਵੱਜ ਗਏ। ਕਿਤੋਂ ਹੰਸ ਰਾਜ ਦੇ ਭਰਾ ਪਰਮਜੀਤ ਹੰਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ, ਕਿਤੋਂ ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਨੂੰ, ਕਿਤੋਂ ਇਕਬਾਲ ਵਿਰਕ ਨੂੰ ਤੇ ਕਿਤੋਂ ਹਰਬੰਸ ਤੇ ਮੈਨੂੰ। ਕਿਤੋਂ ਕੀਅ ਬੋਰਡ ਲੱਭਿਆ, ਕਿਤੋਂ ਢੋਲਕੀ ਤੇ ਕਿਤੋਂ ਤੂੰਬੀ। ਗਾਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਨਵਾਂ ਤਜਰਬਾ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਵੀ ਰਿਆਜ਼ ਕਰਦੇ ਗਏ।

ਮੇਰਾ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਇੰਜ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅੰਦਰਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਘਰ ਚੱਲਿਆ ਹੋਵਾਂ। ਅਸੀਂ ਛੇ ਜਣੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਰਨੀਆ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਬਾਰਡਰ ਲੰਘਣਾ ਹੁਣ ਭਵਜਲ ਤਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਧਿਆ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਲੰਘ ਗਏ। ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਮੈਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਸੁੱਖੀਂ ਸਾਂਦੀਂ ਲੰਘੇ ਆਂ।" ਨਾਲ ਹੀ ਬੋਲਿਆ ਬਈ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਜੇ ਥੱਲੇ ਉਤਾਰ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ। ਬਾਰਡਰ ਲੰਘਦਿਆਂ ਹੀ ਟਰੱਕ ਵਾਲਾ ਇਕ ਜਾਣੂੰ ਨੌਜੁਆਨ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਨੂੰ ਹੀ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋ ਜਣੇ ਉਹਦੇ ਟਰੱਕ ਵਿਚ ਸੌਂ ਜਾਣ। ਹੰਸ ਤੇ ਬੱਲ ਟਰੱਕ ਵਿਚ ਜਾ ਸੁੱਤੇ। ਵੈਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਜਣੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੇ ਗੀਤਾ ਵੀ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ੋਰਧਾਰ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਜੋ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਅੱਠ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਦਸ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਤਹਿ ਹੋਇਆ।

ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਲਾਂ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਕੁਝ ਦਾਅ...

ਮੇਲਾ ਬਸੀ ਵੁਡਜ਼, ਐਲਕ ਗਰੂਵ ਵਿਚ ਭਰਨਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਮੋਟਲ 'ਚ ਨਹਾ ਧੋ ਕੇ ਤੇ ਘੰਟਾ ਕੁ ਸੌਂ ਕੇ ਮੇਲੇ ਵਾਲੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਵਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਰੁੱਖ ਏਨੇ ਉੱਚੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਟਾਹਲੀਆਂ ਤੇ ਪਿੱਪਲ ਹੋਣ। ਲੱਗਦਾ ਵੀ ਇੰਜ ਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੇਲਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਰੀਂਹ 'ਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਰਕ ਦਾ ਹਰਾ ਘਾਹ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਰਾਵਟ ਬਖ਼ਸ਼ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਿਆਣੇ ਦੁੜੰਗੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਝੰਡੇ ਝੰਡੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੀਂਹ ਕਣੀ ਤੇ ਧੁੱਪ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਛੇ ਸੱਤ ਟੈਂਟ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ ਵੱਡੇ ਟੈਂਟ ਹੇਠ ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ ਜਿਥੇ ਦਹੀਂ ਤੇ ਆਚਾਰ ਨਾਲ ਪਰੌਂਠੇ ਵਰਤ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਖਿਡਾਰੀ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕ ਆਈ ਜਾਂਦੇ ਬਰੇਕ ਫਾਸਟ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ। ਚਾਹਾਂ ਉਬਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਲਈ ਕੜ੍ਹੀ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਕਰੇ ਦਾ ਮੀਟ ਰਿੱਝਣਾ ਧਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੁੰਡੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮਸ਼ੀਨ ਨਾਲ ਰਗੜੇ ਮਸਾਲੇ ਦੀ ਮਹਿਕ ਪਰ੍ਹਾਂ ਸੜਕ ਤਕ ਪਸਰੀ ਪਈ ਸੀ। ਲੰਘਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲੇਬੀਆਂ ਦੀ ਚਾਸ਼ਨੀ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਵਾਸ਼ਨਾ ਤੇ ਤੜਕੇ ਦੀ ਕਰਾਰੀ ਮਹਿਕ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਆ ਜੋ ਏਥੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੇ। ਨਾਲੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹੀ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਪਿਕਨਿਕ ਹਨ।

ਮਾਈਕ ਤੋਂ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਲੇ ਲਈ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਮੈਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਪਹਿਲਾ ਮੈਚ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਮਿਡਵੈਸਟ ਤੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਾਲਟਨ ਕਲੱਬ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ। ਮਾਲਟਨ ਦਾ ਨੌਜੁਆਨ ਕਬੱਡੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਲਕੀਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਦੇ ਬੋਲ ਗੂੰਜੇ:

-ਧੌਂਸਾ ਵੱਜਿਆ ਕੂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ,
ਚੜ੍ਹੇ ਸੂਰਮੇ ਸਿੰਘ ਦਲੇਰ ਮੀਆਂ।
ਚੜ੍ਹੇ ਪੁੱਤ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਛੈਲ ਬਾਂਕੇ,
ਜੈਸੇ ਬੇਲਿਓਂ ਨਿਕਲਦੇ ਸ਼ੇਰ ਮੀਆਂ...।

ਲੈ ਜਾ ਚੱਕ ਕੇ ਬਈ ਬਾਹਮਣੀ ਗਲਾਸ ਵਰਗੀ ਆਖ ਕੇ...

ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸ਼ਕ ਬੇਸ਼ਕ ਘੱਟ ਸਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰੌਣਕ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਕਰਨ, ਮਿੰਟਾ, ਗਿੰਦਾ ਤੇ ਤਰਨਦੀਪ ਧਾਵੀ ਸਨ ਤੇ ਮਾਲਟਨ ਵੱਲੋਂ ਹਰਦੀਪ, ਚਾਂਦੀ, ਮਨਦੀਪ ਤੇ ਸੰਦੀਪ ਕਬੱਡੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ ਮੈਚ ਮਾਲਟਨ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ 49-19 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਦੂਜਾ ਮੈਚ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਕਲੱਬ ਦਰਮਿਆਨ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਆਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਿੱਲਾ, ਪੱਪੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਚਰਨਜੀਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਬਾਬੇ ਹੋਰੀਂ ਰੈਫਰੀ ਤੇ ਟਾਈਮ ਕੀਪਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਐਡੀਟਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਖ਼ੁਦ ਮੇਲਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਨੁਕਤੇ ਨੋਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਦਾ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰਨੀ ਮੇਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਹੇ ਮਿਲਾਪੜੇ ਸੱਜਣ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰਨੀ ਦਾ ਹੋਣਹਾਰ ਸਪੁੱਤਰ ਹੈ।

ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ ਤੇ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਤੋਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੱਸਾਂ ਆ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਹੀਰ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ ਹੋਰੀਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਕਬੱਡੀ ਦੀਆਂ ਝਪਟਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਥੱਲੇ ਥੱਲੇ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਰਾਰੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਗੂੰਜ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਿਆਣੇ ਚਾਂਭਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਗੱਲੀਂ ਜੁਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸਭ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਮੈਚ ਵਿਚ ਹਰਜੀਤ ਕਲੱਬ ਨੇ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 31-28 ਅੰਕਾਂ ਉਤੇ ਪਿਛਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਦਰਜੀਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਅਮਨਦੀਪ, ਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਸੰਦੀਪ ਕੌਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਜੀਵਨ, ਗੁੱਗੂ ਭਿੰਡਰਾਂ, ਗਗਨ ਤੇ ਹਰਸ਼ ਸਨ।

ਤੀਜਾ ਮੈਚ ਮਿਡਵੈਸਟ ਤੇ ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਬੇਅ ਏਰੀਏ ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਰੁੜਕੇ ਵਾਲੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਬਲਜੋਗ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਪਰ ਬੇਅ ਏਰੀਏ ਵਾਲੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹੀ ਲਿਆਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 36-12 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਈਕਲ, ਜੇਸਨ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਲ ਨੇ ਸੋਹਣੀਆਂ ਕਬੱਡੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਤੇ ਲਾਲੀ ਨੇ ਜੱਫਿਆਂ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਉਹ ਜੀਹਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਥਾਨ ਵਾਂਗ ਵਲ੍ਹੇਟ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ। ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਆਏ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਘੋਤੜਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਾਹੀ, ਮਨਜੀਤ ਨਾਗਰਾ, ਸ਼ਲਿੰਦਰ ਕੁਲਾਰ, ਰਾਜੂ ਸੰਧੂ, ਡਾ. ਵਿੱਕੀ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਡਾਲਰਾਂ ਨਾਲ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕੀਤੀ।

ਚੌਥਾ ਮੈਚ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ ਤੇ ਮਾਲਟਨ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਜੋ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 29-25 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਪੰਜਵੇਂ ਮੈਚ ਵਿਚ ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਹਰਜੀਤ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਨੂੰ 44-36 ਅੰਕਾਂ 'ਤੇ ਹਰਾ ਕੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪਾਇਆ। ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਾਲਟਨ ਕਲੱਬ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਬੇਅ ਏਰੀਏ ਦਾ ਲਾਲੀ ਜੋ ਹਰੇਕ ਰੇਡਰ ਨੂੰ ਜਿੰਦੇ ਲਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਹ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿਚ ਹੰਭ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮਾਲਟਨ ਕਲੱਬ ਨੇ 41-22 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਕੱਪ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤਰੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਸੀ।

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ੋਅ ਮੈਚ ਸਪਰਿੰਗਡੇਲ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਤੂੰ ਕਹਿਨੈਂ ਜਾਣ ਨੀਂ ਦੇਣਾ, ਮੈਂ ਕਹਿਨਾਂ ਰੋਕ ਕੇ ਵਿਖਾ...ਆ ਗਿਆ ਈ ਫਿਰ

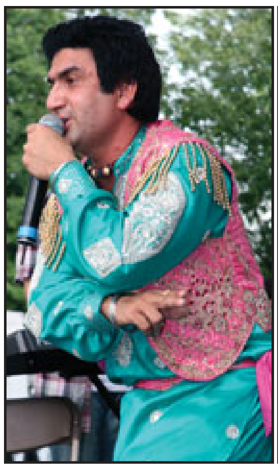

ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਭਰਵੀਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲਾ ਖਿਡਾਰੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਬੱਡੀ ਪਾਉਣ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਦੇ ਜੈਕਾਰੇ ਗੂੰਜਦੇ। ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਵੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਕਰਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਬੁਲਾ ਦਿੰਦਾ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਉਸ ਸ਼ੋਅ ਮੈਚ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸੁਗਲ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਮੈਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ 22-13 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।

ਕਬੱਡੀ ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਵਗੀ, ਦੁਪਹਿਰੇ ਤਿੱਖੀ ਧੁੱਪ ਚੁਭਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਿਆ। ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਸਮੇਂ ਕਬੱਡੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਲੰਗਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਤੋਂ ਬੱਸ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਏ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਅਮਨਦੀਪ ਧਾਰਨੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਹ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਵਿਚ 22 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਐਤਕੀਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਸਰੀਰਕ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀਲ੍ਹ ਚੇਅਰ 'ਤੇ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਆਇਆ। ਮੇਰੀ ਉਸ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਸਬ ਐਡੀਟਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਲਾਇਲਾਜ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਸਰੀਰ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਗੀਤਕਾਰ ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ ਵੀ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਬੀਬੀ ਇਸ਼ਮੀਤ ਨਰੂਲਾ ਵੀ। ਗੀਤਾ ਜ਼ੈਲਦਾਰ ਵੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਮੇਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੀਤੇ ਦਾ ਗੀਤ ਸੀਟੀਆਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ-ਸੀਟੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣੋ ਹਟ ਜਾਹ...। ਕਣੀਆਂ 'ਚ ਮੈਂ ਭਿੱਜਗੀ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦੀ ਦਿਲਦਾਰਾ...। ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਿੰਦਾ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ-ਜਿਥੇ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਓਥੇ ਵੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ, ਸਾਰੇ ਜੱਗ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਟੌਅਰ ਵੱਖਰਾ...।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦਾ ਇਹ 7ਵਾਂ ਕਬੱਡੀ ਮੇਲਾ ਪੂਰਾ ਭਰਿਆ। ਆਏ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲੰਗਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੱਕ ਕੜ੍ਹੀ-ਚੌਲ, ਛੋਲੇ, ਮੀਟ-ਮੁਰਗੇ ਅਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤੋਟ ਨਾ ਰਹੀ। ਚਾਹ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਚਾਹ ਦਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੌਸਮ ਗਰਮ ਸੀ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਤੇਹ ਮੁੜ ਮੁੜ ਲੱਗਦੀ। ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਟੀਮ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਾਧੂ ਕਰੀ ਰੱਖੀਆਂ। ਸਫਾਈ ਦਾ ਵੀ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਆਏ ਮੁਅੱਜਜ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਗੁਰਮੁਖ ਭੁੱਲਰ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਨੈਣ ਵਾਂਗੂੰ ਮੇਲ੍ਹਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਸੀ., ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ, ਲਵਦੀਪ ਦੁੱਲਤ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਟਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ ਇਹ ਖਿਆਲ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਵੇਲੇ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਅੱਖ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ।

—

ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਹੋਸਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਨਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾ ਲਓ। ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਹਕੀਮਪੁਰੀ ਜਿਥੇ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲੈ ਲੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਸੌ ਸੌ ਡਾਲਰ ਦੇ ਨੋਟ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕਢਵਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ, ਕਦੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਘੋਤੜਾ, ਕਦੀ ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ ਤੇ ਕਦੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਮੁਲਤਾਨੀ ਸੌ ਸੌ ਦੇ ਨੋਟ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

—

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦਾ ਮੌਸਮ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਬੜਾ ਬੇਇਤਬਾਰਾ ਹੈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਮੀਂਹ ਵਰਨ ਲੱਗ ਪਵੇ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਨਟਖਟ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਦੋ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਬੱਦਲ ਵਰ੍ਹ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਜੈ ਰਾਮ ਕਾਹਲੋਂ ਦੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਸੀ ਕਿ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਹੀ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹਾਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਲਵੇ ਜਾਂ ਇੰਦਰ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੀ ਕਰ ਲਵੇ। ਪਰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਰਹਿ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਕੁ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਮੇਲਾ ਪੂਰਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਚ ਸੀ, ਬੱਦਲ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ ਐਲੀ ਐਲੀ ਕਰਕੇ। ਅਜੇ ਤਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦੇ ਨੇ ਕੋਈ ਮਲਹਾਰ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬੱਦਲ ਅੱਗੇ ਅੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇੰਦਰ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਝੱਟ ਹੀ ਮੰਨਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਫੋਕੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਮੀਂਹ 'ਚ ਗੜੁੱਚ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਛਿਥੇ ਹੋਏ ਤੰਬੂਆਂ ਹੇਠ ਵਾਪਸ ਆ ਜੁੜੇ।

—

ਬਸੀ ਵੁਡਜ਼ ਦਾ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਟ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿੰਨੇ ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਸਨ ਉਨੇ ਹੀ ਮਿਲਵਾਕੀ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲੇ ਤੇ ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਕਿਸੇ ਫਾਰੈਸਟ ਪ੍ਰਿਜ਼ਰਵ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੌਜਾਂ ਹੀ ਮੌਜਾਂ। ਜਿੰਨੇ ਦਰਸ਼ਕ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸਨ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਖੜੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿੱਕੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਂ ਵੈਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਰੂ ਸਿੱਕੇ ਦੀਆਂ ਛਬੀਲਾਂ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਆਏ ਸਨ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੀਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ਰਾ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਲਈ ਥਾਂ-ਸਿਰ ਹੋ ਜਾਈਏ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਸਨ ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਿਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਇਹ ਨਾ ਆਖ ਦੇਣ ਕਿ ਆਇਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕੋ ਹੀ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਨ।

—

ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸੰਨੀ ਧੂੜ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਜਥਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸੰਨੀ ਧੂੜ 1 ਦੀ ਲਾਇਸੰਸ ਪਲੇਟ ਵਾਲੇ ਹੰਮਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਆਪਣੇ ਹਮਜੋਲੀਆਂ ਦਾ ਟੋਲਾ ਲੈ ਕੇ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਲਈ ਮਸਕੀਗਨ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਯਾਦਵਿੰਦਰ, ਧਰਮਿੰਦਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਘੋਤੜੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਰਾਜ ਗਰੇਵਾਲ, ਕੈਲਮਜ਼ੂ ਤੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੁੰਦਰ, ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸੰਧਰ ਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

—

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਮਝੋ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸ਼ਗਨ ਇਸ ਮੇਲੇ 'ਚ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੇਲਾ ਸੁੱਖ ਸੁਖਾਲਾ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਟੁੱਨ ਹੋਇਆ ਇਕ ਮੇਲੀ ਸਟੇਜ ਅੱਗੇ ਆ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦਾ ਮਾਈਕ ਸੰਭਾਲੀ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਗੀਤ ਦੀ ਪੈਰੋਡੀ ਦੇ ਬੋਲ ਸਨ-ਹਾਏ ਹਾਏ ਮੈਂ ਕਿਸ ਕਿਸ ਕੋ ਸੁਨਾਊਂ ਮੇਰੀ ਹੈਂ ਦੋ ਜਨਾਨੀਆਂ... ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਰਾਬੀ ਮੇਲੀ ਨੇ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਵੱਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀ ਧਰ ਲਿਆ ਥਾਂ ਹੀ। ਆਫ ਡਿਊਟੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਦਾ ਗੋਲ ਛਿੱਕੂ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਖੈਰ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲੈ ਆਏ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੇਲੇ ਦੇ ਰੰਗ 'ਚ ਭੰਗ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਸਪੀਕਰ ਬੰਦ ਕਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਵਿਚਾਰਾ ਛਿੰਦਾ ਅਖਾੜਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਹੀ ਕੱਸਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 4 ਉਤੇ)

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਨ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਸੁਨੀਤਾ ਚੋਪੜਾ): ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ 62ਵਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਨ ਵੱਡੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਨ ਪਰੇਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਦਾਅਵਤ ਰੋਲਿੰਗ ਮੈਡੋਸ ਦੇ ਮੈਡੋਸ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਅਤੇ (ਹੇਠਾਂ) ਸਰੋਤੇ

ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਮੌਕੇ ਮੇਅਰ ਰਿਚਰਡ ਡੇਲੀ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਨਵੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜ਼ਾਲਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੇਅਰ ਡੇਲੀ ਨੇ ਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਰਾਹੀਂ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ। ਸ੍ਰੀ ਡੇਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਿਰਜਿਆ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਬਿਜਨਸ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹੈਦਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਣੇ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਸ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਚੇਰੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਲੈਜਾਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਾਂ।

ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ ਉਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਰੇਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਾਮ ਐਫ.ਆਈ.ਏ. ਵਲੋਂ ਮੈਡੋਸ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ 700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਮੂਕ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਸਾਹ ਰੋਕ ਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਹੋਇਆ।

ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਕ ਫਲੋਟ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ ਉਤੇ ਪਰੇਡ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਐਨ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਲੀਨਾਏ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸ੍ਰੀ ਪੈਟ ਕੁਇਨ, ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਜੈਸੀ ਵਾਈਟ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਡੌਰਥੀ ਬਰਾਊਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਨ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਪੈਟ ਕੁਇਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਬੇਤੁਕੱਲਫੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿਚਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਿਜਨਸ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਫਲੋਟ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਨੀ ਡਾਰਟ ਦਾ ਫਲੋਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਈ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਖਤ ਗਰਮੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਧਰੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਸਥਾਨਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਨ ਪਰੇਡ ਮੌਕੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਾਣੀ-ਧਾਣੀ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਸਿਰਫ ਰਾਇਲ ਸਵੀਟਸ ਵਾਲੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਉਧਰ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਗਏ। ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤਰੀ ਨੇ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ। ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐਫ.ਆਈ.ਏ. ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਿੱਲ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਵੇਖਦਿਆਂ

ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਮਾਣ ਤਾਣ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਉਂਜ ਵੀ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਛਿੜ ਪੈਣ ਤਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉਤੋਂ ਦੀ ਆਉਣ ਲਈ ਸੱਭੋ ਕੁਝ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਕੁਝ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਦੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਉਗਰਾਹੇ। ਜਦੋਂ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਈ ਕਬੱਡੀ ਦੇਖਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਖਿਝੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੀਲਡਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਖਫਾ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੇਲਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਹੀ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਚੱਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਸੱਦੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਪਰ ਇੰਨੀ ਵੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਾ ਦਿਓ ਕਿ ਮੇਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇਣੀ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿਓ।

—

ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਟੀਮ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਹੀ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਖਿਡਾਰੀ ਇੰਨੇ ਮਹਿੰਗੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੁੜ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਕਈ ਮੇਲੀ ਕੁਝ ਖਫਾ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਮੇਲਾ ਅੰਡਰ 21 ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਮੇਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, 'ਯਾਰ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੇਲਿਆਂ 'ਚ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਮੇਲੀ ਖਫਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਲੀ ਦਾ ਗਲਤ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਤਕੀਂ ਹਲਕੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮਾਂ ਲਿਆ ਕੇ ਗੰਦੇ ਗਾਲ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, 'ਆਹ ਜਿਹੜੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾ ਜੇ ਮੈਚ ਫਸਵੇਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਥੇ ਜੁੜਨ ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਾਂ ਦੁਆਲੇ।'

ਜਿਨਾਹ ਬਾਰੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਅਸਹਿਮਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ''ਜਿਨਾਹ-ਭਾਰਤ, ਵੰਡ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ'' ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸੋਕੇ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਉੱਚ ਤਾਕਤੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਤੀ 13 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸੋਕੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਉਚ ਤਾਕਤੀ ਸਮੂਹ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਸਮੂਹ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ 'ਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ, ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੌਨਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਮੰਤਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਿੰਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਧਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਸੋਕੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਚਿੰਤਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬੀਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹਥਿਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸੋਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਂਝ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਤ ਰਹੀ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਮੁੱਖ ਮਸਲਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਥੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਬਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਮੌਕੇ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਕਾਰਨ ਬਿਜਾਈ ਹੇਠਲਾ ਰਕਬਾ ਘਟਣ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਆਏ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਵੇਖੇ ਗਏ। ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ 600 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚੋਂ 161 ਨੂੰ ਸੋਕਾ ਪੀੜਤ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਲਾਂ, ਖੰਡ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ 'ਚ ਵੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਗਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ 'ਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਫੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾੜੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ ਸੋਕੇ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਹੇਠਲੇ ਰਕਬੇ 'ਚ 57 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਨ.ਬੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਝੋਨੇ ਹੇਠਲੇ ਰਕਬੇ 'ਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਝੋਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਾਲਾਂ, ਗੰਨੇ ਅਤੇ ਮੂੰਗਫਲੀ ਹੇਠਲੇ ਰਕਬੇ 'ਚ ਵੀ ਕਮੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਦਾਲਾਂ ਹੇਠ ਰਕਬੇ ਵਿਚ 6 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ, ਗੰਨੇ ਦੇ ਰਕਬੇ 'ਚ 1 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ, ਮੂੰਗਫਲੀ ਹੇਠਲੇ ਰਕਬੇ 'ਚ 6 ਤੋਂ 8 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਪਾਹ ਹੇਠਲੇ ਰਕਬੇ 'ਚ 11 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਸੂਨ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਐਨ.ਬੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਔਸਤ ਨਾਲੋਂ 29 ਫੀਸਦੀ ਵਰਖਾ ਘੱਟ ਹੋਈ। ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਆਮ ਨਾਲੋਂ 43 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ 36 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਹੋਈ।

ਭਾਵੇਂ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੋਕੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੱਦਲਵਾਈ ਵਾਲਾ ਮੌਸਮ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਭਰਵੀਂ ਬਾਰਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਲ 2009 ਨੂੰ ਸੋਕੇ ਵਾਲਾ ਸਾਲ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਸਤ-ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ 'ਚ 85-90 ਫੀਸਦੀ ਵਰਖਾ ਹੋਣ ਦੀ ਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਮਾਨਸੂਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ ਤਕ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲ ਨੀਨੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਮਾਨਸੂਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਗੰਭੀਰ ਸੋਕੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਮਾਨਸੂਨ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮਾਨਸੂਨ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਆਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਛੇਤੀ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਤੇ ਪਵੇਗਾ।

ਖ਼ਰਾਬ ਮਾਨਸੂਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਅਸਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 'ਤੇ ਹੋਇਆ। ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਇਸ ਸਾਲ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 20 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਹੋਈ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰਾਈਸ ਮਿਲਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਚ 30 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦੀ ਕਮੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਘੱਟ ਉਤਪਾਦਨ ਕਾਰਨ ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਉਪਰ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ 62 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਅਰਹਰ ਦੀ ਦਾਲ ਜੁਲਾਈ 'ਚ 82 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀ ਸੀ।

ਉਧਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ 177 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਸੋਕੇ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਪਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸੂਬਿਆਂ ਨੇ 8500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਫਤ-ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਸਹੀ ਅੰਕੜਾ ਦੱਸੇ ਬਗੈਰ ਪਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸਾਮ, ਬਿਹਾਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਝਾਰਖੰਡ ਅਤੇ ਮਨੀਪੁਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਭੇਜੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦੇ 58 ਸੂਬੇ ਸੋਕਾ ਪੀੜਤ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੇ 7789 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਝਾਰਖੰਡ ਨੇ 890 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਾਹਤ ਵਜੋਂ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਪਵਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ 129 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਕਾ ਪੀੜਤ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਤਿੰਨ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ 48 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਕੇ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਉਤੇ ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਸੁਨੀਤਾ ਚੋਪੜਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤਰੀ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਦਰੋ-ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਕੁਝ ਉਘੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤ ਉਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਿਖਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ ਉਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਦਿਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਇਆ।

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਇਸ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਇਥੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਆਫ ਇਲੀਨਾਏ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਅੱਜ਼ਜ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੰਸਥਾ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਐਫ.ਆਈ.ਏ.) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹੈਦਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਰਾਦਰ ਭਰੇ ਵਿਹਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਰਸਮੀ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਬਣੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, 'ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਐਫ.ਆਈ.ਏ. ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਏ. ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਬੋਰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਬੜੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਨੇ ਪਾੜੋ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਈ ਰੱਖੀ ਹੈ।'

ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਅਣਬਣ ਕੋਈ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੰਨ 2007 ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਿਛੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਇਕ ਸਬਰਬ ਰੋਲਿੰਗ ਮੈਡੋਸ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਫ.ਆਈ. ਏ. ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮੈਰਿਕਨ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ। ਐਫ.ਆਈ.ਏ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਫਤਿਖਾਰ ਸ਼ਰੀਫ, ਜੋ ਕਿ ਇਲੀਨਾਏ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ ਰਾਡ ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਕੈਂਡਲਾਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਚੇ ਕੁਝ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕਨ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ, ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮੈਰਿਕਨ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਆਖਿਆ, 'ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮੈਰਿਕਨ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਦੇ ਡਿਨਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਮਸੀਂ ਦਸ ਮਿੰਟ ਦਾ ਰਾਸਤਾ ਸੀ। ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਗਦੀ ਜਮੀਰ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਉਕਾ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਮਿੰਟ ਲਈ ਤਾਂ ਆ ਹੀ ਸਕਦੇ ਸਨ।'

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਵਿਰੁਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਈ ਉਘੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਇਸ ਸਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਉਤੇ ਗਹਿਰਾ ਅਸਰ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਕੀਤੀ ਹੀ ਸੀ, ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਰੇਡ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ, ਸੈਨੇਟਰ ਜਾਂ ਇਲੀਨਾਏ ਸੈਨੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟਰ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪੈਟ ਕੁਇਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵਜੋਂ ਰੁਤਬਾ ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਫਿਰ ਵੀ ਬਾਕੀ ਬਹੁਤੇ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਮਹਿਮਾਨ ਸਥਾਨਕ ਆਲਡਰਮੈਨ (ਭਾਰਤੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ) ਹੀ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖਾਤਰ ਇਲੀਨਾਏ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਗੜਿਆ ਅਕਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਸਕੈਂਡਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਅਕਸ ਜੇ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਤਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ, ਕਹਿਣਾ ਇਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ-ਬਦ ਨਾਲੋਂ ਬਦਨਾਮ ਬੁਰਾ।

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਆਮ ਇਜਲਾਸ 20 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ 23 ਅਗਸਤ 2009 ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੁਣ 20 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਉਸੇ ਹੀ ਦਿਨ ਮੇਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਮਸਰੂਫ ਹੋਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲਈ ਮਾਫੀ ਵੀ ਮੰਗੀ ਹੈ।

Matrimonials

ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੱਖ, 27 ਸਾਲ, 6' 2", ਕਲੀਨ ਸ਼ੇਵ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਗਰੈਜੂਏਟ ਲੜਕੇ ਲਈ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ। ਅੱਛੀ ਆਮਦਨ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:ਫੋਨ 708-649-9192, 708-699-3800

Gursikh parents seeking suitable match for 26 Year old, 5' 3" daughter. Girl has done B.A. B.Ed. and is working as teacher in a reputed english medium school. Girl and Parents visiting US on tourist visa. Brother settled and working in US. Contact:408-544-0538, jaswinder_kaur_in@yahoo.com

Wanted suitable match for Jatt Sikh girl 5'7"/26.5yrs, pursuing higher education in USA contact-509-771-9297 or e-mail: deep3250@gmail.com

Brother invites correspondence for Punjabi Hindu, 32, 5'11", well settled, down to earth, small educated family. Caste no bar. Issueless divorcee can also contact. Repond to 414-803-7420 or unitedlending@gmail.com

Editing & Translation

Professional Text Editing in English and Translation Work from Punjabi to English (Academic, Technical and Creative)

Prithvi Raj
prithviraj46@yahoo.com
shaprithvi@gmail.com
Cell (India)-094173-50789

KARN GILL
REALTOR
44644 Ann Arbor Rd.
Plymouth, MI 48170
(734) 612-9984
www.KarnGill.Com
KarnGill@Hotmail.Com
COLDWELL BANKER
Preferred, Realtors
Either Buying or Selling a Home in Michigan
"Always Go with the Winner"

ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ
ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਪੁਆਉ
ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

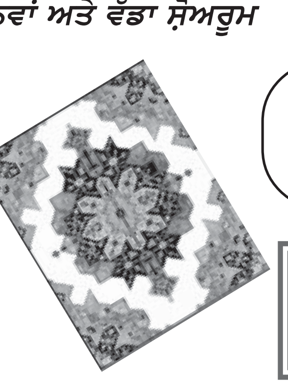

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ
Same day service in Chicago and suburbs
Amar Carpets Inc
ਵੈਸਟਰਨ ਐਵੇਨਿਊ ਤੋਂ ਅੱਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659
ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ
Ph: 773-508-5253,773-507-8043, Fax: 773-508-5249

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ???

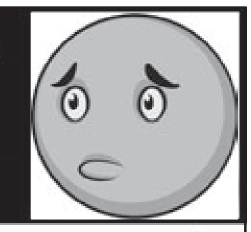

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ ਅਤੇ ਜਾਨ ਸੁਖੀ ਕਰੋ

✔ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੇਮੈਂਟ 60% ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ
✔ ਲੇਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਓਵਰ ਲਿਮਿਟ ਫੀਸ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
✔ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ
✔ ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹਾਲ ਕਰਾਓ, ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਤੋਂ ਬਚੋ
ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ:877-899-6244
www.tryemc.com
We Work in All 50 States

Punjab Times

Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

Chicago Community Reporter
Sunita Chopra
Ph:773-370-7106

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664

Honorary Directors Community Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703
Kuljeet Singh
510-284-9580

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Missisipi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusettes, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 75 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 350 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਵਿਗੜਦੀ ਗਰਾਮਰ

ਨਾਲ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਪਰ ਕਾਫੀ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਤਕੜਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪੈਂਤੜੇ ਉੱਪਰ ਹੀ ਖੜੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਈਆਂ ਪੈੜਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤਾ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਾਜਪਾਈ ਬੱਸ ਡਿਪਲੋਮੈਸੀ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਐਨ ਉਸੇ ਵਕਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਕਾਰਗਿਲ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਨਿਰਪੱਖ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਤਿੱਖੇ ਕਦਮ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਸਕੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਦੋਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੋਟੀਦਾਰ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗੱਦਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਂਝ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਗਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਅਡਵਾਨੀਕੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਏ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਤਿਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ 15 ਅਗਸਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਚਾਰਪੂਰਨ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਂਝ ਭਾਵੇਂ ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਨਕਸਲਵਾਦ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ ਨਰਮ ਪਹੁੰਚ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੁਲਘਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਲੰਘੀ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੋਚਾਫੇਰੂ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ ਉੱਪਰ ਮੁੜ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕੰਢਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੇਤ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਸੂਬਿਆਂ, ਸ਼ੋਪੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫੌਜ ਦੀ ਥਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕੀਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬੁਖਾਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਨਾ ਹੀ ਦਿੰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ, ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਨ ਵਾਰਤਾ ਦੇ ਕਦਮ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਅਤਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਤਾਕਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁੜਿੱਤਣ ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚੋਂ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਵਜੋਂ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗ ਅਤੇ ਕੁੜਿੱਤਣ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਲੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ। ਅਮਨ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਦੋਨਾਂ ਹੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚੋਂ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਪੈਂਤੜਾ ਹੁਣ ਤਿਆਗਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਵੇਂ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਜਨਮ ਲੈ ਸਕੇਗੀ।

ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਝਟਕੇ ਨੇ ਹਿਲਾਈ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਾਰਾਨਾ ਸੀ।

ਅਟਲਾਂਟਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸਥਿਤ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿੰਗ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਤੋਂ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਅਨੁਭਵ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮੈਨੂੰ ਫੇਰ ਖਿੱਚ ਲਿਆਵੇਗਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯੂ.ਐਸ. ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬਾਰਡਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੁਲਾਰੇ ਐਲਮਰ ਕਾਮਚੋ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨੇਵਾਰਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਖ਼ਾਨ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਨਾ ਪੁੱਜਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਚੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਅਰਲਾਈਨ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ 'ਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ।

ਭਾਵੇਂ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਲਾਲਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕ ਅਭਿਨੇਤਾ ਨੀਲ ਨੀਤਿਨ ਮੁਕੇਸ਼, ਜੋ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਦਾ ਰੰਗ ਬਹੁਤ ਗੋਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮ 'ਸਲਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ' ਦੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਇਰਫਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬੂਥੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਕਮਲ ਹਸਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਬੀਰ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਬਾਰੇ ਆਏ ਕੇਂਦਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਫੁਲ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ 'ਚ ਵੀ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ। ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਐਸ.ਐਫ.ਆਈ.) ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ 'ਚ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਉਧਰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ 'ਤੇ ਹੰਗਾਮਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖਣੀ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਖਾਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਨਸਲਵਾਦ ਜਿਹੜਾ ਰੁਖ਼ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਭੂਮੀ 'ਚ ਨਿਊ ਯਾਰਕ 'ਚ ਹੋਏ 9-11 ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਮੁੜ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖੋਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਕਲਾਮ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਲਾਲਤ ਨਾ ਸਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ। ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਲੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਚ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਦੋਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਊਢੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਫਿਰ ਮਘਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ): ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਲੰਘੀ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਊਢੀ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸਬੰਧੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਮਤੇ ਨੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਤੇ ਵਿਚ ਡਿਊਢੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਚਰਚਾ ਛਿੜ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਪ੍ਰਛਾਵੇਂ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੋਮਨਾਥ ਦੇ ਮੰਦਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਊਢੀ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸਬੰਧੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੋਂ ਛਪਦੇ ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੋਟਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸਲਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਹਿਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ ਵਲੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਖੋਹ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁੱਚ-ਭਿੱਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਵਾਲੀਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲਏ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਉਧਾਲ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਲੋਂ "ਭਿੱਟੇ" ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰ ਰਹੀ ਧਿਰ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਮੁਰਾਰਜੀ ਦੇਸਾਈ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਾਪਸ ਦੇਣੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਾਗ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਹਾਨੇ ਇਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲੱਗੇ ਸ੍ਰੀ ਸੋਮਨਾਥ ਮੰਦਰ ਦੇ ਇਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ 'ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ' ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ 'ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਵਡੱਪਣ' ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਿਰਕੂ ਜਮਾਤਾਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਛਿੱਪੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ
ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੈਪੀ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੰਗਾਮੀ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ

ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਦ, ਹਰਿਆਣਵੀ ਆਗੂ ਅੜੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਥੇ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸੱਦੇ ਗਏ ਹੰਗਾਮੀ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਲੰਘੀ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖਾਂ 'ਚ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਜ ਆਉਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੂਰਰਸ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਉਥੋਂ ਦੇ 6 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਡਟੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।

ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਲੰਘੀ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹੋਏ, ਇਸ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 180 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 130 ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਇਹ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਗੁਰੂਧਾਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਸ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁੜ ਬੋਗਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਏ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਜਲਾਸ ਵਲੋਂ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ ਕਰਨ। ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਵਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਪਿੱਛੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਾਈਂ ਗਵਾਉਣ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਜਲਾਸ ਵਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਮਿਲ ਬੈਠਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਜਲਾਸ 'ਚ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ 'ਚ ਇਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਸਮੇਤ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਜਲਾਸ 'ਚ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ ਅਤੇ ਸ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਇਮਪੁਰੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਧਰ ਸ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ ਨੇ ਇਜਲਾਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿਖ਼ਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਇਮਪੁਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਕੌਮ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਹੁੱਡਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ, ਸ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ, ਬੀਬੀ ਰਣਦੀਪ ਕੌਰ ਆਦਿ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਆ ਕੇ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲਾਏ। ਸ. ਝੀਂਡਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਜਦੋ ਜਹਿਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।

ਹਰਿਆਣਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਇਜ਼ -ਕੈਪਟਨ

ਮੋਹਾਲੀ : ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਮੰਗ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਗੋਲਕ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਇਕੱਤਰ ਹੁੰਦੀ ਮਾਇਆ ਬਾਦਲ ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅਲੱਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ?

ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਨਾ ਪੁੱਜਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ 'ਚ ਬੀਤੀ 16 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਿਰਫ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਦੋ ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੀਡਰ ਨਾ ਬਹੁੜਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੀਡਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਸਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਤਾਂ ਇਹ ਚਰਚਾ ਰਹੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖਾੜਕੂਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਸ ਰਸਮ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਸਬੰਧੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦਾਗਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਪੀ. ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਈ-ਮੇਲ ਜ਼ਰੀਏ ਚਿਤਾਵਨੀ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਧ ਚਰਚਾ ਰਹੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਖਾੜਕੂਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ-ਸਸਕਾਰ ਦੀ ਰਸਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਤੀ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. 'ਚ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਫਾਇਰਿੰਗ 'ਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਜ਼ੇਰੇ ਇਲਾਜ ਸਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਤਿੰਨ ਗੋਲੀਆਂ ਕੱਢ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗੀ ਗੋਲੀ ਨਾ ਨਿਕਲਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਲਗਾਤਾਰ ਗੰਭੀਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਭਾਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬੀਤੀ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. 'ਚ ਦਮ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੋਇਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.) ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਅੰਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਸਿੱਖ ਗਰਮਦਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਪੁਲਸ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ 'ਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਵਲੋਂ ਗਹਿਰੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਲਗੀ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਆਖਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਕਲਗੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਲਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ 8 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਥਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਕਲਗੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਸੁਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ 'ਜਥੇਦਾਰਾਂ' ਵਲੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ ਕਲਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਖ਼ਦਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਕਲਗੀ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਇਹ ਕਲਗੀ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਲਗੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਲਗੀ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ 1975 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਡਾ. ਐਸ.ਐਸ. ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਵੀ ਕਲਗੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਖੋਜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਬਲਿਊ.ਸੀ. ਆਰਚਰ ਵੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਸਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਲਗੀ ਗੁਆਚ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਕਲਗੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਲਗੀ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਲਗੀ ਨਹੀਂ।

Desi Bazar

Now Proudly Serving You At Two Locations

916 E. Main Street #118,
Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040
Fax: 317-888-2050

6663 W Washington St
Indianapolis, IN 46231
Tel: 317-247-7240
Fax: 317-247-7250

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

R K Carpet & Flooring, Inc.

6346 N. Claremont Ave. Chicago, IL 60659

ਵਾਜ਼ਬ ਭਾਅ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰਵਿਸ

*Commercial *Installation
*Residential *Cleaning
*Industrial *Repair
*Sales

Ravinder Singh Ravi

Ph:773-761-6888

Fax:773-761-6865

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਖੋਲ੍ਹੇਗੀ ਟੰਡਨ ਦੀ ਜੀਵਨ ਗਾਥਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਭਖਵੀਂ ਬਹਿਸ ਛੇੜਣ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ, ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਕੋ ਹੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਕਿਉਂ ਹੈ, ਆਦਿ ਰਹੱਸਾਂ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਟੰਡਨ ਨੇ ਪਰਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਹੋਰਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਗੁੱਟਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਵਲ ਵੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਜੇ ਟੰਡਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਬਾਰੇ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ 'ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ : ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਕ ਚਰਿੱਤਰ' ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ, ਪਰ 1947 ਵਿਚ ਹੋਏ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਦੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਕਿਵੇਂ ਜਨਸੰਘ ਬਣੀ ਤੇ ਫਿਰ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਪੁੱਜੀ, ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਰਕਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੌੜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕੇ ਚੜ੍ਹੀ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਗਏ।

ਇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮੰਤਰੀ ਬਨਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਰੌਚਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਖੱਟੇ ਮਿੱਠੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਜਨਸੰਘ ਵਲੋਂ 'ਮਹਾਂ ਪੰਜਾਬ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਲਈ ਮੋਰਚਾ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜਨਸੰਘ ਨੇ ਮਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਸੇ ਡਰ ਵਿਚੋਂ ਜਨਸੰਘ ਨੇ 'ਮਹਾਂ ਪੰਜਾਬ' ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਵੱਢ-ਟੁਕ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਜਨਸੰਘੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਹਿੰਦੂ ਕਿਥੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਪਿੜ ਮੱਲ ਲਿਆ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਜਨਸੰਘ ਵਲੋਂ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੱਲੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਧਦੀ ਗਈ। 1966 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜਨਸੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮੁੜ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਨਸੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਦੋਲਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਰਾਜਪਾਲ, ਇਕੋ ਹੀ ਰਾਜਧਾਨੀ, ਇਕੋ ਹੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਕੋ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਖੇੜੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜਾਉਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਇਲਾਕੇ ਖੁਦ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਪਰੋਸ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹੋਏ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨੇਤਾ ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਲਈ ਮਾਡਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਉੱਘੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਉੱਪਰ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੰਧਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਹਰ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਵਜੋਂ ਅਪਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਖਰਚੇ ਵਧਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਮੀਡੀਆ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਰਗਾ ਖਰਚਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਮੀਡੀਆ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਚੈਨਲਾਂ ਲਈ ਜਿਥੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਪੈਸਾ ਲੈ ਕੇ ਥਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਉਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਈ ਥਾਂ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ 1927 ਦੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਟੰਡਨ ਨਾਲੋਂ ਇਕ ਹਫਤਾ ਵੱਡੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਟੰਡਨ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਟੰਡਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੰਡਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਟੰਡਨ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਭਾਵੁਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਟੰਡਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਟੰਡਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 'ਚ ਲਹਿਰਾਇਆ ਤਿਰੰਗਾ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ : ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ 62ਵਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਲੰਘੀ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮਾਰਚ ਪਾਸਟ ਤੋਂ ਸਲਾਮੀ ਲਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਮਾਲਾਵਾਂ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ।

ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵ ਭਿੰਨੀਆਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ 80 ਫੀਸਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਮੌਰ ਸ਼ਹੀਦ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਚੱਲੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਲਹਿਰਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ, ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਅੰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੂਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 62 ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ, ਭੁੱਖਮਰੀ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਆਦਿ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਜਿਉਂ ਦੀਆਂ ਤਿਉਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਧੜੇਬੰਦੀ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣੇ

** ਅਵਿਨਾਸ਼ ਰਾਏ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਸਾਂਪਲਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ * ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ।*

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਮਿਲਣਾ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਦਸੰਬਰ 2009 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਅਤ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਸ੍ਰੀ ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੰਡਨ, ਸ੍ਰੀ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਲ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ ਖੁਦ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਪਰ ਇਸ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਕੜ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਇਸ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਦੇਵ ਰੱਤੀ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਆਗੂ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਰਾਏ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਸਾਂਪਲਾ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਰਤੀ ਸਬੰਧੀ ਦੋਵੇਂ ਧੜੇ ਕਾਫੀ ਸਰਗਰਮ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਭਰਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਲੇਕਿਨ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਨ ਮਗਰਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਰਮਿਆਨ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸੂਬੇ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਚੋਣ ਚਾਹੇਗੀ, ਜੋ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸੁਖਾਵੇਂ ਸਬੰਧ ਰੱਖ ਕੇ ਚੱਲ ਸਕੇ। ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਦਾ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਠ ਰਹੀ ਇਸ ਧੜੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸ. ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਥਾਪੇ ਗਏ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਜਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜਿਵੇਂ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚਲੀ ਗੁਟਬੰਦੀ ਕਾਫੀ ਖਤਰਨਾਕ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿਚਲੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਸੰਗਠਨ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਟੇਟ ਯੂਨਿਟ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਨ ਜੋ ਕਿ ਮਗਰਲੀਆਂ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਨਾਖੁਸ਼ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਟੇਟ ਯੂਨਿਟ ਵਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੱਦ-ਪੁੱਛ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚਲੀ ਨਾਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਹਾਰ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ ਲਗਾ

ਕੁਆਲਾਲੰਪੁਰ : "ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੈ।" ਇਹ ਗੱਲ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਇਕ ਸੂਬੇ, ਪਰਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਜ਼ਾਂਬਰੀ ਨੇ ਕਹੀ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਨਤੀ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹੈ।

ਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਸੰਸਥਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਪਰਕ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ (ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ.ਓ.) ਵਲੋਂ ਰੱਖੇ ਰਾਤਰੀ ਭੋਜਨ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।

ਉਹ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਜਾਪੇ ਕਿ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖ ਦੇਸ਼ ਖਾਸ ਕਰ ਪਰਕ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਪ੍ਰੰਪਰਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਔਕੜ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਗੇ।

ਪੌਣੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਅੱਠ ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਤਾਮਿਲ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਲਾ ਕੇ, ਦਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਠ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ 38 ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ.ਓ. ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪਰਕ ਵਿਚ 28 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਰਾਤਰੀ ਭੋਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸੁਖਾਵੇਂ ਸਬੰਧ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਰੱਖੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ 'ਚ ਡਾਇਬਿਟੀਜ਼ ਟੈਸਟ ਕੈਂਪ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਰਾਣਾ ਇਕਬਾਲ): ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਰਿਚਰਡਸਨ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਦਾ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ। ਓਕਲਹੋਮਾ ਤੋਂ ਆਏ ਡਾ. ਡੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘੇੜਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਖਾਸਕਰ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਲਈ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਲੈਸਟਰੋਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਗਏ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਟੀਮ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖਾਸਕਰ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਡਾਇਬਿਟੀਜ਼-2 ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਏ ਗਏ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ 405-412-2744 ਜਾਂ ਈਮੇਲ lyda.ortega@cuhsc.edu 'ਤੇ ਕਰਕੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਨਰਸਾਂ ਨੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਓਕਲਹੋਮਾ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਟੀਮ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖਤਰਾ-ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਲਈ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਈਕੋ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਵੀ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਅਧੋਗਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਚ ਹੋ ਰਹੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰਾਜ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਨਾਮ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗੀ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਬਠਿੰਡਾ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ!

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੀ ਚੋਣ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਰੁੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਂਜਾਂ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ., ਜ਼ੋਨਲ ਆਈ.ਜੀ. ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ, ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਸ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਰੀਟਾ ਕੋਹਲੀ ਰਾਹੀਂ ਕੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾਂ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਲੈ ਕੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਐਸ. ਖੇਰ ਅਤੇ ਐਸ.ਡੀ. ਆਨੰਦ ਆਧਾਰਤ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਮਾਨਸਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਰਾਜ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁੜ ਆਣ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਗਿੱਲ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਨਾਮ ਚਰਚਾ ਤੇ ਸਤਿਸੰਗ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਿਵਿਯਾ ਜਿਓਤੀ ਜਾਗਰਣ ਸੰਸਥਾ ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ, ਮਾਨਸਾ, ਸੰਗਰੂਰ, ਬਰਨਾਲਾ, ਜਲੰਧਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਆਦਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਟਕਰਾਅ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਸਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗਿੱਲ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਰੀਵਿਊ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਤਿਸੰਗ, ਨਾਮ ਚਰਚਾ, ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰਚਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਨਕ ਸਥਿਤੀ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਬੰਧਤ ਡੇਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਇਕ ਨੋਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਯੋਜਕਾਂ ਨਾਲ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚਕਾਰ ਬੇਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਨਾਮ ਚਰਚਾ, ਸਤਿਸੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਕੱਠਾਂ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਥਾਂ, ਮਾਰਚ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਕਰਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਵਲੋਂ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ, ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਭਾਈ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰਾ, ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਬਾਬਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਈ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਮਾ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ, ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾੜਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਤਿ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਗਿੱਲ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚੋਂ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚਰਚਾ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਲੋਂ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁੜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣਾ ਹੋਏਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।

ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਹੀ ਸਮਾਂ

ਸੁਨੀਤਾ ਚੋਪੜਾ*

ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਘੱਟ ਹੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਮਨ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਐਫ.ਐਚ.ਏ. ਹੋਮ ਲੋਨ ਕਰਵਾਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 8000 ਡਾਲਰ ਦਾ ਟੈਕਸ ਕਰੈਡਿਟ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਰੈਡਿਟ ਲੈਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਲੋਨ ਪਹਿਲੀ ਦਸੰਬਰ, 2009 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲੋਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਰਜੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਥੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅੜਿੱਚਣਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਾਰਟਗੇਜ ਲੋਨ ਲਈ ਅਰਜੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ? ਕਰਜਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋਨ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬਿਹਤਰੀਨ ਰਹੇਗਾ, ਇਹ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜਿਹੜਾ ਕਰਜਾ ਤੁਸੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ।

ਸੁਨੀਤਾ ਚੋਪੜਾ

ਲੋਨ ਲਈ ਅਰਜੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਜਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਕਰੈਡਿਟ ਹਿਸਟਰੀ। ਤੁਹਾਡੇ ਕਰੈਡਿਟ ਸਕੋਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਨ ਦਿਵਾ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਕਰੈਡਿਟ ਸਕੋਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਜਾਣੋ 40 ਫੀਸਦ ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਉਤੇ ਇਕ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਕ ਵਾਰ ਤਿਆਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮਾਰਟਗੇਜ ਲਈ ਅਰਜੀ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਰਜੀ ਪਾਉਣ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸੂਚੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

1. ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਪੇ ਸਟੱਬਾਂ
2. ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਜਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ, ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਗੈਰਾ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ।
3. ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ।
4. ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕ ਅਕਾਊਂਟ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ।
5. ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਡਬਲਯੂ-2 ਫਾਰਮ।
6. ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫੈਡਰਲ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ।
7. ਦੀਵਾਲੀਏਪਨ (ਬੈਂਕਰਪਸੀ) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜੇ ਕੋਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।
8. ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਘਰ ਤੁਸੀਂ ਵੇਚ ਰਹੇ ਤੋਂ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ।
9. ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਿਆਣਪਭਰਪੂਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ ਲਈ ਰਕਮ ਕਿਥੋਂ ਆਵੇਗੀ।
10. ਉਚੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਸਾਸਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼।

ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਜਾਂ ਲੈਂਡਰ ਕੋਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ।

*ਸੁਨੀਤਾ ਚੋਪੜਾ ਗਾਰਡੀਅਨ ਫਾਇਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਮਾਰਟਗੇਜ, ਇੰਕ ਦੀ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਫੋਨ 773-370-7106 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਮੇਅਰ ਵਰਗ ਬਰਨੇਰੋ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜੂਨੀਅਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਫ ਕਲੇਅਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਤੇ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਫਿਲੌਰ: ਥਾਣਾ ਨੂਰਮਹਿਲ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਭੰਡਾਲਾ 'ਚ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਡਾਂਗਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਬੋਰੀ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਨੂਰਮਹਿਲ-ਜਲੰਧਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਵੇਈਂ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਚਾਚੇ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੁਲਬੀਰ ਕੌਰ (ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਂ) ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਰਾਕੇਸ਼ ਚੋਰੀ-ਛਿਪੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਚਾਚਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

Punjabi Dhaba

North Shore Banquet

Fine Indian Cuisine

Restaurant& Banquet Hall

2525 W. Devon Ave., Chicago IL 60659

Lunch & Dinner Buffet

ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰਟੀ ਬੁਕ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦੇਵ ਜਾਂ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਅਸੀਂ ਨਾਨ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਤੰਦੂਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਤੁਹਾਡੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪਰੋਸਦੇ ਹਾਂ

773-262-2080, 773-764-9392

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

SUPER TRAVEL

847–676–9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR,
CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS
DELTA, AIR INDIA,
KLM, LUFTHANSA.

For Emergency
Call anytime at
847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India $545
London $250

ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 19 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿਟ ਦਿੱਤੀ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ : ਛਿਆਨਵੇਂ ਕਰੋੜੀ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਭਾਗੀਵਾਂਦਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਰਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ 28 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 19 ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ

ਨਿਹੰਗ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

ਕੇ ਦਲ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਧੜਾ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁਖੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਦਲ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ। ਜਥੇਦਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਖੂਨੀ ਝੜਪਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ। ਪਿੰਡ ਭਾਗੀਵਾਂਦਰ ਵਿਖੇ 13 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਵਾਸੀ ਲੋਅਰ ਮਾਲ ਰੋਡ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਥਾਣਾ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਅੰਦਰ ਕੁਲ 23 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾਏ ਸਨ।

ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਮੁਖੀ ਦੇ ਕਾਫਲੇ 'ਤੇ 13 ਜਨਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਭਾਗੀਵਾਂਦਰ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨੇੜੇ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੌਰਾਨ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੁਲਟ ਪਰੂਫ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਫਾਇਰ ਅਤੇ ਕਾਫਲੇ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਇਕ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫਾਇਰ ਲੱਗਾ ਤੇ ਉਹ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਿਹੰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 18 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜ ਨਾਂ-ਮਾਲੂਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਥਾਣਾ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਿਹੰਗ ਮੁਖੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਹੋਏ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਹੁਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅੱਠ ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਗਵਾਹਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਹੀ ਗਹੁ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਚੇਲਾ ਬਾਬਾ ਚੇਤ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ, ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਗੂਹਲਾ ਚੀਕਾ, ਬਾਬਾ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲਪੁਰਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲਾਲੀ ਬਕਰਾਹਾ, ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵਗਲੀਅਰ, ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸਮਾਣਾ, ਬਾਬਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਸ਼ਰਾਬ ਠੇਕੇਦਾਰ ਭਾਗੀਵਾਂਦਰ ਠੇਕਾ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕਾਕਾ ਮਾਹਿਨੰਗਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਗੀਵਾਂਦਰ, ਬਾਬਾ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਰੜ (ਬਟਾਲਾ) ਅਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪੀ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਬਾਬਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ, ਕਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲਪੁਰਾ ਝੁੱਗੀਆਂ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ, ਗਿਆਨੀ ਰੋਪੜ ਵਾਲਾ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ, ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਭੂੰਦੜ, ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗਾਜੀ ਵਾਸੀ ਹੱਸੂ (ਹਰਿਆਣਾ) ਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕਾਕਾ ਵਾਸੀ ਭੂੰਦੜ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗੀ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਸਰਕਾਰ

ਪਟਿਆਲਾ : ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਡੇਰੇ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਆਨਾ (ਆਸਟ੍ਰੀਆ) ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਿੰਘ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਲਤੀ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਜ਼ਾ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਹਨ।

ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਵਿਚ 8 ਸਾਲ ਲਾ ਕੇ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ ਪਟਿਆਲਾ ਪਹੁੰਚੇ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਉਦਾਸੀ ਵਿਚ ਆਪ ਬੀਤੀ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿੱਖ ਜਿਹੜੇ ਕੱਚੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਧੜਾਧੜ ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਨਾ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਕਾਫੀ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਂਡ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਮਾੜੇ ਰੁਖ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਥੇ ਅਖਬਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਉਥੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਮਹੀਨੇ ਦੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਵੀ ਉਥੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੱਕਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵੀ ਭਵਿੱਖ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵਿਆਨਾ ਵਿਚ ਹੀ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕਈ-ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਲਗਭਗ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖ ਉਥੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਹੁਣ ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਥੇ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਸਿੰਘ ਲੱਗਦਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀ ਹੈ। ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਥੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਵਿਆਨਾ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਲਿੱਲੀ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਤਲ 'ਚ ਫੜੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਮਾਨਸਾ : ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਲਿੱਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਹੋਏ ਕਤਲ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਦੇ ਸਕੇ ਭਰਾ ਬਲੀ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਲਿਖਾਈ ਮੁਢਲੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਦਾ ਬੀਤੀ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ ਸ੍ਰੀ ਬੀ.ਕੇ. ਰਹੇਜਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਪਿੰਡ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਟੈਨੀ, ਡਾ. ਛਿੰਦਾ, ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲਿੱਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ 28 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਹੋਏ ਕਤਲ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਨਸਾ ਸਦਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਖਾੜਕੂ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋ ਹੋਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਪਾਸ ਰਿਮਾਂਡ ਉਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਹੇਜਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਰਹੇਜਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਤਿੰਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਏਕ ਨੂਰ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਈਸੜੂ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ, ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੀ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ 'ਚੋਂ ਭਾਈ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਗੁਰੂਸਰ ਮਹਿਰਾਜ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਉਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਪੈਰੋਕਾਰ ਲਿੱਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਮੰਘਾਣੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡੇਰਾ ਪੈਰੋਕਾਰ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਉਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸਾਰੇ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਧਰਮੂ) ਗਮਦੂਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਨ ਸਿੰਘ (ਵਾਸੀ ਭੰਡੂਕੇ) ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਦਾ 20 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹੁਣ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਡੇਰਾ ਪੈਰੋਕਾਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਕਰਤਾਰ ਦੇਵੀ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਕਰਤਾਰ ਦੇਵੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਬਿਮਾਰੀ ਉਪਰੰਤ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਤਾਰ ਦੇਵੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਖਰੀ ਸਾਹ 16 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਐਮ.ਆਰ. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਲਿਆ। ਉਹ ਕਲਾਨੌਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸਾਹ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਹਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਵੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਰਾਜਪਾਲ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਬਤਰਾ ਤੇ ਹੁੱਡਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਧੜਾ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਹਿੱਤ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਾਨੀ ਚੌਧਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਲੰਘੀ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਕੜਾ ਸਿਆਸੀ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਧੜਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਤਰਾ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੂਰਤੀ ਹੁੱਡਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਲੰਘੀ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ 'ਚ ਕੀਤੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫੂਲਚੰਦ ਮੌਲਾਨਾ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਹਜਕਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ।

ਖਾਧੀ ਰੋਟੀ ਦੇ 13 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ

ਲੰਡਨ : ਕਈ ਲੋਕ ਰੇਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਥੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਮਗਰੋਂ ਬਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਨਿਕਲਣ 'ਚ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਉਸ ਖਾਊ-ਪੀਊ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ 13 ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਹੋਇਆ। 'ਚਲੋ! ਦੇਰ ਆਇਦ-ਦਰੁਸਤ ਆਇਦ।' ਹੋਇਆ ਇੰਜ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਪਾਈ, ਪਰ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਥਹੁ-ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, "ਮੈਂ 1996 ਵਿਚ ਸੀਵਿਊ ਪੈਲੇਸ ਤੰਦੂਰੀ 'ਚੋਂ ਖਾ-ਪੀ ਕੇ ਬਿੱਲ ਦਿੱਤੇ ਬਗੈਰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਸੀ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਰੇਸਤਰਾਂ ਤਕ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ 60 ਪੌਂਡ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਣ।" ਇਸ 13 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਰੇਸਤਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਫੀ ਯਤਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਰੇਸਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਮਸੂਲ ਬਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਲੱਭ ਲਿਆ ਤੇ 60 ਪੌਂਡ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਰੀ ਦਾ ਵੈਸਟ ਵੇਲਜ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਰੇਸਤਰਾਂ ਹੈ।

48 ਸਾਲਾ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪੌਂਡ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਐਨੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ 60 ਪੌਂਡ ਭੇਜਣ ਦਾ ਜਿਗਰਾ ਕੀਤਾ। ਮੇਰੀਆਂ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ।"

ਲੰਮੀ ਹੋ ਗਈ ਔੜ ਕਾਰਨ ਨਰਮਾ ਅਗੇਤਾ ਖਿੜਨ ਲੱਗਿਆ

ਨਥਾਣਾ : ਇਸ ਵਾਰ ਲੰਬੀ ਔੜ ਕਾਰਨ ਨਰਮਾ ਬੇਮੌਸਮਾ ਖਿੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਰਮੇ ਦੀ ਚੁਗਾਈ ਕਰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮਜਬੂਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਰਮੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀ.ਟੀ. ਕਾਟਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸਮਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਲੰਬੀ ਔੜ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ 15 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਿੜਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ 15 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖਿੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਬਾਰਸ਼ ਘੱਟ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਨਰਮੇ ਦੇ ਬੂਟੇ ਮਧਰੇ ਕੱਦ ਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਦਾ ਕੱਦ ਪੰਜ ਤੋਂ ਛੇ ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਬੂਟੇ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵੀ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ ਕਰਮ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਦਾ ਡੀਜ਼ਲ ਫੂਕਣਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿੰਜਾਈ ਖਾਤਰ ਨਰਮੇ ਨਾਲੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਕੁਦਰਤੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗੀ ਔੜ ਸਮੇਂ ਨਰਮੇ ਦੀਆਂ ਮਹਾਂਕੋ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਆਰ.ਸੀ.ਐਚ. 6301, ਆਰ.ਸੀ.ਐਚ. 6302 ਅਤੇ ਆਰ.ਸੀ.ਐਚ 6304 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੰਕੁਰ ਬੀ.ਜੀ.-2 ਅਤੇ ਅੰਕੁਰ 2226 ਨੂੰ ਅਗੇਤੇ ਫੁੱਲ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਕ ਵਾਰ ਬਾਰਸ਼ ਪੈਣ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਟੀਂਡੇ ਤਾਂ ਬਣ ਗਏ, ਪਰ ਉਹ ਟੀਂਡੇ ਸਾਇਜ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਟੀਂਡਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਛੋਟੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਪਰ ਹੁਣ ਲੰਬੀ ਔੜ ਨਾਲ ਇਹ ਟੀਂਡੇ ਅਗੇਤੇ ਹੀ ਖਿੜ ਪਏ ਹਨ।ਬੀ.ਟੀ. ਨਰਮੇ ਦੀਆਂ 'ਰਾਸ਼ੀ 134' ਅਤੇ 'ਬੰਨੀ' ਕਿਸਮਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲੰਬਾ ਕੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸਮਾਂ ਸੋਕੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਿਸਮਾਂ ਨਰਮਾ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਨ। ਨਰਮੇ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵਾਲੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਫੁੱਲ ਲੱਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਟੀਂਡੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਰਮੇ ਦੀ ਚੁਗਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਿਹਾੜੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੈਦਾਵਾਰ ਥੋੜੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਚੁਗਾਈ ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਅਗੇਤੇ ਖਿੜੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਚੁਗਾਈ ਕਰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਤੱਕ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟਾ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹੈ। ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਖਿੜਨ ਵਾਲੇ ਨਰਮੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ਨ ਨਾਲ ਚੁਗਾਈ ਸਸਤੀ ਪਵੇਗੀ, ਉਥੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਚੰਗੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੀ ਔੜ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਾਰ ਨਰਮੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਧੇਰੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ।

ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਵਲ ਜਾ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਕ ਸਥਿਤੀ

ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਧਨ ਦਾ ਦਰਖ਼ਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ, ਬਲਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪੈਸਾ ਲੈ ਕੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਦਿਆਲੂ ਹੋਣ ਦਾ ਢੌਂਗ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਕੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੇਕਿਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 6 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਸੁੱਖ ਭੋਗਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਬਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸੰਘਾਤਮ ਢਾਂਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਖੜੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤਾਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

-ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਬ ਸਬਜ਼ਬਾਗ ਦਿਖਾਏ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਚਰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਏ। ਪਰ ਹਾਲਤ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਹੋਰ ਮਾੜੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇੰਨੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹੁਣ ਸਮਾਜ ਤੇ ਅਤਿ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪੇਟ ਭਰਨ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਹਿੰਗੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗਰੀਬ ਬੇ-ਇਲਾਜ ਮਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ ਤੇ ਬੱਚੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮਰਹੂਮ ਰਹਿਣ ਲਈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜਾਈ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਰਜਾ 2004 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 24500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ। ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ 2002 ਤੋਂ 2007 ਤੱਕ ਲਗਭਗ 2890 ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਮੇ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਸਾਲ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਰਜਾਜਾਲ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਉਹ ਕੋਈ ਰਣਨੀਤੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਲਗਭਗ 16 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜਾਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਨ ਤੇ ਬਾਹੂਬਲ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਧੱਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਬੇਟਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਨੂੰਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਪਤਨੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਵੀ ਬੇਟਾ, ਭਤੀਜਾ, ਜਵਾਈ ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ।

ਪਤਨੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਬੇਟਾ ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਭਿੱਜ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤਿਮਾਹੀ, ਛਿਮਾਹੀ ਹੀ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੋਹਰ 'ਚੋਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਲੱਭਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ।

ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲਗਾਤਰ ਬਦਤਰ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਈ 2007 ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਸਰਗਰਮੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਡੇਰੇ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਸੱਚ ਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਸੰਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਨਾ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਆਬੇ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਹਿੰਸਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਾਚਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੀਸੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਦਾ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਵਲੋਂ ਡੇਰੇ ਦੇ ਸੰਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲੜਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਫਿਰ ਉਬਾਲ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੰਗਾ ਕਰਕੇ ਕੁੱਟਿਆ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ।

ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਦਬਾਅ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਫੜੇ ਤਾਂ ਗਏ, ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਗੱਡੀ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਖੰਭ ਲਾ ਕੇ ਉੱਡ ਗਿਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਮਤਾ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਠੋਸ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦਾ ਰੋੜਾ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਖਰਾਬੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਝ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਕੋਈ ਖੈਰਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਧਨ ਦਾ ਦਰਖ਼ਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ, ਬਲਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪੈਸਾ ਲੈ ਕੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਦਿਆਲੂ ਹੋਣ ਦਾ ਢੌਂਗ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਕੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਕੇਂਦਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੇਕਿਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 6 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਸੁੱਖ ਭੋਗਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਬਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸੰਘਾਤਮ ਢਾਂਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਖੜੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤਾਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਮਤਾਂ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਕ ਸੀ, ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸ੍ਰੋਤ ਹੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਾ-ਕਾਫੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਇਸ ਕਦਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਰਪੱਟ ਦੌੜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਤਾਂ ਕੀ ਛੋਟੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਵੀ ਦਰਕਿਨਾਰ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਵਾ ਬੈਲਟ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅੰਕੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਇਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਨੇ 2005 ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕ ਲੱਖ ਪਿੱਛੇ 107 ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਠੋਸ ਨਵਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਹੋਇਆ।

ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚੋਰ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਕਿਸੇ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਜੜੋਂ ਉਖਾੜਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਸਾਡੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਰਾਇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਸਤਲੁਜ ਵਿਚ ਨਾ ਪਵੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਰਾਹੀਂ ਆਰ.ਓ. ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਾਇੰਸ ਤੇ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਪਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਬਚਿਆ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਬੋਰ ਕਰਕੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਇੰਨਾ ਸੰਘਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਚਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਉਡਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡਾ ਆਰਜ਼ੀ ਕੰਮ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਕਈ ਹੋਰ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰੁੱਸਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਵਾਨ ਹੁਣ ਫੌਜ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇ ਵੀ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇ।

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography
(with flush mount Album)
Live Video Display with Large Screens
DJ Service with Laser Lights
Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN
(725-7926)
(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767
E-mail: raj@syanvideo.com
or visit at: www.syanvideo.com

SV PRODUCTION

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨੀ ਮਰਦਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਫਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਓਕਮੀਨਾ

ਖੋਸਤ (ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ) : ਬਿਲਕੁਲ ਹੋਰ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੇਂਡੂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੂਬਾ ਕੌਂਸਲ 'ਚ ਸੀਟ ਲਈ ਓਕਮੀਨਾ ਦਾ ਵੀ ਹਰੇਕ ਦਿਨ ਕਾਲੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣ, ਪਿਸਤੌਲ ਲੱਕ ਦੁਆਲੇ ਬੰਨਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ।

ਓਕਮੀਨਾ ਔਰਤ ਹੈ ਪਰ ਮਰਦਾਂ ਵਾਂਗ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਅਫਗਾਨੀ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਲੰਮਾ ਕੁੜਤਾ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਲਵਾਰ ਵਰਗੇ ਪਜ਼ਾਮੇ, ਮਹਿੰਦੀ ਰੰਗੇ ਲਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀ ਪੱਗ ਦੇ ਪੇਚਾਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀਆਂ ਲਿਟਾਂ ਨਾਲ ਓਕਮੀਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਮਰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਔਰਤ। ਸਿਰਫ ਉਹਦੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਉਹਦੇ ਔਰਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਅਫਗਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਓਕਮੀਨਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਦੁਰੇਡੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਔਰਤ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ, ਮਰਦ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮਰਦਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਓਕਮੀਨਾ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਖੋਸਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਤਨੀ ਜਿਲੇ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡ ਅਕਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਆਗੂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹਨੇ ਬੁਰਕਾ ਪਹਿਨਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਸੂਬਾ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਅਜ਼ਮਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ। ਤਾਲੋਕਾਨ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਜੁੜੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ 'ਚ ਬੱਸ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨ ਹੀ ਬਚੇ ਹਨ।

ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਇਹ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਅੱਗੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਅਬਦੁੱਲਾ ਵੀ ਮਾੜੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੰਧਾਰ, ਕਰਜ਼ਈ ਦਾ ਪਿਤਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਡਟੀਆਂ ਪੱਛਮੀ ਫੌਜਾਂ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਵਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਗਏ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਅਮਲ 'ਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਠਾਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੈ।

Visit us on the web:
punjabtimesusa.com

ATTN. HOMEOWNERS !!

Purchase, Refinance, Loan Modification, Conventional, FHA, VA

Full doc / Stated Income, No MI Programs ....
No / Low Closing Cost Option
Low Down Payment (3.5% only)
First Time Homebuyers Get $8,000 Tax Credit
(FHA Program Available only up to December 2009)
Free Consultation Free Pre-qualification
Free Pre-approval
Even Free appraisal
(Reimbursed after the closing)

Please Call 847-933-9404

We speak English, Hindi, Punjabi, Gujarati & Malyalam
Guardian Financial Mortgage, Inc.
An Illinois Residential Mortgagee Licensee MB0005054

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 22 ਅਗਸਤ, 2009

ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੇ ਖੜੇ ਹੋ,
ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹੋ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

15 ਅਗਸਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਇਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦ, ਨਕਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂਪੁਣੇ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇਸ ਵਾਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਵਾਪਰੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਉੱਪਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਚਲਵੀਂ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਭਿਆਨਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿਰੁਧ ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਂਞ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਰਹੀ ਮਾਨਸੂਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਉਪਰ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਥੁੜ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ। ਇੰਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਅਤਿਵਾਦ, ਨਕਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕੀ। ਚਲਦਿਆਂ ਚਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਕਰੀਬ ਪੌਣੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਲੰਮੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਗਭਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਤਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਖ਼ਰਾਬੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਰਕਾਰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਭੁੱਖਾ ਨਹੀਂ ਮਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇਖਣ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਏਨੇ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਨਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਗਾਸਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਬਚਾਓ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਖਪਤ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦੇਸ ਸਾਫ-ਸੁਥਰੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਰਸਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਪਤ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਝੋਨੇ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰਲਾ ਪਾਣੀ ਸਨਅਤਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਚਾਓ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਪਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਚਾਓ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਹਰੀਆਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਲੇ ਸੁਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਅਨਾਜ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਥੁੜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਬਾਦੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣੀ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਉੱਪਰ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦ, ਨਕਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਉਪਰ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ, ਗਰੀਬ, ਪਛੜੇ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

...ਰੁਲਦੇ ਤੁਰ ਗਏ!

ਨੇਕੀ ਬਦੀ ਦਾ ਚੱਲਦਾ ਜੰਗ ਮੁੱਢੋਂ,
ਅੰਤ ਜਿੱਤਦੇ ਨੇਕ ਤੇ ਬਦ ਹਰ ਗਏ।
ਚਾਹੁੰਦੇ ਵਾਰ ਕਰਨਾ ਜੋ ਨਿਰਵੈਰ ਉਤੇ,
ਆਸਾ ਹੋਈ ਨਾ ਪੂਰੀ ਨਿਰਾਸ ਮਰ ਗਏ।
ਦਾਗ਼ੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਸੀਗੇ ਬਣਾਉਣ ਚੱਲੇ,
ਖੋਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਲ ਦੇ ਖੇਤ ਚਰ ਗਏ।
ਪੂਰੀ ਪੈਂਦੀ ਨਾ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਖੋਟਿਆਂ ਦੀ,
ਬੇਈਮਾਨ ਡੁੱਬੇ ਤੇ ਈਮਾਨ ਤਰ ਗਏ।
ਆਢਾ ਸੱਚ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ,
ਜਨਮ ਆਪਣਾ ਐਵੇਂ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਗਏ।
ਰੁਲਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ,
ਰੁਲਦੇ ਖੁਦ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਗਏ!

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਮੌਕਾ

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਨਾਲ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭ ਮੋਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆ ਰਹੀ ਗਿਰਾਵਟ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਨਾਕਾਮ ਸੂਬੇ ਵਜੋਂ ਬਣ ਰਹੇ ਅਕਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਵੇਗੀ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜੋ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਔਖੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੇ 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੋਈ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਪੱਖੋਂ ਹੋਇਆ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਉਂਞ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਕੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਬੀ.ਕੇ. ਚੰਮ

ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਐਲਾਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸੋਮੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਉਦਮਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਹੁਨਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਚੋਣ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹਨ, ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹਮਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਉਕਤ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾਹੀਣ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਕੰਮ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਾਫੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਔਖੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਜਮ ਭਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਅੰਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੀ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ 5 ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬੇ 'ਚ ਇਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੱਤਾ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਉਹ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਲ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਸੋਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ 5 ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਲੀਆ ਜੁਟਾਉਣ ਨੂੰ ਦੁਗਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਾਲ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵੈ-ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 3 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿੱਥਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਹ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅਜੇ ਤਕ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਧੀਆ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕਰਨ, ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲਗਭਗ ਦਿਵਾਲੀਏਪਨ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੋਈ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਦੇ ਮਾੜਾ ਹੋਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਇਕੱਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ ਆਰਥਿਕ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅੰਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਸੋਮੇ ਜੁਟਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਸੋਮੇ ਜੁਟਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਬੇ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਦਿਵਾਲੀਏਪਨ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਨਾਕਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਨੇਤਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪ ਦਿੰਦੇ? ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ?

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿੱਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਕੌਮੀ ਦਿਹਾਤੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਗਾਰੰਟੀ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਜੋ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੈਰ-ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ, ਪਰ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਇਹ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਜੋ ਵੱਡਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੇ ਸਾਰਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕਾ-ਦੁੱਕਾ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਥੇ ਹੁਣ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅਕਾਲੀ ਬਾਹੂਬਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਬਿਹਾਰ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਇਹ ਹਲਕੇ ਨੂੰ 2007 ਦੀਆਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਖਾਧੀ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਬਾਹੂਬਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ-ਧਮਕਾਇਆ ਤੇ ਪੋਲਿੰਗ ਬੂਥਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਕੀਤੀ। ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ 5 ਪੜਾਵਾਂ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕੋ ਦਿਨ ਹੀ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਿੰਸਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ-ਧਮਕਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਕੋ ਹੀ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਣੀਆਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਥੇ ਚੌਥੇ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੇੜ ਵਿਚ 2 ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਇਕ ਰਵਾਇਤ ਜਿਹੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਨਵਾਂ ਹੀ ਆਯਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ 24 ਘੰਟੇ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ, ਪਰ ਵੋਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਲਈ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਬਿਜਲੀ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ 24 ਘੰਟੇ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਵੋਟਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈਆਂ, 10 ਤੋਂ 16 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਕੱਟ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਕੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਤਿਅੰਤ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਖਰੀਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਵਿਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਲੋਕ ਰਾਜ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰੁਝਾਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਮਨ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ

ਚੇਤਨ ਭਗਤ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਮੀਡੀਆ ਤਾਂ ਰਿਐਲਟੀ ਸ਼ੋਅਜ਼ ਵਿਚ ਲੀਡ ਲੈਣ ਲਈ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖ਼ਬਰ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਟੋਰੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕੇ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਜ਼ਰੀਏ ਅਸੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਣਖ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਂਸਦ ਤਾਂ ਓਦਾਂ ਵੀ ਕਲਾਸ ਬੰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸਦਨ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਉਤਸੁਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਵਾਕਆਊਟ ਕੀਤਾ।

ਸਾਡਾ ਅਜਿਹਾ ਰਵੱਈਆ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਬੰਧ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਗੁੱਸਾ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ

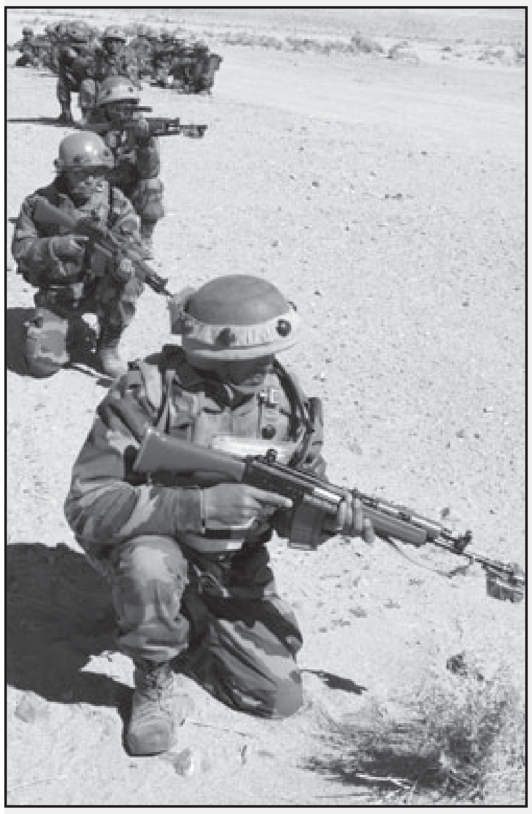

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰਨਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੀ ਚੰਗੀ ਚਲਦੀ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੀਏ ਜਾਂ ਨਾ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਤੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੇਤਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਨਾਲ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਹਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਭਵਿਖ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜਾਰੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ 140,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ (ਇਸ ਸਾਲ 40 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ) ਨਾਲ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਅਤੇ ਖਰਚੀਲੀ ਮਦ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਤਕਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਰੱਖਿਆ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਕਦੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ। ਆਖਰਕਾਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀਆਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕਿੰਦਾਂ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਹੜੇ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਵੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇਣੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ? ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ?

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਾਡੀ ਸੈਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।' ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਗਰੀਬ ਮੁਲਕ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਗਰੀਬ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਸਰਵਸੰਮਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਸਾਡੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਓ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਕਾਲਜ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਖੇਤੀ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ? ਚਾਹੇ ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਚੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇ? ਕਿਉਂਕਿ ਭਲਾ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਦਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਸੀਮਤ ਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰ ਕੀ ਹੈ? ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਏ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਈਏ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਧਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਰੀਏ? ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਪੱਤਰ ਇਸ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਸੰਸਾਰਕ ਰੱਖਿਆ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸੰਸਾਰਕ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਰਥਕਤਾਵਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇਕਰ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਗਠਜੋੜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੇਈਏ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗਤ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੇ ਲਿਹਾਜ ਨਾਲ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਹੁਣ ਅਸਥਿਰ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਉਹ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਖਿਲਾਫ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੰਭਾਵਨਾਸ਼ੀਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸਸਤੇ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਜ਼ਰੀਏ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਖ਼ੈਰ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕੁਝ ਰੱਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਊਟਸੋਰਸ ਕਰੀਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਈਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੁਝ ਧਨ ਬਚਾਈਏ। ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਾਡਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨੀਚਾ ਦਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਉਸ 'ਤੇ ਥੋਪਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਕੜ ਨਾਲ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾੜੀਆਂ ਤਾਂ ਬਟੋਰੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਦੇਣੀ ਪਏਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਭਲਾਂ ਹੀ ਨਾ ਹੋਈਏ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ 20 ਸਾਲ ਤਕ ਲੜਨਾ ਜਾਂ ਲੜਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਅਸੀਂ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਗਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਉਦੋਂ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਗੋਲੀਆਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਸਗੋਂ ਬਿਹਤਰ ਇਨਫ੍ਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਈ ਖਰਚ ਹੋਏ ਧਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੌਨਸੂਨ ਨੇ ਕੱਢਿਆ ਜਲੂਸ

ਭਵਦੀਪ ਕੰਗ

ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਨਸੂਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਫੀਲ-ਗੁਡ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਫੂਕ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿੰਨੀ ਅਨਿਸ਼ਚਤਤਾਪੂਰਣ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ (ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ) ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ, ਪਾਣੀ ਤੇ ਬੀਜ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪੱਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਾਲ ਮਾਨਸੂਨ ਬੁਰੀ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਤਦ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਲਈ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਚਲਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨਾਜ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾ ਸਕਣ।

ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲ ਦਾ ਉਲਟਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ। ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪੰਪ ਸੈਟਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਭੂਮੀਗਤ ਜਲ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਰਸਤਾ ਆਸਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁੱਕੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਭਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਬੰਨ੍ਹ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾ ਨੂੰ ਮੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਬਰਸਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਜਲਸ੍ਰੋਤ ਸੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. (ਕਰੰਟ ਸਾਇੰਸ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਲਾਇਕ ਪਾਣੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 'ਜਲ ਸਰੰਕਸ਼ਣ' ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਲਪੂਰਤੀ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ।

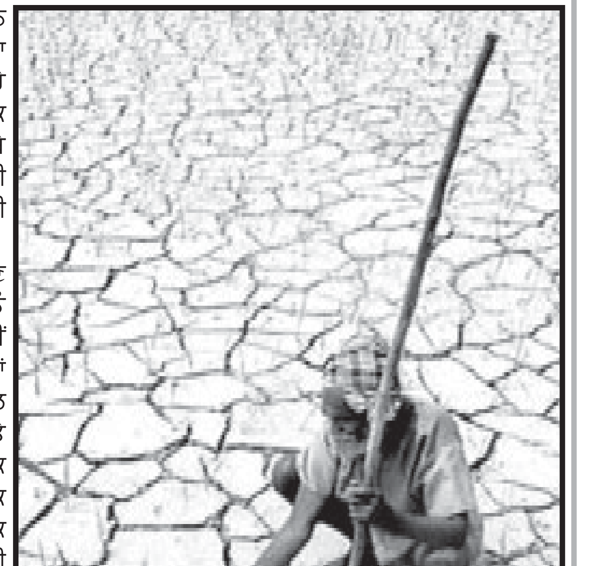

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਵਾਟਰ ਹਾਰਵੈਸਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਰੀਚਾਰਜਿੰਗ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਪਲਬੱਧ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਬੇਹਦ ਖਰਾਬ ਹੋਣ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 'ਅਵਿਗਿਆਨਿਕ' ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਕਿਸਾਨ ਪਾਣੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਜਮੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਸਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਪੂਰਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਖੇਤੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਗਾਇਬ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਡ੍ਰਿਪ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਬਾਂਸ ਦੇ ਛਿਦ੍ਰਿਤ ਪਾਈਪ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾਤਨ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਵਾਲੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। 'ਸਮੁੱਚਿਤ' ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਵਹਿਮ ਹੈ। ਆਖਰ ਕਿੰਨੀ ਬਰਸਾਤ ਸਾਡੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਵਾਟਰ ਹਾਰਵੈਸਟਿੰਗ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਅਨੁਪਮ ਮਿਸ਼ਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ 300 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰਤਯੋਗ ਹੈ। ਬਸ ਪਾਣੀ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋਵੇ। ਸਵਰਗੀ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ 'ਖੇਤ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖੇਤ ਵਿਚ।'

ਜਲ ਨੀਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਹਿਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਖਾਨੇ ਤੱਕ ਜਾਏਗਾ। ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਲਈ ਪਣ ਬਿਜਲੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸੁੱਕ ਜਾਣ। ਸਾਡੇ ਜਲ ਪੱਧਰ ਭਲਾਂ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਦੇਣ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਖੇਤੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਸੋਕਾ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਸਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਬਹੁਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੁਣ ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ 'ਵਿਕਸਿਤ' ਕਰਕੇ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਉਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਨਤ ਕਿਸਮਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਕਾ ਬਹੁਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਇਕ ਚੰਗਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖਾਦ ਨੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗ ਡਾ. ਵੰਦਨਾ ਸ਼ਿਵਾ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਭੀਆਂ ਚੌਲਾਂ ਦੀਆਂ 300 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਕਾ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨਾਲ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰਨਗੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਦੇ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਬਾਅ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਨਕਦੀ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚਿਤ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ। ਗੰਨਾ, ਧਾਨ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਖੁਸ਼ਕ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਲਈ ਅਨਾਜ, ਦਾਲਾਂ, ਤਿਲ ਅਤੇ ਮਸਾਲੇ ਸੁਭਾਵਕ ਵਿਕਲਪ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਸੋਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਲੰਬੀ ਸੋਚ ਅਪਨਾਉਂਦਿਆਂ ਕੋਈ ਨੀਤੀਗਤ ਪਹਿਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੋਕਾਗ੍ਰਸਤ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਾ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇ। ਸੋਕਾ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਬੀਜਾਂ ਦਾ ਇਕ 'ਬਫਰ ਸਟਾਕ' ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੀਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਮੁਫਤ ਵੰਡੇ ਜਾਣ। ਜੈਵਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਮੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧ ਜਾਵੇ।

ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਮੁਦਾਇਕ ਅਨਾਜ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੰਭਵਤ-ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ) ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਤਪਾਦਕ ਹੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੁਖਾਵੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲੀ ਨਕਲੀ–ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ

ਲਿਖਤੁਮ

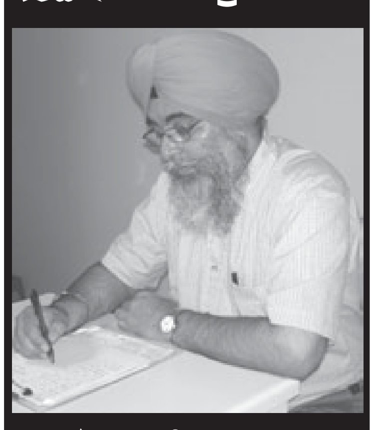

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

"ਕਿਸੇ ਦੋਧੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਪ 'ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਯਕੀਨ ਕਰ ਲਿਉ ਪਰ ਅਗਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰ ਦੀ ਕਸਮ ਵੀ ਖਾ ਕੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇ ਕਿ ਮੈਂ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਰਲਾਉਂਦਾ, ਤਾਂ ਸਮਝ ਲਿਉ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦਾ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਡਰ-ਭਉ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਸਮੂਹ ਦੋਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਇਹ 'ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ' ਦੇ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਗਲੇ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੁੱਧ ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਦੋਧੀ ਭਾਈ, ਆਪਣੀ ਹੱਡ-ਬੀਤੀ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਸਿਆਲ ਦੀ ਰੁੱਤੇ ਸਵੇਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਨਿਕਲ ਰਹੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੇਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਫਲਾਂ ਫਲਾਂ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਜਾਗ ਪਈ। 'ਮਨਾਂ! ਰੋਜ਼ ਹੀ ਦੁੱਧ 'ਚ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾਈਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰਾਂ!!' ...ਪੱਕਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਗੁਰਪੁਰਬ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਦਮ ਪਿਉਰ ਦੁੱਧ ਸਾਰੇ ਘਰੀਂ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਲਉ ਜੀ ਗੁਰਪੁਰਬ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣ ਕੇ, ਦਿਲ ਹੀ ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕੌਲ ਪੁਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਘਰੋਂ ਘਰੀਂ ਦੁੱਧ ਵਰਤਾਉਣ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਹੀ ਸਕੂਨ ਮਿਲਿਆ। ਤਸੱਲੀ ਜਿਹੀ ਹੋਈ। ਵਾਪਸ ਘਰ ਮੁੜਦਿਆਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਫੁੱਲ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਮਾਨਸਿਕ ਖੇੜਾ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਤਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਦੂਸਰਾ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਸੁਵਖਤੇ ਡਰੰਮ ਚੁੱਕੇ। ਜਿਸ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਸੁੱਟਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ, ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਸਾਈਕਲ ਖੜਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਮਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਫਿਟਕਾਰ ਪਾਈ- "ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹ ਪਾਪ ਕਿਉਂ?" ਸਾਈਕਲ ਤੋਰ ਲਿਆ। ਮੋਹਾਲੀ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਕੀ? ...ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ, ਤੀਜੇ, ਗੱਲ ਕੀ ਕੁਝ ਕੁ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਹਰੇਕ ਘਰੋਂ ਉਲਾਂਭੇ!...ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਟੱਟੀਆਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ!! ਕੋਈ ਆਖੇ- 'ਭਾਈ ਕੱਲ੍ਹ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਸੀ?' ਕਿਸੇ ਆਖਿਆ- 'ਡਰੰਮ ਜ਼ਰਾ ਸੁਆਰ ਕੇ ਧੋ ਲਿਆ ਕਰ ਯਾਰ।' ਕਿਸੇ ਘਰੋਂ ਇਹ 'ਕੰਪਲੇਂਟ' ਆਈ- 'ਪਹਿਲੋਂ ਤਾਂ ਬਾਈ ਤੇਰੀ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਪਰ ਕੱਲ੍ਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਇਆ?...ਦੁੱਧ ਪੀ ਕੇ ਬਦ-ਹਜ਼ਮੀ ਜਿਹੀ ਹੋਈ ਪਈ ਐ!'

ਜੇ ਮਿਲਾਵਟ ਰਹਿਤ ਸ਼ੁੱਧ ਦੁੱਧ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਖਰਾਬ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮਿਹਦਿਆਂ 'ਚ ਬਦਹਜ਼ਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਏ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੋਧੀ ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਕਰਨ?

ਨਿਰੋਲ ਦੁੱਧ ਦੀ ਥਾਂ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਪੀ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਸੱਚਾ-ਕਿੱਸਾ, ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ, ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਛਪੀ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਭਾਵ-ਪੂਰਤ ਟਿੱਪਣੀ ਨੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਫਰੰਟ ਪੇਜ਼ ਉਪਰ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਬਾਨੀ, ਸੱਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਛਾਪ ਕੇ, ਹੇਠਾਂ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਨਿਹੋਰਿਆਂ ਦੇ ਬਾਣ ਕੱਸ ਕੱਸ ਕੇ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੈਪਸ਼ਨ-ਲੇਖਕ ਦਾ ਉਜ਼ਰ ਸੀ ਕਿ ਪੰਥ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਜਨ-ਸਾਧਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੱਸਿਆ-ਪੁੰਨਿਆ ਦੇ ਭਰਮ ਜਾਲ 'ਚ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਡੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ, ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੀ ਕੌਮੀ-ਯੱਕਜਹਿਤੀ ਨੂੰ ਖੰਡਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਣਗਿਣਤ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਤੇ ਬਰਸੀਆਂ ਮਨਾਉਣੋਂ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਖੁੰਝਦੇ ਨਹੀਂ। ਪਰੰਤੂ ਕਰਮਯੋਗੀ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਠਕ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸੰਤ-ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਦਿਵਸ ਜਾਂ ਬਰਸੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਕਦਰ 'ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ' ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡੇਰਿਆਂ ਮੱਠਾਂ ਦੇ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਰਸੀਆਂ ਵੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਈਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਦੋ-ਚਹੁੰ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ। ਐਸੇ ਅਣਗਿਣਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਕਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ, 'ਆਪਣੇ ਸੰਤਾਂ' ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾਈ। ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਰਸੀਆਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਇਤਨੇ ਵਿਰਾਟ ਰੂਪ 'ਚ ਬਰਸਦੀ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?

ਰੰਜ-ਭਰੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਾਂ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀਆਂ 'ਕਲਯੁੱਗੀ ਵਰਤਾਰੇ' ਬਾਬਤ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਲਈਏ-

ਆਵਤ ਕਉ ਜਾਤਾ ਕਹੈ,
ਜਾਤੇ ਕਉ ਆਇਆ॥
ਪਰ ਕੀ ਕਉ ਅਪਨੀ ਕਹੈ,

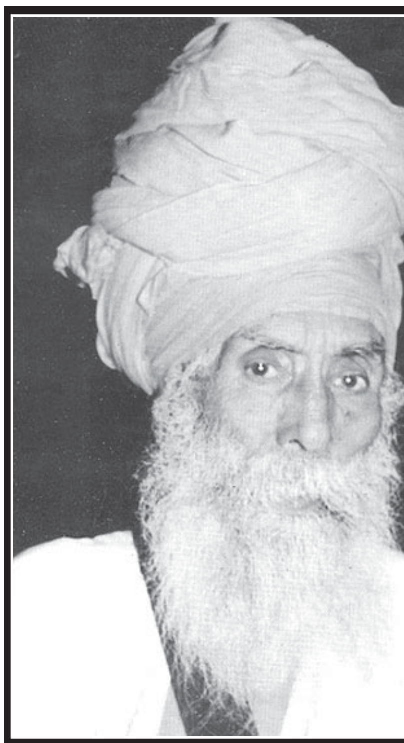

ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਅਪਨੋ ਨਹੀਂ ਭਾਇਆ॥
ਮੀਠੇ ਕਉ ਕਉੜਾ ਕਹੈ,
ਕੜੂਏ ਕਉ ਮੀਠਾ॥
ਰਾਤੇ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ
ਐਸਾ ਕਲ ਮਹਿ ਡੀਠਾ॥

ਧਰਮ-ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਸਚਿਆਰ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੇ ਨੂੰ 'ਗਿਆ ਗੁਜ਼ਰਿਆ' ਅਤੇ ਰੰਗ-ਤਮਾਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਭੋਗਾਂ ਵਿਚ ਖਚਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 'ਗੁਣਵਾਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦੈ। ਹਰੇਕ ਬਿਗਾਨੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ, ਲੇਕਿਨ ਜੋ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ (ਪ੍ਰਭੂ) ਹੈ, ਉਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਸ਼ਹਿਦ ਜਿਹੀ ਮਿਠਾਸ ਨੂੰ ਥੂਹ-ਥੂਹ, ਪਰ ਕੌੜੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਠੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਛਕਿਆ ਜਾਂਦੈ। ਧਰਮ-ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਨਾ ਐਸਾ ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦੈ! ਅਸਲ ਵਲ ਪਿੱਠ ਮੋੜ ਕੇ, ਨਕਲ ਨੂੰ ਅਸਲ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਕੇ ਪਿਆਰਿਆ/ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਦੀ ਥਾਂ, ਸੱਚ ਦਾ ਲਿਬਾਦਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਬੈਠੇ ਝੂਠ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਮੀਸਣੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਲੂੰਬੜ ਨੂੰ 'ਧਰਮਾਤਮਾ' ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹੈ। ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਖੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 'ਨੀਤੀ-ਵੇਤਾ' ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੱਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਚਾਲਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਹਿਬਰ ਮਿੱਥਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਵਗਣ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੇਤਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਹੀ ਕੁਝ ਸਭਾ-ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਰਤਿਆਂ-ਧਰਤਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸ. ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ੋਭਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਏ।

ਜਥੇਦਾਰ ਸਰਨਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਦਲ-ਜੋੜੀ ਦੇ ਬੱਲਾਂ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਗੋ ਬਾਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ ਕੀ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ 'ਸਦਮਾ' ਲੱਗਿਆ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ, ਸੌ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲਿਜਾ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਹ-ਸੰਸਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੰਤਰੀ-ਸੰਤਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁੱਜਾ।

ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਕਹਿ ਉਠੇਗਾ ਕਿ ਨੂਰਮਹਿਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਬੱਲਾਂ ਡੇਰੇ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਿਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਰਜ਼ ਖ਼ਾਤਿਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 'ਸਟੰਟ' ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਢੇਰ ਦਿਵਾ ਗਿਆ;

ਸਾਜਿਸ਼ ਲਈ ਨਿੱਤ ਬੜੇ ਬਹਾਨੇ, ਮੋੜ ਮੁੜਨ ਲਈ ਮੋੜ ਬੜੇ।
ਐਸੇ ਦੌਰ 'ਚ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ, ਅਸਲੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਔਣ ਕਦੋਂ?

ਚਲੋ ਖ਼ੈਰ ਆਪਾਂ ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਯਾਦ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਲ ਆਈਏ। ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਗੁਨਾਹ ਦੇ 'ਕਸੂਰਵਾਰ' ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਰਸੀਆਂ ਮਨਾ ਮਨਾ ਕੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਧੂੜਾਂ ਪੁੱਟ ਦੇਣੀਆਂ ਸਨ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦੀ ਥਾਂ, ਆਪਣਾ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਡੇਰਾ ਤਾਮੀਰ ਕਰਵਾਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਦੁਖੀਏ, ਬੇ-ਸਹਾਰੇ ਲੂਲ੍ਹੇ ਲੰਗੜਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉੱਥੇ ਹੱਟੇ-ਕੱਟੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ। ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦਾ ਲੋਹ-ਲੰਗਰ ਤਪਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭਗਤ ਜੀ ਤਾਂ ਖੁਦ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾ ਕੇ ਘਰ ਘਰ, ਬਾਜ਼ਾਰੋ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਇਹ 'ਦੁਕੰਮਣ' ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਗਜ਼ਰੀ ਗੱਡੀ ਲਈ ਹੁੰਦੀ, ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਸਟਾਈਲ ਨਾਲ ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਲੜ ਚੌੜਾ ਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਪਰ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ 'ਸਵਾਂਗ' ਰਚਿਆ ਹੁੰਦਾ...ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬਰ-ਸਬੂਰੀ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ 'ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੰਵਹਿ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਖਾਵਹਿ' ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਛਕਦਿਆਂ, ਖੰਡ ਦੀ ਬੋਰੀ ਜਿੱਡਾ ਢਿੱਡ ਵਧਾਇਆ ਹੁੰਦਾ...ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਅਲੱਗ ਸੰਪਰਦਾ-ਟਕਸਾਲ ਚਲਾ ਕੇ ਦੂਰ-ਦਰਾਜ਼ ਤੱਕ ਉਸਦੀਆਂ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ...ਆਪਣੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਅਪੰਗਾਂ-ਅਪਾਹਜਾਂ ਦੀ ਮਲ੍ਹਮ-ਪੱਟੀ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ, ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀਆਂ 'ਕੁੰਤਰੀਆਂ' ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਦਰਜਣ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ...ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਵੀ ਕਈ ਬਾਬੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣੇ ਸਨ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਬਰਸੀਆਂ ਮਨਾਉਣੀਆਂ ਸਨ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀਆਂ! ਮਿਲਾਵਟੀ ਦੁੱਧ ਦੇ ਆਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਹੀ ਧੂਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ !

ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ

ਪਰਮਬੀਰ ਕੌਰ

ਕੋਈ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਾ ਟੀ.ਵੀ. ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੰਪਿਊਟਰ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਘਰ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਚੈਨ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਣੇ ਤੇ ਮੂੰਹ-ਹੱਥ ਧੋਣਾ। ਚਾਈਂ-ਚਾਈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ। ਸ਼ਾਂਤ ਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੇਟ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਸੌਂ ਵੀ ਲੈਂਦੇ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਤਰੋ-ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਕੇ ਉਠਦੇ ਤੇ ਨਵੇਂ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੱਥ ਵਟਾ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ ਬੱਚੇ ਸਾਦੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਟਾਪੂ, ਲੁੱਕਣ ਮੀਟੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਨੇ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਬੈਠਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਟਾਈ ਜਾਣਾ ਤੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਵੇਖ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਹੀ ਸੁੱਚਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਸੂਖਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਲੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਹਵਾ ਉਡਾ ਕੇ ਖ਼ਬਰੇ ਕਿੱਤੇ ਛੱਡ ਆਈ।

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਇਸ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ, ਤਰੱਕੀ ਪਸੰਦ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤ ਬਚਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਹੁਣ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੇ ਐਸਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਤਾਂ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਜਦੋਂ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਟੀ.ਵੀ. ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅੱਗੇ ਇੰਜ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਉਧਰ, ਅੱਖ ਝਪਕਣੀ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਅੱਖਾਂ ਤਾਂ ਝਪਕਦੇ ਰਿਹਾ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਰਹੇ। ਸਲੀਕੇ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪੁੱਛਣਗੇ ਜ਼ਰੂਰ, "ਮੰਮੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ?" ਤੇ ਜੇ ਅੱਗੋਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇੰਝ ਭੱਜ-ਭੱਜ ਕੇ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਲਦੀ ਨਿਬੜੇ ਤੇ ਉਹ ਫਿਰ ਜਾ ਬੈਠਣ 'ਮੂਰਖ ਬਕਸੇ' ਅੱਗੇ। ਕੋਈ ਬੜਾ 'ਕੀਮਤੀ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜੋ ਲੰਘਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਖਾਣਾ ਵੀ ਟੀ.ਵੀ. ਅੱਗੇ ਹੀ ਬਹਿ ਕੇ ਖਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣਾ ਬੜੇ ਸ਼ਾਂਤ ਤੇ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਬਾ ਕੇ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਆਮ ਹੀ ਇਹ ਅਸੂਲ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਬੱਚੇ ਭਾਵੇਂ ਛੋਟੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵੱਡੇ, ਸਭਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਬੋਝ ਇੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤੰਗੀ ਤਾਂ ਬਣੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਆਮ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬਣਨ ਲਈ ਲਗਨ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਤਰੀਕੇ ਸਾਦਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਤੋਂ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਥੱਕੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਵੀ ਘੱਟ ਹੀ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਇਸ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ, ਤਰੱਕੀ ਪਸੰਦ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤ ਬਚਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਹੁਣ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੇ ਐਸਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਤਾਂ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰ ਕਦੇ, ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੜੇ ਗਹੁ ਨਾਲ ਟੀ.ਵੀ. ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਅਚਾਨਕ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਜਾਣਗੇ, "ਦੀਦੀ, ਅੱਜ ਪਤਾ ਐ ਕੀ ਹੋਇਆ?" ਫਿਰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਖੂਬ ਹਾਸਾ!

ਇਕ ਦਮ ਬੱਚੇ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ। ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਆਏ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ? ਬਿਜਲੀ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਪਾਵਰ ਇਨਵਰਟਰ' 'ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਣਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਰੌਣਕ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਤਾਂ ਸੁਣਾਉਣ ਨੂੰ ਅਨੇਕ ਗੱਲਾਂ! ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਲਈ ਗਈ। ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕੇ ਤਾਂ ਮਸਾਂ ਹੀ ਹੱਥ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਡਮੁੱਲੇ ਸੁਝਾਅ, ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਤੇ ਉੱਚੀਆਂ-ਸੁੱਚੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਡਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਤੇ ਬਿਜਲੀ ਆ ਨਾ ਜਾਵੇ! ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਧਿਆਨ 'ਤੇ ਫਿਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣਗੇ।

ਇਕਦਮ ਬੇਟੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, "ਚਲੋ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਕੈਰਮ ਖੇਡਦੇ ਹਾਂ।" ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਸਟੋਰ ਦੇ ਇਕ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਪਏ ਕੈਰਮ-ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ ਕਰ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੈਰਮ ਖੇਡਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। "ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗੀ", ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਪਾ ਆਖਦੇ ਨੇ। "ਹਾਂ ਜੀ, ਮੈਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਵੇਖੋ! ਪਰ ਕੀ ਬਣੇਗਾ, ਜੇ ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਹੀ ਨਾ ਹੋਈ?"

ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਮਨ ਬੁਝ ਗਿਆ ਕਿ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ...। ਫਿਰ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਨੌਬਤ ਇਹ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਕੇ ਪੁੱਛਣਾ ਪਿਆ ਕਰੇਗਾ, "ਭਰਾ ਜੀ, ਬਿਜਲੀ ਹੁਣ ਕਦੋਂ ਬੰਦ ਹੋਵੇਗੀ?" ਜਦੋਂ ਗਰਮੀਆਂ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਗੱਲਾਂ-ਗੱਪਾਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਹੈਰਾਨੀ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਜੋਕੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ! ਵਿਚਾਰੇ!

ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮੀ ਹਸਤੀਆਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈਣ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ 'ਅਦਲੇ ਦਾ ਬਦਲਾ' ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।" ਯਾਦ ਰਹੇ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਨਾਮਵਰ ਭਾਰਤੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਜਦੋਂ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਜੁੱਤੀ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਾ. ਏ.ਪੀ.ਜੇ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਭਿਨੇਤਾ, ਨਿਰਮਾਤਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਮਲ ਹਸਨ, ਇਰਫ਼ਾਨ ਖ਼ਾਨ ਅਤੇ ਕਬੀਰ ਖ਼ਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਇਸ ਵਤੀਰੇ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖਾਮੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਨੇ ਵਿਵਸਥਾ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਦੋਸਤਾਂ ਕਰਨ ਜੌਹਰ, ਫ਼ਰਹਾ ਖ਼ਾਨ, ਜੂਹੀ ਚਾਵਲਾ, ਅਜ਼ੀਜ਼ ਮਿਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

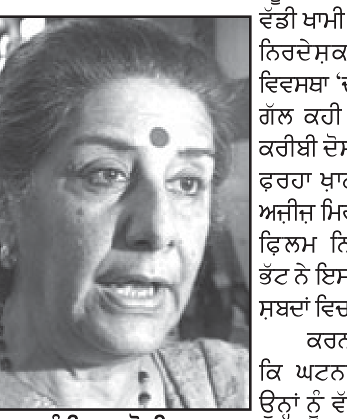

ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ

ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਜੂਹੀ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਨੇ ਵੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਹਸਤੀਆਂ ਉਤੇ ਕੀ ਬੀਤੇਗੀ? ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫ਼ਰ ਤੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣੀ ਫ਼ਰਹਾ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨਾਲ ਇਹ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟਾਈਮਜ਼ ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਹੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ 50 ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਦਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਪ੍ਰਿਯਕਾ ਚੋਪੜਾ, ਇਰਫ਼ਾਨ ਖ਼ਾਨ, ਨਿਤਿਨ ਮੁਕੇਸ਼, ਕਬੀਰ ਖ਼ਾਨ ਸਣੇ ਕਈ ਫ਼ਿਲਮੀ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

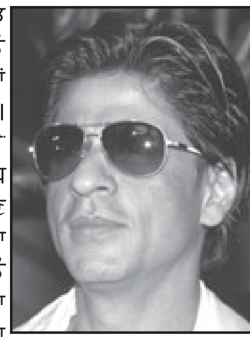

ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ

ਯਾਦ ਰਹੇ ਲੰਘੀ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜਾਰਜ਼ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਬਦੁੱਲ ਕਲਾਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਵੱਈਆ ਨਾ ਬਦਲਦਿਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫ਼ਿਰ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖਾਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੇਵਾਰਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਰੋਕ ਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਖ਼ਾਨ ਤਖੱਲਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖਾਨ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਐਨਾ ਤਲਖ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਘਰ ਨੂੰ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਾ ਪਿਆ।

ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੇਵਾਰਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚ ਖ਼ਾਨ ਸ਼ਬਦ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਦੇ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਫੋਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਤੋਂ ਕਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨਾ ਸੁਣੀ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ।

ਦਾਦ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਵਿਲੀਅਮ ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕਸੂਤਾ ਵੀ ਫਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਦਾ, ਜੋ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸੈਕਟਰ - 32 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਨੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਨੇਵਾਰਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਨਿਊਰੋਲੋਜਿਸਟ ਡਾ. ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਰੰਜ ਹੋਇਆ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿਚ। ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਚਿੰਤਕ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਡਾ ਪੇਸ਼ਾ ਵੀ ਇਕ ਰਿਹਾ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਜੇ ਬਾਹਰ ਕਿਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡਾ. ਚੋਪੜਾ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ 'ਲੋੜੀਂਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਅਗੇਤ ਨਾਂ ਤੇ ਪੇਸ਼ਾ ਉਹੋ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛੇਤਰ ਨਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੇਵਾਰਕ ਅਤੇ ਜੌਹਨ ਐਫ. ਕੈਨੇਡੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ-ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਦੋਂ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦ ਸਿਖ਼ਰ 'ਤੇ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿਆਟਲ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਐਵੇਂ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਦਸਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤੀ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਮੰਗੀ ਸੀ।"

ਝਾਰਖੰਡ ਦੀ ਇਕ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ 400 ਬੰਬ ਮਿਲੇ

ਰਾਂਚੀ : ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਗੜਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਲੰਘੀ 17 ਅਗਸਤ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਛਾਪੇ ਦੌਰਾਨ 400 ਦੇਸੀ ਬੰਬ, 30 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਕਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਾਇਦ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਪੁਲਸ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੋਬਿਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਤੜਕੇ 3.30 ਵਜੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਪੁਲਸ ਨੇ 400 ਦੇਸੀ ਬੰਬ, 30 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, 26 ਚਾਰਜਰ ਅਤੇ 7800 ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦ ਕਰੰਸੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ | ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ | ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ | ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ | ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖ਼ੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)
MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweat Oberoi E-mail : shweat077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

PUNJAB AUTO WERKS
Akal Transport Corp

1930 W. Hubbard St., Chicago, IL

For Excellent Auto Body Work, Taxi Cab Leasing, 24 Hours Towing, Complete Auto Repair of Domestic & Foreign Cars

ਅਮਰੀਕਨ ਅਤੇ ਇੰਪੋਰਟਡ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਟੈਕਸੀ ਕੈਬ ਵੀ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Call
Gurcharn Singh Jhaj
Jaidev Singh Bhattal
Sukhraj Singh Takhar

Tel. 312-243-3344, 312-243-2255
Fax: 312-243-2277

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਮਿਡਵੈਸਟ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ)

ਸੱਤਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ

ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ: ਜਥੇਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ, ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਕਿਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿੱਟੂ ਬਾਵਾ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ-ਪ੍ਰਧਾਨ, ਵਿਰਕ ਬ੍ਰਦਰਜ਼-ਕੇ ਵਿਰਕ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਗਿਲਜੀਆਂ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਰੰਗ, ਮਨਜੀਤ ਕਹਿਲ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਖਬੀਰ ਚੀਮਾ, ਵਰਿੰਦਰ ਨਾਗਰਾ, ਹਰਨਿੰਦਰ ਨਿੰਦੀ, ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਰਤਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬਸਰਾ, ਪਾਲੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਅਮਰੀਕ ਬਸਰਾ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਂਡੀ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ-ਤੰਦੂਰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਦਾ, ਜੱਸੀ-ਟੇਸਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਾਹੀ, ਮਨਜੀਤ ਨਾਗਰਾ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਝਿਲਮਿਲ ਸਿੰਘ-ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ (ਗਰੀਨਵੁੱਡ), ਅੰਕਲ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ, ਦਲਵਿੰਦਰ ਗੋਰਾਇਆ, ਜਿੰਮੀ ਬਰਾੜ, ਜੋਅ ਬਰਾੜ, ਮੱਖਣ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਸਿੰਘ ਕੰਟਰਕਸ਼ਨ-ਲਾਡੀ, ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲੂ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ-ਅੰਬਰ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਇੰਡੀਆ ਪੈਲੇਸ-ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਸੰਨੀ ਧੂੜ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਖੱਟੜਾ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਖੱਟੜਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ, ਮਨਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ, ਹਰਿੰਦਰ ਤੂਰ, ਰਤਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ, ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਕਲੇਰ, ਬਲਬੀਰ ਸੈਣੀ, ਹਰਭਜਨ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਕੁੱਕੂ ਸੰਧਰ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ (ਲਾਡੀ), ਹਰਿੰਦਰ ਚਾਹਲ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, (ਸ਼ਿਕਾਗੋ) ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਭੰਵਰਾ, ਅਯੋਧਿਆ ਸਲਵਾਨ-ਸਟਾਰ ਫੂਡ, ਸਤਿੰਦਰ ਤੇ ਦਾਰਾ ਸੁਸਾਣਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਏ-ਵਨ ਕਾਰਪੈਟਸ, ਪੰਜਾਬ ਆਟੋ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਤਾਰੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਜੱਸੀ ਤੇ ਲੱਕੀ ਸਹੋਤਾ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਮਾਨ, ਸੰਘੇੜਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਬਾਗੜੀ ਪਰਿਵਾਰ, ਗਾਖਲ ਪਰਿਵਾਰ, ਬਾਠ ਪਰਿਵਾਰ, ਸੁਖਮੇਲ ਅਟਵਾਲ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਰਜੀਤ ਮਾਵੀ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਖੱਖ, ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ, ਕਲਸੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ, ਸੰਨੀ ਤੇ ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤੌਸੀਵ-ਅਮੈਰਿਕਾਨਾ ਬਿਜਨਸ ਬਰੌਕਰ, ਰਾਜ ਜਿਊਲਰ

ਸਪਾਂਸਰ: (ਇੰਡੀਆਨਾ): ਨਾਡਾ ਰਾਣਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਸੱਲਾਂ, ਸੰਨੀ ਡਾਲਾ, ਬੀਨੂ ਸ਼ਾਹ, ਰਨਦੀਪ ਚਾਵਲਾ, (ਸ਼ਿਕਾਗੋ): ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਜੱਸੀ ਸੰਧੂ, ਸੋਨੀ ਜੱਜ, ਗੁਰਮੁਖ ਭੁੱਲਰ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਜੈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟ, ਆਰ.ਕੇ. ਕਾਰਪੈਟ, ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ-ਨਲੇਸ਼ ਟੋਪੀਵਾਲਾ, ਬੋਡੀ ਲਿੱਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ, ਇੰਡੋ-ਪਾਕਿ ਆਟੋ, ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਪਾਲ ਡੰਡੋਨਾ,

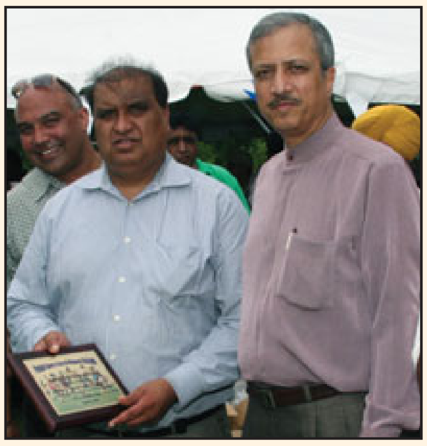

Sponsored Page

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਛਿੰਦਾ ਮੱਲ੍ਹੀ, ਅਮੀਨ ਲਾਅ ਆਫਿਸ, ਪਰਦੀਪ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਭਰਾ, ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਰਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਰੂਪ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੰਦੀਪ ਢਿੱਲੋਂ, ਮੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਪੰਮਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਲਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਬਲਤੇਜ ਕਾਹਲੋਂ, ਮਹਿੰਦਰ ਭੱਠਲ, ਰਮਨ ਤੂਰ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਰੌਕੀ ਭੱਲਾ, ਸ਼ੀਰਾ ਸ਼ੇਰਪੁਰੀਆ ਐਂਡ ਪਾਰਟੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਐਂਡ ਬਲਕਾਰ ਢੇਸੀ, ਡਾ. ਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ, ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਮਨਜੀਤ ਐਂਡ ਪੰਮੀ ਗਿੱਲ (ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਰੇਡੀਓ), ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਰਾਹੁਲ ਗਿੱਲ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸੰਘਾ, (ਲੈਨਸਿੰਗ): ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਪੁਰ, (ਮਿਸ਼ੀਗਨ): ਅਵਤਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੈਲੇਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਜੱਸੀ ਐਂਡ ਅਨੰਦ, ਡੀ.ਐਸ. ਮਾਂਗਟ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਜਗਰਾਜ ਅਟਵਾਲ, ਰਾਜ ਗਰੇਵਾਲ, ਭਗਵੰਤ ਸੰਧੂ, ਲਾਲੀ ਸਿੱਧੂ, ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਬੋਦਲਾਂ, ਲਖਬੀਰ ਚਾਹਲ, (ਸਾਊਥਬੈਂਡ): ਕੁਲਜੀਤ ਰੂਬੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਪਨੀਤ ਖਹਿਰਾ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਨਿੱਕਾ, ਰਾਜ ਭੁੱਲਰ, ਲੱਕੀ ਨਡਾਲਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸੋਨੂੰ

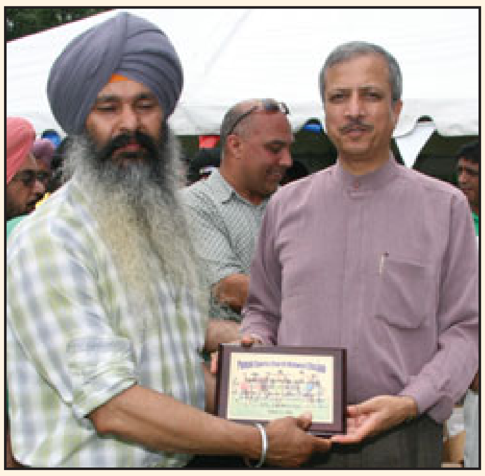

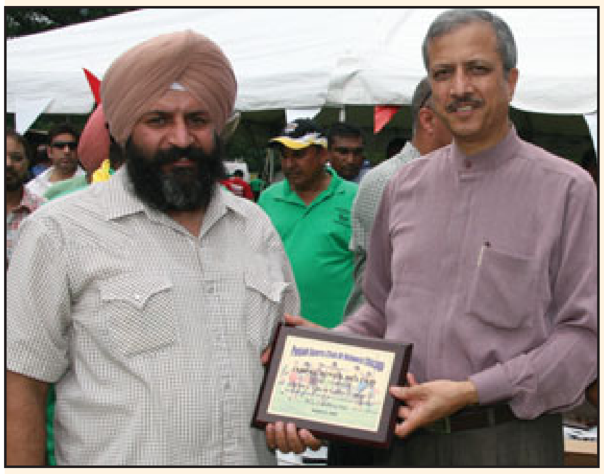

Sponsord Page

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ-20

ਕਬੱਡੀ ਦਾ
ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ

ਗੁਰਜੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ
ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ
(ਸਰਦਾਰਨੀ ਅਤੇ ਸ.
ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਵਲੋਂ)

Let's celebrate labor day in Punjabi way. Come with families!

ਆਓ, ਲੇਬਰ ਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜ ਨਾਲ ਮਨਾਈਏ

Invite you to join us on the Occasion of

Chicago Kabaddi Cup 2009

And

Volleyball & Cultural Programme

SUNDAY, SEPTEMBER 6, 2009 At 9 am

BUSSE WOODS FOREST PRESERVE SOUTH,Elk Grove Village- IL

Chief Guest-Padma Shree Charanjit Singh

(Former Indian Hockey Team Captain and Four Time Olympian)

ਕਬੱਡੀ ਦਾ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਗਿੱਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਆਫ ਵਾਕੀਗ

Advisory Committee:
Dr. Mukhtar Singh Nandra (Chairman),
Dr. Amardeep Sangha,
Mat Singh Dhillon,
Harkishan S Bhatti,
Dr.Rashpal Bajwa,
Shamsher S Boparai,
Rajinder S Bains,
Amritpal S Gill,
Jaswinder S Gill,
Lally Ranbir S Dhaliwal,
Kulwinder S. Gill,
Beant S Boparai,
Parminder S. Goldy

e-mail: sepscc@yahoo.com,
sherepunjabchicago@yahoo.com

RSVP: Board Members:
Gurbachan Singh Pappu (Chairman)
Jindi Khangura (President) 847-529-1464
Parminder S Walia 847-477-1613
Amardev Badesha 708-612-7963
Balbir S Baidwan 224-588-6025
Deepa Badesha 815-546-0525
Satnam S Minhas 773-593-9898
Jaswinder Singh Jassi 773-507-7557
Jinder S Benipal 773-895-2041
Hardeep S Gill 847-226-2515
Sukhwinder S Mander 224-520-3140
Rajinder S Virk 847-409-9174
Jodh S Sidhu 630-669-7175
Ravinder S Khaira 708-259-4298
Lalli Nijjar, 815-405-8073, Babbi Bath 847-366-3826,
Rachpal S Khangura 847-361-4908, Pritpal Singh 847-845-2343
Tirath Singh -Captain Kabaddi Team

ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ
ਬਲਜਿੰਦਰ ਨੀਲੋ
ਜੱਜ, ਕਿੰਦੂ ਰਮੀ
ਕੰਦੋਲਾ, ਅੰਕਿਤ
ਸ਼ੰਮੀਪੁਰੀਆ, ਤੀ
ਹਨੀ ਖੰਘੂੜਾ, ਮੈ
ਡੈਂਟੇ (ਕਾਲਾ), ਜ
ਦੂੱਲਾ, ਹੀਰ, ਢ
ਕਮਲ, ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼
ਵਿਖਾਉਣਗੇ
ਕਬੱਡੀ ਖੇਡ ਪ
ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ
ਜਸਵਿੰਦਰ
ਅਮਰਜੀਤ ਸੰ

ਮੁਫਤ ਦਾਖਲਾ ਮੁਫਤ

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ (ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ)

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਵਿਰਕ ਬ੍ਰਦਰਜ਼-ਕੇ. ਵਿਰਕ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਰੰਗ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿਲ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਹਰਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੰਦੀ, ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਰਤਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾ, ਪਾਲੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਂਡੀ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ (ਤੰਦੂਰ), ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਦਾ, ਟੇਸਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਜੱਸੀ), ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ-ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ, ਪੀ.ਏ.ਵਾਈ.ਸੀ. ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੌਬੀ, ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ

ਗਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ

ਮਿਲਵਾਕੀ: ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ, ਕੈਪਟਨ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਲਾਲੀ ਤੇ ਪਾਲੀ ਭਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ, ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ (ਮੈਰਾਥਨ), ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਪੁਨੀਆ (ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਕਲਾਰਕ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ), ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ-ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ, ਡਾ. ਪਾਲ ਬਦੇਸ਼ਾ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਟੈਕਸੀ ਪਾਰਟਸ ਇੰਕ

ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ:ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਤੇ
ਮਾਨ ਭਰਾ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗਲੋਬ ਟੈਕਸੀ, ਸੁ
ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਗੁਰ
ਗਿੱਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਿਨੋ
ਗਿੱਲ, ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਆਰ.ਕੇ. ਕਾਰਪੈਟਸ), ਇੰਦਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ,
ਟੈਕਸੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਸਟਾਰ ਫੂਡ ਐਂਡ ਗਿਫਟ ਇੰਕ., ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਕਿਰ
ਜਸਪਾਲ-ਬਾਜਵਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ, ਹਰਜ
ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨਜ਼, ਹਰਲੀਨ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜਿਜ਼, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ
ਕਾਹਲੋਂ, ਲਖਬੀਰ ਸੰਧੂ, ਮਿੰਦਰ ਤੇ ਤਾਲੀ-ਭੱਠਲ ਭਰਾ, ਰੂਪ ਸਿ
ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ, ਨਿਲੇਸ਼ ਟੋਪੀਵਾਲ
ਸਿੰਘ ਮਾਈਕ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਯੂਨਿਟ, ਸਟ
ਬਿੱਲਾ ਭਾਅ ਜੀ-ਰਸੀਨ, ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਸਤੀਸ਼, ਅਲਮਦੀਨਾ ਆਟੋ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਮਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਹਰਵਿੰ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹੌਬੀ ਗਰੇਵਾਲ

ਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ

009

ਦੂਸਰਾ ਇਨਾਮ

ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਨ (ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਲੋਂ

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਬੱਡੀ ਕੁਮੈਂਟੇਟਰ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਕਰਨਗੇ

ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ (ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ)

ਰ ਦੇ ਰੇਡਰ ਤੇ ਸਟਾਪਰ-
ਂ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਕੀਨ
ਦੀਵਾਲਾ, ਜੌਨੀ ਗਿੱਲ, ਸੰਨੀ
, ਸਾਬੀ, ਕਾਲਾ ਨੀਲੋਂ, ਵਿੱਕੀ
ਰਥ ਗਾਖਲ, ਅਰਸ਼ੀ, ਧੰਨਾ,
ਮਨਾ ਲੱਛਰ, ਲੈਰੀ ਬੂਦਰਜ਼,
ਸਾ ਭਲਵਾਨ, ਲਾਲੀ, ਮੌਲਾ,
ਲਾ, ਤਾਰੀ, ਦੁਸਾਂਝ ਭਰਾ,
ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਜੌਹਰ

ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਹਨ-ਬਲਜੀਤ ਸੰਧੂ,
ਸੋਹਲ, ਲੱਛਰ ਭਰਾ,
ਘਾ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਸਹੋਤਾ

ਪਾਰਕਿੰਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ

ਪ੍ਰੀਤ ਬਰਾੜ

ਵੀਰ ਸੁਖਵੰਤ

ਸੁਨੀਤਾ ਭੱਟੀ

ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ

ਪਰਿਵਾਰ,
ਰਿੰਦਰਪਾਲ
ਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਸ਼ਾ, ਸੰਨੀ
ਬਸਰਾਨ,
ਬਲੂ ਰਿਬਨ
ਬਾਗੜੀ,
ਪਾਲ ਐਂਡ
ਜਾਪ ਸੰਘਾ
ੀ, ਬਲਤੇਜ
ਘ ਢਿੱਲੋਂ,
, ਮਲਕੀਤ
ਾਰ ਆਟੋ,
ੇ ਵਰਕਸ,
ਤ ਸਿੰਘ,

ਸਪਾਂਸਰ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੈਫਰਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਹਾਲਸਟੈਡ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ), ਚਮਨ ਲਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੱਧੂ, ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਲਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸ਼ੋਰਵੁੱਡ ਫੂਡ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਸੋਨੂੰ ਢਿੱਲੋਂ, ਪਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜੈਜ਼ੀ ਗਿੱਲ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਕੇ.ਬੀ.ਐਸ. ਇੰਕ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਰਿਖੀਰਾਜ, ਸਵਰਨ ਸਿੱਧੂ, ਡਾ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਮੁੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਟੱਲ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਗੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਾਵਰ ਇੰਕ., ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸਨ ਸ਼ਾਈਨ ਡੀ.ਜੇ.), ਰਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਰ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ

ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਕਾਕਾ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਬੈਣੀਪਾਲ, ਦਲਬਾਰਾ ਮਾਂਗਟ

ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ: ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਏ.ਓ.), ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਆਫ ਦੀਵਾਨ, ਐਸ.ਆਰ.ਐਸ. ਇੰਡੀਆਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਯੰਗ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਵਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਗਰੀਨਵੁੱਡ-ਇੰਡੀਆਨਾ, ਪੀ.ਸੀ.ਓ. ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਮਿਸ਼ੀਗਨ,ਸਾਊਥ-ਵੈਸਟ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਕੈਲਮਜ਼ੂ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਕੈਲਮਜ਼ੂ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ-ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਦੋਆਬਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸਾਊਥ ਬੈਂਡ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ-ਲੈਨਸਿੰਗ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਫੋਰਟਵਿਨ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਬੇ-ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ-ਮਾਡੈਸਟੋ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਆਫ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ-ਓਕ ਕਰੀਕ, ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ, ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਇਲੀਨਾਏ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ-ਬੋਲਿੰਗ ਬਰੁੱਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸਿਆਟਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਕੈਲਮਜ਼ੂ, ਯੰਗ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਗਰੀਨਵੁੱਡ-ਇੰਡੀਆਨਾ, ਸਿੱਖ ਸਟਡੀ ਸੈਂਟਰ ਸੇਂਟ ਲੁਇਸ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਇੰਡੀਆਨਾ।

ਮੀਡੀਆ ਸਪਾਂਸਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ 1530 ਏ.ਐਮ.
ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ 1590 ਏ.ਐਮ.
ਸਿੱਖ ਟੀ.ਵੀ.
ਇੰਡੀਅਨ ਰਿਪੋਰਟਰ
ਇੰਡੀਆ ਪੋਸਟ
ਦੇਸੀ ਟਾਕ
ਇੰਡੀਆ ਬੁਲਿਟਨ
ਟੀ.ਵੀ. ਏਸ਼ੀਆ
ਡੇਲੀ ਅਜੀਤ
ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਡਾਟ ਕਾਮ
ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਆ ਵੰਨ
ਜਸ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ ਵੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਮਿਡਵੈਸਟ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ)

ਸੱਤਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ

Sponsored Page

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਮਿਡਵੈਸਟ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ) ਦੀ ਟੀਮ

ਚੇਅਰਮੈਨ-ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ
ਪ੍ਰਧਾਨ-ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਹੀਰ

ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ
ਜੈ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਕਰਨਲ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਾ
ਲਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁੱਲਤ
ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ
ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ
ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾ
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸੋਨੂੰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
ਹਰਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਕਾਲਾ
ਜਿੰਦੀ ਦਿਆਲ

ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
ਲੱਕੀ ਤੇ ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ
ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

ਤਸਵੀਰਾਂ:ਮਹਿੰਦਰ ਰਕਾਲਾ
ਸ਼ਾਨ ਕਪੂਰ

Sponsored Page

ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰੀ ਇਕ ਔਰਤ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਸਾਰੀ

ਟੋਰਾਂਟੋ : ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਨੈਰੋਬੀ (ਕੀਨੀਆ) ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਫਸੀ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਔਰਤ ਦੀ ਖਲਾਸੀ ਹਾਲੇ ਲਮਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੋਂ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 31 ਸਾਲਾ ਸੁਆਗ ਹੇਗੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਰੋਕ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵਿਚਲੀ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵਈਏ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਕੌਂਸਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਥੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨੋਂ ਵਰਜ ਸਕੇ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕੇਸ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਤਾਹੀ ਹੋ ਗਈ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਟਰਾਂਟੋ ਦੀ ਸੁਆਗ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਰੱਫੜ ਮਈ 'ਚ ਪਿਆ, ਜਦੋਂ ਕੀਨੀਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇ.ਐਲ.ਐਮ. ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਤਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਐਨਕਾਂ ਉਸਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ।

ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਨੈਰੋਬੀ ਵਿਚਲੇ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਖੰਡੀ ਗਰਦਾਨਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸਥਾਨਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਆਗ ਮੁਹੰਮਦ ਆਪਣੀ ਕੀਨੀਆ ਰਹਿੰਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੁੜਦੇ ਸਮੇਂ ਨੈਰੋਬੀ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅੱਠਵੇਂ ਦਿਨ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ 2500 ਡਾਲਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰਾਊਲ ਬੌਲਾਕੀਆ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਬਣਵਾਈ ਗਈ, ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੀਨੀਆ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਨੇ 'ਮੈਂ ਨਾ ਮਾਨੂੰ' ਦੀ ਰਟ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਡ ਵਿਖਾਏ, ਪਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਲਟਾ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਨੇ 22 ਮਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਨੈਰੋਬੀ ਦਾ ਸੈਲਾਨੀ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੈਰੋਬੀਆਈ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨੈਰੋਬੀ 'ਚ ਜਾਇਜ਼ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਸ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਨੀਆ 'ਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੁਲਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਮਸਲਾ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਮੀਡੀਏ 'ਚ ਭਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸੁਸਤੀ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਓਨਟਾਰੀਓ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਹਾਰਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਸਿਆ। ਡਾਲਟਨ ਮਗਿੰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੰਕਟ ਵੇਲੇ ਬਾਂਹ ਫੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਸਲ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਔਰਤ ਦਾ 12 ਸਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਟੋਰਾਂਟੋ 'ਚ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕੋਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਨਸੋਅ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਸੁਆਗ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਕ ਸਾਲ 'ਚ 13 ਲੱਖ ਫਰਮਾਂ ਦੀਵਾਲੀਆ ਹੋਈਆਂ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜੂਨ, 2009 ਤਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਏ ਸਾਲ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਦੌਰਾਨ 13 ਲੱਖ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਵਾਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 85 ਫੀਸਦੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਇਹ ਭਾਣਾ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਰਤਿਆ। ਪਿਛਲੇ 80 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਾਲ ਭਰ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੂਨ, 2008 ਤਕ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 9 ਲੱਖ 67 ਹਜ਼ਾਰ 831 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਵਾਲੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨਾਮ ਲੇਹਮਨ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਦੇ ਢਹਿ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਦੀਵਾਲੀਆਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ 30 ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਬੀਤੀ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੁਣੇ ਵਿਚ ਇਕ 36 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਦੀ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 30 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬੀਤੀ 17 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੇ 152 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇੰਝ ਇਸ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 1707 ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਮਿਲੀਆਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁਣੇ ਵਿਚ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬੀਨਾ ਗੋਂਜ਼ਾਲਿਵਜਸ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਔਰਤ ਨੂੰ 13 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਇਕ ਮੌਤ ਨਾਲ ਇਕੱਲੇ ਪੁਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 13 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ-ਇਕ ਦੀ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ, ਨਾਸਿਕ, ਰਾਏਪੁਰ, ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਚੇਨਈ ਅਤੇ ਤਿਰੂਅਨੰਤਪੁਰਮ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਡੋਡਾ ਵਿਖੇ ਵੀ ਦੋ-ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ ਹੈ।

ਗਾਂਗੁਲੀ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ : ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਸੌਰਭ ਗਾਂਗੁਲੀ ਦੀ ਭਤੀਜੀ 11 ਸਾਲਾ ਸਨੇਹਾ ਨੂੰ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਥਿਰ ਹੈ।

ਬਰੇਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਦਾਰਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਵਿਚ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਪਾਜ਼ਿਟਵ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਡਾ. ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਹਨ। ਚੇਨਈ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੂੰ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਲਜ ਨੂੰ 10 ਦਿਨ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੰਮੂ 'ਚ ਵੀ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੇ 4 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਥੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 5 ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਸਵਾਈਨ

ਫਲੂ ਵਰਗੇ ਲੱਛਣਾਂ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਦੀ ਇਨਫ਼ੈਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਬੀਮਾਰ ਪੈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਅਮਿਤਾਭ ਬਚਨ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿੰਤਿਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿਤਾ।

ਸਿੰਗਾਪੁਰ 'ਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਗਏ ਅਮਿਤਾਭ ਬਚਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਲਾਗ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਊਟੀ 'ਚ ਮਣੀ ਰਤਨਮ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਰਾਵਣ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਬੁਖ਼ਾਰ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਠੀਕ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਦਾਸ ਅਮਿਤਾਭ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਫਿਕਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੱਚੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੱਚੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਯਾ ਬਚਨ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁੰਬਈ ਪਰਤ ਆਈ ਸੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਲੰਘੀ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ 11 ਨਵੇਂ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਮਰੀਜ਼ ਭਰਤੀ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 90 ਹੋ ਗਈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਐਚ.ਸੀ. ਗੇਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੇ ਕੁਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 7 ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ 43 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੈਗੇਟਿਵ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਲੈਬਾਰਟਰੀਆਂ ਉਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਉਹ ਅਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਰੱਖਣ। ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਇਥੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

12 ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ 'ਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਛਾਪੇ

ਹੈਦਰਾਬਾਦ : ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਜਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪਾਮਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਛਾਪੇ 13 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ।

ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੱਗਭਗ 120 ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਵਲੋਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 20-20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 12 ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਹਨ।

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਜੇਤੂ ਧਾਵੀ ਸੀ ਹਰਜੀਤ ਬਾਜਾਖਾਨੇ ਵਾਲਾ

ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ

ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਡਿਆਲਾ

ਭਾਵੇਂ ਲੋਕ ਟਰਿੱਪਲ ਐਚ, ਗਰੇਟ ਖਲੀ ਜਾਂ ਰੌਕ ਦਾ ਨਾਂ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਾਂ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਜੇਤੂ ਧਾਵੀ ਸੀ ਹਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਬਾਜਾਖਾਨਾ। ਹਰਜੀਤ ਵਲੋਂ ਪਾਈਆਂ ਰੇਡਾਂ ਨੇ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਇਸ ਜੇਤੂ ਧਾਵੀ ਦਾ ਜਨਮ 5 ਦਸੰਬਰ 1970 ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਿਤਾ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਹਰਜੀਤ ਦਾ ਭਾਰ ਅੱਠ ਕਿਲੋ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਣ ਲਈ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਜਾ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਮੁਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਅੱਠਵੀਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ। 1980-81 ਦੀਆਂ ਮਿੰਨੀ ਖੇਡਾਂ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਬਾਜਾਖਾਨਾ ਦੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਚਰਨਜੀਤ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਮਿੰਨੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਤਲਵਾੜੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਥੇ ਖੇਡੀ ਖੇਡ ਨੇ ਖੇਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ ਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਗੁਹਾਟੀ (ਆਸਾਮ) ਵਿਖੇ ਕੌਮੀ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਖੇਡਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਤਰਾਮਾ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤਿਆ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਤੋਂ ਬੈਂਡ ਵਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਹਰਜੀਤ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਅੱਠਵੀਂ ਤੋਂ ਨੌਂਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸਵੀਂ ਸਪੋਰਟਸ ਸਕੂਲ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਲਾਇਆ। ਰੋਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦਾ ਧਰੂ ਤਾਰਾ ਬਣਨ ਲੱਗਿਆ। ਕਬੱਡੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਵਧਦਾ ਰੁਝਾਨ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਦਿੱਖ ਕਰਕੇ ਹਰਜੀਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ। ਛੇ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਉਪਰ ਇਸ ਜੇਤੂ ਧਾਵੀ ਦੀ ਖੁਰਾਕ 18 ਕੁ ਵਰਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਸ ਲੈ ਕੇ ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। 23 ਅਪ੍ਰੈਲ 1988 ਨੂੰ ਬਾਜਾਖਾਨਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਫਸਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ। ਹਰਜੀਤ ਵਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਇਹ ਧਾਵੀ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਪਿੜ 'ਚੋਂ ਜੇਤੂ ਜਰਨੈਲ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲੇਗਾ। 1995 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਰੁਧ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਆਪਸੀ ਕਬੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਜੇਤੂ ਟਰਾਫੀ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾਇਆ। ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਹਿਲਵਾਨ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਥਾਪੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। 1995 ਵਿਚ ਕੌਪਸ ਕੌਲਸਿਅਮ ਇਨਡੋਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੱਜਣ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਜੋ ਵੀ ਕੋਈ ਖਿਡਾਰੀ ਹਰਜੀਤ ਨੂੰ ਜੱਫਾ ਲਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਉਸ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣਗੇ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ

ਹਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਬਾਜਾਖਾਨਾ

ਖਿਡਾਰੀ ਹਰਜੀਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਨ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜੀ 30 ਸੈਕਿੰਡ ਵਿਚ ਲੱਖ ਰੁਪਈਆ ਛਾਪਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹਰਜੀਤ ਨੇ 30 ਸੈਕਿੰਡ ਵਿਚ ਲੱਖ ਰੁਪਈਆ ਛਾਪ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਜਿੱਤ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵਾਪਿਸ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ 1996 ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ, ਪਿੰਡ ਖੋਜੇਵਾਲਾ (ਜਲੰਧਰ) ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਹਰਜੀਤ ਦੇ ਘਰ ਬੇਟੀ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖ਼ਸ਼ੀ। ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਗਾਣਿਆ ਵਿਚ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹਰਜੀਤ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ 1997-98 ਦੇ ਖੇਡ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਮੁਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਸੀ। 1998 ਵਿਚ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਖੇਡਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਗੁੱਟ ਦੀ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਖੇਡ ਨਾ ਸਕਿਆ।

5 ਅਪ੍ਰੈਲ 1998 ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਟੀਮ ਫਰੀਦਕੋਟ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਰੇਡਾਂ ਹੀ ਪਾਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਗੁੱਟ ਫਿਰ ਹਿੱਲ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਹਰਜੀਤ ਨੂੰ ਪਲਸਤਰ ਦੀ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ। ਗੁੱਟ ਦੀ ਹੱਡੀ ਕਾਰਨ ਹਰਜੀਤ ਕਈ ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ 1997-98 ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਖੇਡੇ ਮੈਚਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 90 ਤੋਂ ਉਪਰ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਤੋਂ ਠੀਕ ਦਸ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤਿਆ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੋਗੇ ਸਮਰ ਫੀਲਡ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਜਦੋਂ ਸਾਈਕਲ ਲੈ ਕੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸਾਈਕਲ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਅਜੀਤ ਪੇਪਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ। ਜਦੋਂ ਪੇਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੇਰਾ ਹਿਰਦਾ ਵਲੂੰਧਰਿਆ ਗਿਆ। ਹਰਜੀਤ ਦੀ ਫੋਟੋ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸਨ। ਜਦ ਸਕੂਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰਜੀਤ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਬਾਈ ਖਿਡਾਰੀ ਨੀ ਹੋਣਾ ਇਹਦੇ ਵਰਗਾ, ਮੁੰਡੇ 'ਚ ਅੰਨ੍ਹੀ ਜਾਨ ਸੀ ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਵੀ ਲੋੜੋਂ ਵਧ ਕੇ।' ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਆਮ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਹਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅੱਖ ਨਮ ਹੋਈ। 26 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹਰਜੀਤ ਨਮਿਤ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਦਸਵੀਂ ਦੇ 13 ਮੁੰਡੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਹਰਜੀਤ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਇਸ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਉਸਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਹਰਜੀਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅਨੇਕਾਂ ਨਾਮਵਰ ਖਿਡਾਰੀ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਰੁਤਬਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹਰਜੀਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਣ। ਹਰਜੀਤ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਮਿੱਤਰ ਆਏ ਵਰ੍ਹੇ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵਿਛੜੇ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਜਦੋਂ ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ 'ਚ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵੱਜਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਚੇਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ

–ਡੇਵਿਡ ਐਲਿਨ ਲੌਂਗਫੈਲੋ

ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਲਕੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਹਾਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲਾ ਕਿੱਤੂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਐਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ, ਤਾਂ ਜੂ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋਣ।"

ਆਪਣੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਟੀਚਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਨਰ-ਉਥਾਨ' ਟੌਪਿਕ ਲਿਖ ਕੇ ਹਾਵਰਡ ਅਤੇ ਔਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਖ਼ਤ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 'ਆਈ ਵੀ ਲੀਗ' (ਸੱਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ) ਨੇ ਫੁੱਲ ਬ੍ਰਾਈਟ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੁ ਉਹ ਅਮਰੀਕਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ' ਪੜ੍ਹਾਉਣ।

ਜਦੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਇਕ ਹੀ ਮਾਲਾ ਦਾ ਮੋਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਪਸੰਦ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ 'ਖਾੜਕੂ' ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਕਿਨ-ਹੈੱਡ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੀ ਇਹ ਲੋਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਦੇ ਧਨੀ ਹਨ? ਇਹ ਸਿਰਫ ਜਨੂੰਨੀ, ਸਨਕੀ, ਨੀਮ ਪਾਗਲ ਜਾਂ ਆਪ-ਹੁਦਰੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਇਆ।

ਜੇਕਰ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸੁਫ਼ਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਵਸਰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਚੌਕਸੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅੱਜ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਗਣਤੰਤਰੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ 'ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ' ਵਰਗੀ ਭੱਦੀ ਸੰਗਿਆ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਹਰ ਥਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛੋਟੇ ਤੱਕ ਰਿਸ਼ਵਤ 'ਤੇ ਪਲ ਰਹੇ ਸੂਰ ਹਨ, ਜੋ ਖਾ ਕੇ ਜੁਗਾਲ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਡਕਾਰ ਮਾਰਨਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਿਹਾ।

ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਬਦਨਸੀਬੀ ਹੈ ਕਿ ਚਪੜਾਸੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵਿਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਜਾਂ ਨਾਮਵਰ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਮਕ-ਦਮਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਓਧਰ ਨੂੰ ਭੱਜਦਾ ਹੈ। ਐਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਦਨਸੀਬੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਨੀਚ 'ਕਬੂਤਰਬਾਜ਼ਾਂ' ਦੀ ਚਾਂਦੀ।

ਕਬੂਤਰਬਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਹੀ ਸ਼ੀਰੇ ਦੇ ਡੱਡੂਆਂ ਵਰਗੀ ਮਿੱਠੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਲਈ ਧੋਖੇ ਤੇ ਪਾਖੰਡ ਦਾ ਜਾਲ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਐਮ.ਪੀ. ਤੱਕ ਵੀ ਨੀਚ ਕੰਮ ਕਰਨੋਂ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਕ ਐਮ.ਪੀ. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ 'ਰੰਨ' ਬਣਾ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। 'ਰੰਨ' ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਸਭ ਅਸੂਲ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤੇ, ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀ ਹੱਦ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਖ਼ੈਰ 'ਭੱਠ ਰੰਨਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ, ਖੁਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਤ, ਬਿਨਾਂ ਬੁਲਾਈ ਨਾਰ ਨੂੰ ਜੱਟਾ ਮੂਰਖ ਪਾਉਂਦੇ ਹੱਥ' ਦੇ ਰਚੇਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਐਮ.ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਵੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਦਾਗ ਧੋ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ 'ਸੰਤੀ ਤੇਰੀ ਬੈਠਕ ਨੇ ਪੱਟਿਆ ਕਬੂਤਰ ਚੀਨਾ।'

ਵਾਸਤਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਠੱਗ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਲੇਬਲ ਲਗਾਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਲਈ 10 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆਂ ਦੀ ਠੱਗੀ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਯੂ.ਐਨ. ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਅਵੇਸਲਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੇਪਰ ਪੁਲਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਅੰਬੈਸੀ ਤੋਂ ਦਰਿਆਫਤ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਸਭਾਵਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਲਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰ ਵਿਚ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਣਗੀਆਂ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੀਜ਼ੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਲ੍ਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਵਕਤ ਸਿਰ ਚੌਕੰਨੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ

ਅੰਬੈਸੀਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦਲਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋੜ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਦਲਾਲ ਘੱਟ, 'ਦੱਲੇ ਜਾਂ ਨੀਚ' ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੀ ਦਲਾਲਗੀਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜ-ਚਾਰ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਹੋ ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਛਿੱਤਰ ਪਰੇਡ ਕਰੋ। ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਨਗੇ, ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਹੋਵੇ।

'ਕਬੂਤਰਬਾਜ਼ਾਂ' ਦੀ ਜਾਲ੍ਹਸਾਜ਼ ਮੰਡਲੀ ਦਿਨ-ਪ੍ਰਤੀ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਨ ਆਧੁਨਿਕ ਬਾਬੇ, ਜੋ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਠੀ-ਚਾਪੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਲੜ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਓਸ਼ੋ, ਜੋਗੀ, ਹਰੇ ਰਾਮ ਹਰੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਜਾਂ 'ਜਗਤ' ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਫਰਜ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਗਾਉਣ-ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਤਬਾਰ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰੋ।

ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਲਈ ਭਲਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯੂ.ਐਨ. ਦਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਫਸੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਖੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਣ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਰਹਿਣ।

ਚਾਹਲ ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਏਜੰਟ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਭਗੌੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਭਗ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆਂ ਦੀ ਠੱਗੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਏਜੰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਾਪਸ ਆਏ ਚੈੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਚਾਹਲ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, "ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਬੇਦਖ਼ਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਥੀਓ, ਬਾਪ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਨਾ ਰੋਲੋ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ 'ਸਹਿਜ ਪੱਕੇ ਸੋ ਮੀਠਾ ਹੋਏ।' ਜੇਕਰ ਗਲਤੀ ਕਰ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹੋ ਤਾਂ ਹੁਣ ਹੀ ਸੁਧਾਰ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕਰੋ, ਹਾਲੇ ਵੀ ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਬੇਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘਟੀਆ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਵਿਕਦੀ।

ਫਿਰ ਐਨਾ ਪੈਸਾ ਤੁਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਵਿਚ ਕਮਾਉਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉੱਥੇ ਵੀ ਬੱਚਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਦਿਮਾਗੀ ਬੇਚੈਨੀ ਕਾਰਨ ਤਬਦੀਲੀ, ਅਰਥਾਤ ਹਵਾਬਦਲੀ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਹੋ, ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹੌਬੀ ਜ਼ਰੂਰ ਅਪਣਾਓ। ਗੁੰਡਾ ਰਾਜ ਦੇ ਕਬੂਤਰਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਪੁਲਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਟੂਰਿਸਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਮੁਲਕ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਅਦਭੁੱਤ ਹੈ। ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਵੀ ਅਕਸਰ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਵਾਂ।

ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ 33 ਆਦਮੀ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੇ ਭੁੰਨ ਕੇ ਖਾਣ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਰ-ਭੱਖੀ ਪਾਗਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਖਾਦ ਤੋਂ ਬਣਾਇਆ ਨਕਲੀ ਦੁੱਧ ਜੰਮਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜ ਬਣਾ ਕੇ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਕਮ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਰਾਮ-ਰਾਮ ਅਤੇ ਬਗਲ ਵਿਚ ਛੁਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ, ਉਹ ਰਹੱਸਮਈ ਦੇਸ਼ ਮੇਰਾ ਹੈ, ਨਾਮ ਤੋਂ ਗਣਤੰਤਰ, ਕਰਮ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਤੰਤਰ, ਪਰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਦੇਵਾਤੰਤਰ ਆਦਿ। ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਦੁਰਵਾਸਾ ਮੁਨੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਨਫਰਤ ਦੇ ਅੰਗਾਰੇ ਉਗਲਣ ਵਿਚ ਰੱਤੀ ਭਰ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਾ ਕਰਨ, ਬਲਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੇ ਫਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਜਿਗਿਆਸਾ ਦਾ ਦਮ ਫੂਕ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਲਈ ਸਾਡੀ ਹਿੰਮਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ। ਨਸ਼ੇੜੂ ਨੌਜਵਾਨ ਮੰਡਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ, ਸਿਵਾਏ 'ਰੋਟੀਆਂ ਕਰਨ ਪੂਰੇ ਤਾਲ' ਦੇ।

ਟੀ.ਵੀ. ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਕਤਲ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਲੰਘੀ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮਰਦਾਨ ਵਿਚ 2 ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਾਦਿਕ ਨੂੰ ਜਹਾਨ ਖਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਬਾਬਰ ਖਾਨ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖ਼ਤ

ਜਲੰਧਰ : ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਮੌਕੇ ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਕਈ ਮੁੱਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਂਦੇ।

ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਮਨੀਪੁਰ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਔਕੜਾਂ ਅਤੇ ਨਕਸਲਵਾਦ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਹਰ ਮਾਮਲਾ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨਾਲ ਠੰਡਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹੋਏ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਨਾਂ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹੋਏ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 26/11 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦੁਖਦਾਈ ਪੱਖ ਦੇਖੋ ਕਿ ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖੋਹਿਆ ਗਿਆ, ਬਿਜਲੀ ਖੋਹੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇਸੀ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹਰ ਕਿਸਾਨ 'ਤੇ 41576 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ।

ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ 90 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ। ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 9 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਦੋ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਮੁਲਕ ਦੇ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 70 ਫੀਸਦੀ ਸਰਮਾਏ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਲਾਪਤਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਕੌਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਸੀ ਕੈਦੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

www.Raunkmela.com

Enjoy Live Radio Show

Every Sun: 9am-9.30am

(Central Time)

on 1590AM

or on Internet.

Since 1983

ਮੇਜ਼ਬਾਨ: ਪੰਮੀ ਗਿਲ

Loose Weight Feel Great !

*Natural *Guaranteed *Doctor Recommended

ਮੋਟਾਪਾ

ਦੁਖੀ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਓ

ਕੁਦਰਤੀ ਹਰਬਲ Products ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ Side Benefits ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਘਟਾ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

IQBAL KAUR

Ph: 708-444-0554

CUSTOM CARPENTRY

ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਘਰ, ਰੂਮ ਅਡੀਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਕਿਚਨ, ਨਵੇਂ ਵਾਸ਼ਰੂਮ, ਸਾਈਡਿੰਗ ਤੇ ਰੀਕਰੀਏਸ਼ਨ ਰੂਮ, ਨਵੀਂ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਲੇਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

GIAN SINGH SEEHRA

Ph: 630-841-6537

ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ

ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਉਲਝੀ

–ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸੰਕਟ ਮੁੜ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਵਸੁੰਧਰਾ ਦੇ ਧੜੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਵਸੁੰਧਰਾ ਨੇ ਬੀਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਨੇਤਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਪਰੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨੇਗੀ।

ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ। ਬੀਤੀ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਨਾਥ ਨੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਸੁੰਧਰਾ ਲਈ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਾਂ-ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਮਿਥੀ ਗਈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਾਰ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਆਗੂ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ। ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਸੁੰਧਰਾ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਪਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ

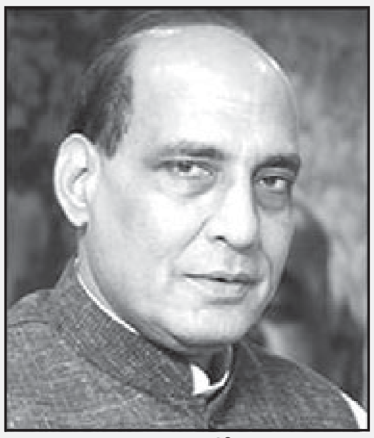
ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ

ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ

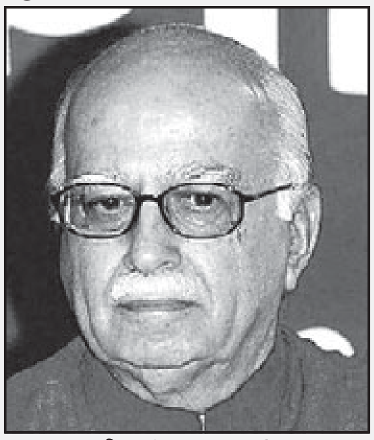
ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ

ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਈ ਹਾਰ ਲਈ ਵਸੁੰਧਰਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਸੂਬੇ 'ਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 23 ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 4 ਰਹਿ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 120 ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 78 ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਵਸੁੰਧਰਾ ਦੇ ਸਮਰਥਕ 78 ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 62 ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ 50 ਵਸੁੰਧਰਾ ਸਮਰਥਕ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਲੋਂ ਧਰਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਜੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੰਪਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਆਗੂ ਕੌਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਸੁੰਧਰਾ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਰਾਮਦਾਸ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਕਹੇਗੀ ਤਾਂ ਵਸੁੰਧਰਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਘਰ ਅੱਗੇ ਧਰਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਬੀਤੀ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਝੰਡਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਜਦਕਿ ਅਗਰਵਾਲ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਰੁਣ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਚ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਕਰਨਾ ਇਕ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੈਪੁਰ ਵਿਚ ਲੰਘੀ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਨਕ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇੜੇ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

29 ਸਾਲ ਦੇ ਦਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪੀਪੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ, "ਜੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਤਮ ਦਾਹ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ।" ਉਸ ਦਾ ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਲ ਦੌੜ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੱਫਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰ-ਪਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਵਸੁੰਧਰਾ ਨੇ ਜਨਮ ਅਸ਼ਟਮੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਫਿਲਹਾਲ ਦਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ।

ਵਸੁੰਧਰਾ ਦੀਆਂ ਬਾਗੀ ਸੁਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਧਾਇਕ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਵਸੁੰਧਰਾ ਸਮਰਥਕ ਵਿਧਾਇਕ ਭਵਾਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗੂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਕੋਈ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਗੇ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲੰਘੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮਿਲੀ ਹਾਰ ਪਿਛੋਂ ਕਾਫੀ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬਗ਼ਾਵਤੀ ਸੁਰ ਅਪਨਾ ਲਈ ਸੀ। ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿਨਹਾ, ਅਰੁਣ ਸ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਵਿਰੁਧ ਬਾਗੀ ਤੇਵਰ ਦਿਖਾਉਣ ਮਗਰੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਦਿਖਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਲੰਘੀ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਵਸੁੰਧਰਾ ਦੇ 50 ਤੋਂ ਵਧ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਲਾ ਲਏ। ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤਾ।

ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਸਮਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਧਰਨਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਨਾ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸਿਆ, "ਮੈਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਇਕ ਆ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਇਕ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।"

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਵ੍ਹਿਪ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਕਿਰਨ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਨੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ। ਉਧਰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਉਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵਸੁੰਧਰਾ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚਲਣ 'ਚ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਅਡਵਾਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਨਾ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਚੁਣਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਹਿਰੂ ਵਾਦੀ ਭਾਰਤੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਹੀ ਜਿਨਾਹ ਦਾ ਮਾੜਾ ਅਕਸ ਬਣਾਇਆ – ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸੰਘ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨਾਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਖਲਨਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਏਕਤਾ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ 'ਜਿਨਾਹ ਭਾਰਤ ਬਟਵਾਰਾ-ਆਜ਼ਾਦੀ' ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਚ ਨੇਤਾ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਨੇਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਜਿਨਾਹ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਹਿਰੂ ਯਾਦਗਾਰ ਅਤੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਨਾਮਵਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ, ਬੀ.ਜੀ. ਵਰਗੀਜ਼, ਲਾਰਡ ਮੇਘਨਾਦ ਦੇਸਾਈ, ਮਾਰਕ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਜੇ. ਅਕਬਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਾਇਦੇ-ਆਜ਼ਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੋਇਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਜਤਾਈ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਰਾਮ ਮਾਧਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ, ਪਰ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਜੋ ਖਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਲੋਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਚਾਹੁਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।

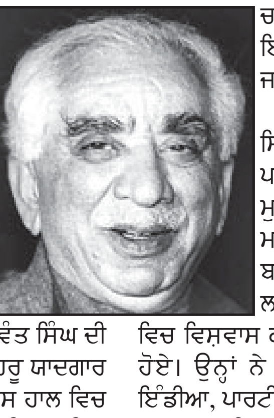

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਦਾ ਇਕ ਮਾੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਲਾ ਅਕਸ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਜਿਨਾਹ-ਇੰਡੀਆ, ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਇੰਡਿਪੈਂਡੈਂਸ' ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬੀਤੀ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਜਿਨਾਹ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਮਾੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ। ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਾਹ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨੀ ਮਰਦਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਫਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਓਕਮੀਨਾ

ਖੋਸਤ (ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ) : ਬਿਲਕੁਲ ਹੋਰ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੇਂਡੂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੂਬਾ ਕੌਂਸਲ 'ਚ ਸੀਟ ਲਈ ਓਕਮੀਨਾ ਦਾ ਵੀ ਹਰੇਕ ਦਿਨ ਕਾਲੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣ, ਪਿਸਤੌਲ ਲੱਕ ਦੁਆਲੇ ਬੰਨਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ।

ਓਕਮੀਨਾ ਔਰਤ ਹੈ ਪਰ ਮਰਦਾਂ ਵਾਂਗ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਅਫਗਾਨੀ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਲੰਮਾ ਕੁੜਤਾ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਲਵਾਰ ਵਰਗੇ ਪਜਾਮੇ, ਮਹਿੰਦੀ ਰੰਗੇ ਲਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀ ਪੱਗ ਦੇ ਪੇਚਾਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀਆਂ ਲਿਟਾਂ ਨਾਲ ਓਕਮੀਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਮਰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਔਰਤ। ਸਿਰਫ ਉਹਦੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਉਹਦੇ ਔਰਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।ਹੋਰ ਅਫਗਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਓਕਮੀਨਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਦੁਰੇਡੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਔਰਤ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ, ਮਰਦ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮਰਦਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਓਕਮੀਨਾ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਖੋਸਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਤਨੀ ਜ਼ਿਲੇ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡ ਅਕਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਆਗੂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹਨੇ ਬੁਰਕਾ ਪਹਿਨਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਸੂਬਾ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਅਜ਼ਮਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ। ਤਾਲੋਕਾਨ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਜੁੜੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ 'ਚ ਬੱਸ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨ ਹੀ ਬਚੇ ਹਨ।

ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਇਹ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਅੱਗੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਅਬਦੁੱਲਾ ਵੀ ਮਾੜੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੰਧਾਰ, ਕਰਜ਼ਈ ਦਾ ਪਿਤਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਡਟੀਆਂ ਪੱਛਮੀ ਫੌਜਾਂ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਵਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਗਏ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਅਮਲ 'ਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਠਾਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੈ।

ਯੂਰਪ ਵਿਚੋਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਦਾ ਜਰਮਨ ਐਲਬਮ ਬਰਾਮਦ

ਲੰਡਨ : ਜਰਮਨ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਐਡੋਲਫ ਹਿਟਲਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਇਕ ਐਲਬਮ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੂਸਰੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਵਲੋਂ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਬਾਰੇ ਇਸ ਐਲਬਮ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇੰਜ ਐਲਬਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਕਲਾ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਚਮੜੇ ਦੀ ਇਸ ਐਲਬਮ ਵਿਚ ਨਾਮੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ 78 ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹਨ।

ਇਹ ਐਲਬਮ ਅਮਰੀਕੀ ਸੂਬੇ ਟੈਕਸਾਸ ਵਿਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸੋਥਬੀ ਨਿਲਾਮ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨਿਲਾਮ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਲੂਸੀ ਸਾਇਮਨਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਐਲਬਮ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੇ ਅਥਾਹ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਦਿ ਡੇਲੀ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ' ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਲੂਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਲੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੇ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਜੰਗ ਮਗਰੋਂ ਜੋਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਛੁਪਾਈ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ।"

15 ਅਗਸਤ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਥਾਪੀ ਦਿੱਤੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 63ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਧਿਆ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਂ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਥਾਪੜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰਾ ਹੀ ਭਾਸ਼ਣ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਹਿਹੋਂਦ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਇਕਮੁੱਠ ਤੇ ਪ੍ਰਗਤਸ਼ੀਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਤੇ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਸਤਿਆਂ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਅਮਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਭੇਟ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਹਾਨ ਕੌਮੀ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਸਹਿਭਾਗੀ ਬਣੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਸਾਨੂੰ ਸੱਚ ਅਤੇ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਤੁਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਪਨਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਹਰ ਘੜੀ, ਹਰ ਵੇਲਾ ਤੁਹਾਡੀ ਪਰਖ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ 15ਵੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੋਕਰਾਜੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਰਾਜੀ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਿਸ਼ਚੈ ਹੀ ਅਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਸਾਂ-ਉਮੰਗਾਂ ਵਿਚ ਉਭਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਚੇਤੰਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਕਾਦਮਿਕ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਸਾਡੇ ਯਤਨ ਵਧੀਆ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਡਾ ਯਤਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਗਿਆਨਵਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਦੇਸ਼, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਬਣੇ।

ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਕੌਮੀ ਮਿਸ਼ਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਵੇਗਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਅਸਰਦਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇਣਾ ਭਾਰਤੀ ਗਣਰਾਜ ਵਿਚ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਮਨ, ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੰਗੀਆਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਹਿਹੋਂਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਘੁਲਿਆ-ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦ, ਜੋ ਮਾਸੂਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਹਿਹੋਂਦ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ। ਇਹ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਹਰੇਕ ਧਰਮ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚੈ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਸਮੂਹਿਕ ਟੀਚੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮਿਲਜੁਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਹੋਣੀ ਇਕੋ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਤੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ 'ਤੇ ਡਟੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਹਰੇਕ ਧਰਮ ਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਬੋਧੀ, ਜੈਨ, ਪਾਰਸੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਹੋਣ, ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ।

ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਧਾਗੇ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਵਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਪਰੋਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਓ, ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜੀਏ ਅਤੇ ਅਮਨ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀਏ।

ਸੋਕੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੌਨਸੂਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੰਘੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਦੀ ਫਸੀਲ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ। ਆਪਣੀ ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਇਕਦਮ ਬਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜਾ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਅਨਾਜ ਸੰਕਟ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਆਦਿ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਏਨਾ ਕੁ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਵੇਗਾ।

ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਕਾਰਨ ਡਰ ਅਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਇਕਦਮ ਉੱਭਰ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੇ ਕੰਮ ਹੀ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਮੌਨਸੂਨ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਇਸ ਵਾਰੀ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਨਾਜ ਘੱਟ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕਰੀਬ ਸਵਾ ਅਰਬ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਪੇਟ ਪੂਜਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਖਦਸ਼ੇ ਵਾਜਬ ਵੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਨਾਜ ਹੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਸ ਵਰਗ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਨਿਰਭਰ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਫਟਕਣ ਦੇਵੇਗੀ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਵੇਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਛੜੱਪੇ ਮਾਰ ਕੇ ਵਧੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜ਼ਖੀਰੇਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਦੇ ਫਰੰਟ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚਾਰ ਫੀਸਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟੀਚਾ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। 63ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚਾਰ ਫੀਸਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਰਥਾ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਲੱਭਣੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਲ ਵਧ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਡਾ.

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਤਬਕਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਤਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ।" ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਸ ਸਾਲ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਬਿਲ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਅਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਚੈਨ ਲਈ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਦਸਿਆ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ 2004 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੇਚੀਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਲਮੀ ਮੰਦੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਕੁਝ ਘੱਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਕ ਸਾਲ ਅਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਮੰਦੀ ਦਾ ਅਸਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪਿਆ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਨੂੰ ਮੁੜ 9 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਪੂੰਜੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਬਰਾਮਦ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ।

ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ, "ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਤਕ ਹਾਲਾਤ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਧਰ ਜਾਣਗੇ।" ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਉਣ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਕੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਾਦਾ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਕਲੰਕ ਦੱਸਦਿਆਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਾਏ ਬਗੈਰ ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਲੜਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਲਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 33 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ 50 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਮਿਲੇਗਾ।

ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ 15 ਅਗਸਤ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਕਸਰ ਕੱਢੀ

ਕਿਹਾ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਖਤਾ ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਥਿਤ ਕੁਝ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਬੀਤੀ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 15 ਅਗਸਤ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਕਸਰ ਕੱਢਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਖਤਾ ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਥਿਤ ਕੁਝ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਚੁਸਤ-ਦਰੁਸਤ ਬਣਾਉਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੋਏ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਕਦਮ ਤਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰੀਏ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਟੀਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਵੀ ਰੱਖੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਟੀਮਾਂ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਰਗੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਭਵਨ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਬਿਹਤਰ ਸਬੰਧ ਤੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰੁਖ਼ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਵਾਰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਵਧ ਘੁਸਪੈਠ ਹੋਈ ਹੈ।

ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਸ਼ੋਪੀਆਂ, ਸੋਪੋਰ ਤੇ ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾ ਵਾਪਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰਾ ਇਸ ਵਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਕਸਲਵਾਦ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸੂਬਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕੇਂਦਰੀ ਫੋਰਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੂਬਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵਧ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

...ਤੇ ਮੰਨੂਵਾਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜਿੱਤ ਗਿਆ!

ਮਤੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਮੰਨੂਵਾਦ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਖਤਰਨਾਕ ਜਿੰਨ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਲ-ਸੂਰਤ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਜਿੱਥੇ ਵੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਵੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀ ਸ਼ਕਲ ਧਾਰ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਸਦਾ ਭੁਲੇਖੇਵੱਸ ਬੜਾ ਨਿੰਘਾ ਆਦਰ-ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਦੀਆਂ ਚਾਲਬਾਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਾ ਹਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ, ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਦਿਮਾਗ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੰਜੇ 'ਚ ਫਸਾ ਕੇ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਐਸਾ ਪੁੱਠਾ ਗੇੜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਿਆਂ ਹੀ ਹਮਸਾਇਆਂ ਦਾ ਗਲ ਵੱਢਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਐਸਾ ਭੜਥੂ ਪੁਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਥੱਲੇ ਦੀ ਉਪਰ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੇ-ਭਲੇ ਵਸਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਐਨੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਖਿਚਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਤੀਆਂ ਮੇਟਣੀਆਂ ਵੀ ਔਖੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹਦਾ ਭੂਤ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕੀਤੀ ਹੱਡ ਭੰਨਵੀਂ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਮਾੜੇ ਮੋਟੇ ਜੁਗਾੜ ਨੂੰ ਨਫਰਤਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਫੂਕਣ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁੰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਤੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਇਹ ਮੰਨੂਵਾਦ ਕਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ? ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੰਨੂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਹੁੰ ਵਰਣਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਹਾਈ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਸਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਫਿਰ ਕਹਿੰਦੇ ਪਈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਇਹ ਵੰਡ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲੋਂ ਊਚ-ਨੀਚ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਮਨ ਨੂੰ ਲੱਗਦੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵੰਡ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੋਊ। ਇਹਦੀ ਤਾਂ ਨੀਂਹ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਊਚ-ਨੀਚ ਜਾਤੀਵਾਦ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਦਾ ਸਦਾ ਹੀ ਸੱਤੀਂ ਵੀਹੀਂ ਸੌ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਤੇਤੀ ਕਰੋੜ ਦੇਵਤੇ (ਮਿਥਿਹਾਸਕ) ਅਵਤਾਰ, ਮਹਾਰਾਜੇ, ਰਾਜੇ, ਵਜ਼ੀਰ, ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਣਬੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਤਾਂ ਉੱਚ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰਹੇ ਤੇ ਹੇਠਲੇ ਵਰਗਾਂ 'ਤੇ ਸਦਾ ਹੀ ਅਤਿਆਚਾਰ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਵਾਈ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਸਤਿਯੁੱਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁੱਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਹੋਏ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸੱਚ-ਝੂਠ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਪਾਠਕਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿਨਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਯੱਗ ਕਰਵਾਏ? ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੱਗ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਲੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਆਦਮੀ ਲਏ ਕਿੱਥੋਂ ਜਾਂਦੇ ਸਨ? ਹੇਠਲੇ ਵਰਗਾਂ 'ਚੋਂ ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਅਛੂਤਾਂ ਵਿਚੋਂ। ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਰਦਣਾਂ ਵਢਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਰਯਾਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਤੇ ਪੂਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਤਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਤੀਜਾ ਯੁੱਗ ਦੁਆਪਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੀ ਇਕ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਲਈਏ। ਦਰੋਣਾਚਾਰੀਆ ਵਰਗਾ ਗੁਰੂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਕਰੈਕਟਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਦਕਸ਼ਣਾ ਵਿਚ ਏਕਲਵਯਾ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ਕਟਵਾ ਕੇ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਗੋਂ ਤੀਰ ਨਾ ਚਲਾ ਸਕੇ। ਉਹਦਾ ਕਸੂਰ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨੀਚ ਜਾਤ ਵਿਚੋਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਰੋਣਾਚਾਰੀਆ ਦੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਅਰਜੁਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਅੱਗੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰੋਣਾਚਾਰੀਆ ਕਿਦਾਂ ਜਰ ਸਕਦਾ ਸੀ? ਘਟ-ਘਟ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ। ਯੁੱਗਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇਸ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮੰਨੂਵਾਦ ਦਾ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਚਿਹਰਾ ਮੋਹਰਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇ।

ਇਕ ਨਿਗ੍ਹਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਜੇ ਪਾਈਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਰਾਟਾਂ ਸਮੇਤ ਅਸ਼ੋਕ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਹੇਠਲੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਲੜਾਈ-ਭਿੜਾਈ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜਿੰਮਾ ਤਾਂ ਖੱਤਰੀ (ਕਸ਼ਤਰੀ) ਵਰਗ 'ਤੇ ਬਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਲੜਨ-ਮਰਨ ਨੂੰ ਮੋਹਰੇ ਵੀ ਛੋਟੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸੱਤਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਅਰਬਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਚੌਧਰਪੁਣਾ, ਮੰਨੂਵਾਦੀ ਉਪਰਲੇ ਤਬਕਿਆ ਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਨੀਚ ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਜੀਣਾ ਹੀ ਦੁੱਭਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਪੀਰ-ਪੈਗੰਬਰ, ਅਵਤਾਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜਨ ਨਾ ਆਇਆ ਤੇ ਇਹ ਫਨੀਅਰ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਬਣਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰੀ ਤੋਂ ਫੜਨ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾ ਹੱਥ ਨਿਕਲਿਆ, ਉਹ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੀ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਵਾਰ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਪਖੰਡ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਾਦਲੀਲ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਵਡਿਆਇਆ ਤਾਂ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਝੁੱਗੀ 'ਚ ਬਹਿ ਕੇ, ਨੀਚ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰੱਬ ਦਾ ਤਾਂ ਵਾਸਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਚ ਜਾਤੀਏ ਤਾਂ ਹਉਮੈ 'ਚ ਗ੍ਰਸੇ ਰੱਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਆ। ਆਪਣੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਮਾਰੇ, ਉੱਥੇ ਅਖੌਤੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਊਚ-ਨੀਚ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਹ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਧਰਮ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਭਿੱਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦਾ ਹੀ ਧਰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ। ਇਸ ਭਿੱਟ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਧਰਮ ਨੇ ਜੜ੍ਹੋਂ ਉਖਾੜਿਆ, ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਿਠਾਲ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਾਏ। ਇਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਚ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲੇ ਚੌਂਕੇ 'ਚ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਉਣ ਦਿੰਦੇ, ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰੂ-ਰਸੋਈਆਂ ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਵੀ ਇਕੋ ਬਾਟੇ 'ਚੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਫੌਜ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚੋਂ ਜੂਠ ਦੀ ਭਿੱਟ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਨੀਚ-ਜਾਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਮੰਤਰ ਉਚਾਰਨਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਲਾਗਿਓਂ ਵੀ ਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਾਪ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਅਣਹੋਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਵਿਚ ਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਵਾਜ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਹੀ ਰਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਦੀ ਜਾਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੌਲੀ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਦਾ ਸਿਦਕ, ਕਰਮ, ਅਕੀਦਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਲਈ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਪਰਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਅਦਬ ਤੇ ਰੁਤਬਾ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਅਖੌਤੀ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਪਾਇਆ ਤੇ ਉੱਚ ਜਾਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਗਵਾਈ ਕਬੂਲਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਕਈ ਸਾਲ ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਮਹੰਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਣਮਤੀਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਵਰਜ ਗਏ ਸੀ। ਹਾਂ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਬਜ਼ ਮੰਨੂਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗੜਬੜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਲਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਚੇਤਨਾ ਵਿਚ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬੱਸ ਇਕ ਲੋੜ ਸੀ ਤਾਂ ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿੱਖ ਰਹਿਣੀ, ਬਹਿਣੀ ਤੇ ਕਥਨੀ ਵਾਲੇ ਰੌਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮੰਨੂਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਮੁਤਾਬਕ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਇਆ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਵਾਰੀ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੁਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਜੇ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਨ।

ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਕ ਗੱਲ ਬੜੀ ਉਭਾਰ ਕੇ ਇਕ ਖਾਸ ਵਰਗ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਸਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸਾ ਦੁਰਕਾਰਿਆ ਕਿ ਉਹਨੇ ਸਿੱਖ ਬਣਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅੱਗੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹੀ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਵਾਹਦ ਲੀਡਰ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ 6-7 ਕਰੋੜ ਦਲਿੱਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਕਰਕੇ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾ ਗਏ। ਕੁਝ ਸਚਾਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਪਰਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਜਿਹੜੀ ਬੜੀ ਅਹਿਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਈ ਸੁਰਤਾਂ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੱਦ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਜੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਖ ਸਜਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ? ਜੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਸਿੱਖ ਹੀ ਸਜਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਹਿ ਕੇ ਸਜ ਸਕਦਾ ਸੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸੁਰਤ ਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸਜੇ ਸਨ ਜਾਂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹਿੰਦੂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਵੀ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋਣੇ ਨੇ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ "ਜੇ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ, ਸਿਰਿ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ, ਇਤਿ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰ ਧਰੀਜੈ ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਕਾਣ ਨਾ ਕੀਜੈ।।" ਦੀ ਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਸੁਰਤ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਆਪ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਤੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਉਮਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ 'ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਮੰਨੂਵਾਦ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਬਹਾਨਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਵਾਹਦ ਦਲਿਤ ਲੀਡਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 6-7 ਕਰੋੜ ਦਲਿਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸਜਣਾ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਕੋਈ 100% ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਉਹ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਲੀਡਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਹਦ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੂਰੇ-ਸੂਰੇ ਸਿੰਘ ਸਜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਪਈ ਜੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਿੱਖ ਬਣਦੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਵੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਜੱਚਦੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਅਛੂਤ ਉਸ ਦੇ ਕਹੇ 'ਤੇ ਬੋਧੀ ਬਣੇ? ਬਲਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਛੂਤ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਈਸਾਈ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹਨ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਆਖਰੀ ਦਮ ਤੱਕ ਰੱਖਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਇਸ ਨਫਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਸ ਨੇ ਅੰਬੇਦਕਰ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਸਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਰਚਨਹਾਰਾ ਅੰਬੇਦਕਰ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਧਰਮ ਤੇ ਕੌਮ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲਿਖ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਜਨਮ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ ਮੈਂ ਹਿੰਦੂ ਅਛੂਤ ਘਰ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਿ ਮੈਂ ਹਿੰਦੂ ਮਰਾਂਗਾ ਨਹੀਂ।"

1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਰੋਲ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਆਪਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਨਫਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ। ਚੰਗੀ ਭਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਹਿੰਦੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਲਬਾਜ਼ੀ ਵਰਤ ਕੇ ਬਹੁਤੇ ਦਲਿਤ ਵੀਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ 1961 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਹੀ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ। ਡਰਾਵਾ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਵਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਐਡੇ ਮੱਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ੋਸ਼ੇ ਛੱਡੇ ਕਿ ਚੰਗੇ-ਭਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫਜ਼ੂਲ ਦਾ ਸਹਿਮ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੇਂਡੂ-ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜੱਟ-ਚਮਾਰ ਦੀ ਕਤਾਰਬੰਦੀ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਭਰ ਕੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਲੂਤੀਆਂ ਲਾਈਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜੱਟ ਹੀ

ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਿਚ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਉਚਾਰੀ ਬਾਣੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਆਏ, ਜੋ ਅੱਗੋਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਤੋਂ ਪੋਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਮੋਹਨ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਅੱਗੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਦੀਵ ਕਾਲ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਜਾਤ-ਪਾਤ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਧਰਮ/ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਅਕੀਦਿਆਂ ਤੇ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤੇ ਨਿੱਤ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਨਸਾਨ ਸੌਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਖਲ ਬਸਰ ਕਰਨੀ ਲੋਚਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਇਨਸਾਨ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ, ਭਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਬੜਾ ਕਹਿਰਵਾਨ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ 'ਮੰਨੂਵਾਦੀ ਜਿੰਨ' ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਬੂ 'ਚ ਰਿਹਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਉਪਰੰਤ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਮਹਾਰਾਜਾ) ਦਾ ਰਾਜ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਾਲਬਾਜ਼, ਮੱਕਾਰ, ਲਾਲਚੀ, ਮੰਨੂਵਾਦੀ ਡੋਗਰਿਆਂ ਤੇ ਮਿਸਰਿਆਂ ਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਮੁੜ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜਾਤਪਾਤ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਿੱਖ ਚੇਤਨਾ ਨੇ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁੰਢਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡੀ।

ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਸੁਣਿਆ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਮੰਨੂਵਾਦੀ, ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀਆਂ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਰਖਵਾ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗੁਰੂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਗਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੂਤਰਧਾਰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਸਜਣ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਟੁੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਬਣਨ ਬਾਰੇ ਕਦੀ ਵੀ ਸੋਚੀਂ ਨਾ, ਹੋਰ ਭਾਵੇਂ ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਧਰਮ ਅਪਣਾ ਲਵੀਂ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਖ਼ਤ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਇਦ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਵੀ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖੀ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਪਈ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨਿਰੋਲ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਬਣਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਨਾਲ 1936 ਵੇਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਿਚ ਉਹ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 33 'ਤੇ)

ਚੂੰਘੀ ਬੱਕਰੀ ਬਣਾ'ਤਾ ਡਾਕਾ...

ਗੱਲੀਂ-ਬਾਤੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬੁਰਾ ਤਾਂ ਮਨਾਉਣਗੇ, ਪਰ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ 'ਚੋਂ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਅੱਖਰ ਕੱਢਵਾ ਕੇ ਨਾਂ ਰਖਵਾਉਣ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਨਾਂ ਦੀ ਲੱਜ ਪਾਲਣ ਤੇ ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਮਾਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਈਆਂ ਨੇ ਗੰਗੂ ਤੇ ਚੰਦੂ ਵਾਂਗ ਪਾਪ ਤੇ ਧੋਖੇ ਜਾਂ ਗੱਦਾਰੀ ਦੀ ਖੋਟੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਲਈ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਦਾ ਕਥਨ ਸੀ ਜੇ ਮੁਲਕ 'ਚੋਂ ਜੁਰਮ, ਧੱਕਾ ਤੇ ਪਾਪ ਮੁਕਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਹੁੰਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਚੁੱਕੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਲੋਕ-ਵਿਖਾਵਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨਾ ਪੂਜੋ, ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਮੂਰਤੀਆਂ ਉਸੇ ਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਲੀਡਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਰਦਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ। ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਪਾਪ ਦੀ ਹੱਦ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਲਈ ਪੁੱਤਰ ਪਿਓ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿਓ ਹੱਥੀਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਲਾਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਕੂਮਤਾਂ ਭਲਮਾਣਸੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭਲੇਮਾਨਸ ਘਰਾਂ 'ਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਹੀਰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਜੰਮੀ ਸੀ, ਕੈਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸੋਹਣੀ ਔਰਤ ਦਾ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਹਰ ਬੰਦਾ ਕਾਹਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਧਲਿਆਰੇ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਸਮਝਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮਾਈਕਰੋਫੋਨ ਦੀ ਕਾਢ ਤਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਾਨੇ 'ਚ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਢੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਲਾਰੇ ਲਾਉਣੇ, ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਾਈਕਰੋਫੋਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਦਾ ਗੋਡਿਆਂ ਥੱਲੇ ਲਈ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਚਰਚੇ ਤਾਂ ਹੋਏ ਨੇ, ਪਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਸੱਚ ਬੋਲ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਚਲਦੀ ਕਦੋਂ ਹੈ? ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ...।

ਪਤਲੇ ਜਾਂ ਗੁੰਦਵੇਂ ਸ਼ਰੀਰ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਸਾਧਾਰਨ ਪਹਿਰਾਵਾ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁੰਦਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਬੰਦੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਪਹਿਨ ਲੈਣ ਤੰਬੂ 'ਚ ਵੜੇ ਹੋਏ ਹੀ ਲੱਗਦੇ ਨੇ। ਧਰਮ ਤੇ ਪਾਪ ਦੀ ਲੜਾਈ ਯੁੱਗਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਪਾਪ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਧਰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਆਦਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਹਕੂਮਤ ਹੱਥ ਆਈ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਚਲਾਵਾਂਗੇ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਝੱਗੇ-ਪਜਾਮੇ ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਕੱਛੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਕਾਲੀ ਨੇਰ੍ਹੀ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪਿਆ ਤੇ ਉਹ ਛਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮੀਂਹ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ। ਕਈਆਂ ਦੀ ਗਿੱਚੀ ਐਨੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੰਨੀ ਗਈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮੂੰਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧੋ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਕੋਲ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹੇ-ਮੈਂ ਹੀ ਹਰਨੇਕ ਸਿਹੁੰ ਹਾਂ! ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੱਚੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਟੱਪਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਲੇ ਕੱਛੇ ਆਲਿਆਂ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ 'ਚ ਸਾਧ ਵੀ ਗੜਬੀ ਵਾਂਗ ਮਾਂਜ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਨੂੰ ਉਹਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੀਤ ਹੀ ਹਿੱਟ ਬਣਾ ਗਿਆ 'ਰਾਤੀਂ ਮਿਲਣ ਨਾ ਆਈਂ ਵੇ, ਪਿੰਡ ਪਹਿਰਾ ਲੱਗਦੈ।' ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਲੱਭਣੇ ਕਿੰਨੇ ਔਖੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ? ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਗੀਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦੀਕ-ਰਣਜੀਤ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ, 'ਮਾੜੀ ਹੋਈ ਅਮਲੀ ਨਾਲ ਚੁੰਘੀ ਬੱਕਰੀ ਬਣਾ'ਤਾ ਡਾਕਾ...' ਪਿੱਛੇ ਕਹਾਣੀ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨ੍ਹੀਂ ਪਰ ਸੁਣਦੇ ਇਹ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਮਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੇਰੇ ਰਹੀ ਹੈ ਉਥੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੁੱਕੜ ਵੱਧ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਕਾੜ੍ਹਨੀ ਇਹੋ ਲੋਕ ਚੱਟਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਠੂਰ ਦੇ ਇਕ ਅਮਲੀ ਭਾਨੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾ ਪੀਨਕ ਲਾ ਕੇ ਸੁੱਤਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਲੱਭੇ ਕੁਝ ਨਾ। ਦਿਮਾਗ ਕੰਮ ਕਰ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਂਸੀਆਂ ਦੇ ਵਾੜੇ 'ਚ ਬੱਕਰੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਉਥੇ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਬੱਕਰੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਮੂੰਹ 'ਚ ਮਾਰਦਾ ਫੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਵਿਚਾਰੇ ਦੇ ਪੈ ਗਿਆ ਨਿਆਣਾ। ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਹਲਾਲ ਕਰਤਾ ਬੱਕਰੇ ਵਾਂਗ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੜ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਤੇ ਡਾਕੇ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਡੱਕ'ਤਾ। ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਉਠਣੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ, ਜਦੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਅਮਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਫਿਰੇ ਸਾਲਿਓ ਬੱਕਰੀ ਨਾਲੋਂ ਕੁੱਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਲਿਓ।

...ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਉਂ ਹੈ ਕਿ ਬੱਕਰੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚੁੰਘੀ, ਪਰ ਡਾਕਾ ਬੜਾ ਬੁਰਾ ਪਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੇ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਢਿੱਡ ਦੁਖਣ ਲੱਗ ਪਵੇ ਤਾਂ ਮਲਮਲ ਦੀ ਕੁੜਤੀ ਵੀ ਖੇਸ ਵਾਂਗ ਭਾਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਬੜੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਝੋਨਾ ਸਾਂਭੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੰਗੇ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਹਕੀਕਤ ਵੇਖਣੀ ਹੈ ਤਾਂ 84 ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਆਲੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਟਾਈਟਲਰ ਵਰਗੇ ਲੱਖ ਗੰਗਾ ਨਹਾ ਕੇ ਆਈ ਜਾਣ, ਕਦੇ ਪਾਪ ਲਕੋਇਆਂ ਲੁਕਦੇ ਨਾ, ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਆਖਰ ਨਿੱਤਰਦੀ...ਵਾਂਗ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਜੱਗ ਜਾਣਦੈ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਵੀ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਪਾਪ ਇਕ ਬੀਬੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਲੰਬੇ ਕੁੜਤੇ ਹੇਠ ਲੁਕਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿਚ ਕਾਲੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਵਾਲੇ ਅੰਗ ਰੱਖਿਅਕਾਂ 'ਚ ਹਰ ਵੇਲੇ ਪਿੰਜਰੇ 'ਚ ਨੂੜਿਆ ਰਹਿੰਦੈ। ਧਰਨੇ, ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ, ਸਾੜ ਫੂਕ, ਹੜਤਾਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ, ਪਰ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਓਹਲੇ ਰਿਮੋਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਟੇ ਕਪੜਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖੀਸੇ 'ਚ ਹੀ ਰਿਹੈ।

ਪਤੀ ਦੀ ਸਤਾਈ ਪਤਨੀ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਅਲਜਬਰੇ ਵਾਂਗ ਫੁੱਟੇ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਪਾਪ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਹੜਾ ਇਹ 'ਰਾਜਾ ਭੋਜ' ਪੱਲੇ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀ.ਆਰ. ਚੋਪੜਾ ਦਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਕਲਯੁੱਗ ਹੱਡੀਂ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਤਨ 'ਤੇ ਹੰਢਾਇਆ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ।

ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ 'ਹੁੱਲੇ ਹੁਲਾਰੇ', 'ਜਰਾ ਬਚ ਕੇ ਮੋੜ ਤੋਂ', 'ਲਾਰਾ ਲੱਪਾ', ਵਰਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹਿੱਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਦਾ ਇਹ ਪਰਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹੇਠ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟਿੰਗ ਮਹਿਕਮੇ ਲਈ ਸੋਨੇ ਦੇ ਆਂਡੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੁਰਗੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਰੈਵੀਨਿਊ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿਚਾਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੀਤ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਿੰਟ ਦਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀਹ-ਪੰਝੀ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਬਾਰਾਂ ਲੱਖ 'ਚ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਤੇ ਇਕੱਤੀ ਦਸੰਬਰ ਰਾਤ ਦਸ ਤੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲਣਾ ਸੀ। ਨਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ 'ਛਣਕਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਗਲੀ ਗਲੀ'। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਇਕ ਲਾਗਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਭਗਵਾਂ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਕਾਹਲੇ ਨੇ, ਵਿਚ ਇਕ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਦਾ ਸੈਟ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ। ਪਹਿਲੀ ਖਰੋੜ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਚਰਖੇ, ਪੂਣੀਆਂ ਭਿਉਣ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕ ਨੇ ਟਾਈਟਲ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ਸੀ ਇਕ ਨੱਚਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨਾਲ। ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅੱਖ ਵੱਢੂ ਤੋਂ ਔਖਾ ਹੋ ਕੇ, ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਅੱਧ ਵਿਚਾਲਾਰੋਂ ਨੱਸ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹਨੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰਹਿੰਦੇ ਇਕ ਦੋ ਗਾਣਾ ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਵੀ ਭੰਨ ਲਿਆ।

ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਰਾਤ ਭਰ ਚਲਦੀ ਸੀ। ਗਿੱਧੇ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਸਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰੱਬ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਪੈਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਮੁੱਠੀ ਚਾਪੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਧ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪੀਤੀ-ਖਾਧੀ ਵਿਚ ਸੈਟ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜ ਕੁ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਨੱਚਣ ਲਈ ਆ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਬੜਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਕੈਮਰੇ ਚਲਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ, ਨਾ ਕਰ ਏਦਾਂ। ਪਰ ਉਹ ਪਿਓ ਦਾ ਪੁੱਤ ਬਾਜ ਨਾ ਆਇਆ। ਆਖਿਰ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਦੇ ਦੋ-ਚਾਰ ਮਿੱਤਰ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਚਾਰ ਜੜ'ਤੀਆਂ। ਅੱਗੋਂ ਉਹਨੇ ਜਦੋਂ ਮਾਂ-ਭੈਣ ਇਕ ਕਰ'ਤੀ ਤਾਂ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਤੋਂ ਉਹਦੇ ਜਬਾੜੇ 'ਤੇ ਹੂਰਾ ਵੱਜ ਗਿਆ। ਬੁੱਲ੍ਹ ਪਾਟ ਗਏ, ਲਹੂ ਨਾਲ ਚਿੱਟਾ ਝੱਗਾ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਰੌਲੇ ਰੱਪੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਗਲ੍ਹ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਠੰਢਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਤੈਥੋਂ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਬੜੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਰਗਾ ਐਂ। ਤੇ ਉਹ ਵਿਸ ਘੋਲਦਾ ਸਕੂਟਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਛਰਾਟਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਦਰੋਪਤੀ ਦਾ ਚੀਰ ਹਰਣ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅਮ੍ਰਿਤ ਵਿਰਕ ਦਾ ਗੀਤ 'ਮੇਰੇ ਗੁੱਤ ਦੇ ਪਰਾਂਦੇ ਕੋਲੋਂ ਬੱਚ ਕੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਰਹਿ ਵੇ'... ਉੱਤੇ ਅੰਦਰ ਖੂਬ ਨਾਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਭੰਗੜਾ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵੀ ਲੰਘ ਗਈ ਸੀ। ਅਗਲਾ ਗੀਤ ਹਾਲੇ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦੇ ਬੇਟੇ ਯੁੱਧਵੀਰ ਮਾਣਕ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਆ ਗਈਆਂ ਧਾੜਾਂ, ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਵੀਰ ਸ਼ਮੀਰਾਂ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹ ਕੇ। ਲਿਸ਼ਕਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ, ਟਕੂਏ, ਗੰਦਾਸੇ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਪਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਸੀ, ਉਥੇ ਮਾਰ ਤੇ ਓਏ, ਬਚਾ ਲੋ ਓਏ...ਭੱਜ ਲੋ ਓਏ, ਕਿੱਥੇ ਐ ਨੇਕਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਜਿਸ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੱਚ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਉੱਚੀ ਪੋਸਟ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਛੱਲੀਆਂ ਉਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਵੱਜਦੀਆਂ ਹਨ ਇਵੇਂ ਦੋ ਬੁੱਲ੍ਹ ਪਾਟਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਢ ਦਿੱਤੇ। ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜੇ ਨਾਲ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲਿਸ ਗੂੰਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੈਂਕੜੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦਰਯੋਧਨ ਦੀ ਸੈਨਾ ਵਾਂਗ ਉਲਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਚਾ ਲੋ, ਬਚਾ ਲੋ ਕਰਦੇ ਜਿਧਰ ਦੇਖਿਆ ਉਧਰ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਸਟੇਜ ਹੇਠਾਂ ਲੁੱਕ ਕੇ ਬੱਚਿਆ। ਮੈਂ ਪੈਲਿਸ ਦੇ ਮੇਨ ਗੇਟ ਵਲ ਭੱਜਿਆ। ਮੂਹਰੇ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅੜਿੱਕਾ। ਬਾਹਰ ਹੱਲਾ-ਗੁੱਲਾ ਅੰਦਰ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਸਿਖਰ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮੁੱਖ ਗੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਪਿਓ ਸੀ। ਲੱਤਾਂ ਨਿਸਾਲ ਕੇ ਪਾਣੀ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੱਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗਲ 'ਚ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਸਿਰ 'ਚੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਧਰਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਗੜੇ ਕਾਕਿਆਂ ਦੀ ਮੁੰਡੀਰ ਪੈ ਗਈ ਅਖੇ ਆਹੀ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਲੱਗਦੇ ਹੱਥ ਹੀ ਤਾੜ ਕਰਦੀ ਡਾਂਗ ਮੋਰਾਂ 'ਚ ਵੱਜੀ। ਇਕ ਨੇ ਵਗ੍ਹਾ ਕੇ ਦਾਤ ਮਾਰਿਆ, ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਖੁੰਝ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਦਰਮਿਆਨੀ ਜਿਹੀ ਪੈਲੇਸ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਕੰਧ ਤਾਂ ਟੱਪ ਗਿਆ, ਪਰ ਬਾਹਰ ਚਰਬੀ, ਖੂਨ ਦੇ ਲੋਥੜਿਆਂ ਤੋਂ ਤਿਲਕ ਕੇ ਔਹ ਜਾ ਪਿਆ। ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ। ਅੱਗ ਲੱਗੀ 'ਚ ਜੁੱਤੀ ਵੀ ਲੱਗਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਬੰਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਭਰ ਭਰ ਬਾਲਟੀਆਂ ਸੁੱਟਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਸੱਟ ਖਾ ਕੇ ਵੀ ਭੱਜ ਨਿਕਲਿਆ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਆਂਗਣ 'ਚ ਜਾ ਲੁੱਕਿਆ। ਨੇੜ੍ਹੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਭੀੜ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਆੜੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਬੰਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੌਲਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਰ ਦਿਓ ਗੰਦ ਨਾਲ ਪੈਲੇਸ। ਸਾਲੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ। 45 ਕੁ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਖੜਾਕ, ਸ਼ੋਰ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਦਗੜ ਦਗੜ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਡੇਢ ਮੀਲ 'ਤੇ ਥਾਣਾ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਫਤਰ ਸੀ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਘੰਟੇ ਪਿੱਛੋਂ ਪਹੁੰਚੀ ਜਦ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਬਿਨਾ ਨੰਬਰ ਵਾਲਾ ਫੋਰ ਵੀਲਰ ਨੌਂ ਦੋ ਗਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਆਉਣ ਉੱਤੇ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਵਾਪਿਸ ਪੈਲੇਸ 'ਚ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਮਾੜੀ ਲਾਹਣ ਦੀ ਸੜਿਆਂਦ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਥਾਣੇਦਾਰ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਕਿਥੇ ਐ ਤੁਹਾਡੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ। ਕਿਸ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਲੱਗੇ ਓ ਖੜਤੱਲ ਮਚਾਉਣ। ਮੈਂ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਾਬ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਸੀ। ਉਹ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੁਨਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ ਬੋਲਿਆ, "ਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ।"

"ਚੁੱਪ ਕਰ ਸਾਲਿਆ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤੈ?"

ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਉਹਦਾ ਸਰਾਲ ਵਾਂਗ ਸਾਹ ਪੀ ਲਿਆ। ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ 9 ਜਣੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹਨ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਏਨੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੇ ਕਿ ਬਚਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ। ਦੋ ਮੁੰਡਿਆਂ 'ਚ ਇਕ ਦੀ ਬਾਂਹ ਤੇ ਇਕ ਦੀ ਲੱਤ ਜਿਵੇਂ ਕਸਾਈ ਬੱਕਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਭੰਨ ਸੁੱਟਦਾ, ਇਵੇਂ ਹਨ। ਖ਼ੈਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਲੋਕੀਂ ਘਰੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰ ਕੇ 324 ਜਾਂ 26 ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਪਰਚਾ ਕਟਾ ਕੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੰਨੋਗੇ ਕਿ ਇਸ ਹੌਲਨਾਕ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਹਾਲੇ ਤਕ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚੇ ਵਿਚ 'ਸਾਧਾਰਨ ਝਗੜਾ' ਲਿਖ ਕੇ ਗਲ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਪਰਚਾ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੁਜ਼ਰਮ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਇਕ ਇਲਾਹੀ ਕਹਾਣੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ। ਮਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਨ ਤੇ ਜਿਹਦੇ ਵਿਰੁਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਆਕਾ ਸੀ। ਬੁੱਲ੍ਹ ਪੜਵਾ ਕੇ ਉਹ ਭੱਦਰ ਪੁਰਸ਼ ਸਿੱਧਾ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਟੱਲੀ ਹੋਏ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾ ਲਿਆ। ਦੱਸਿਆ ਨਕਲੀ ਰੋਣੇ ਧੋਣੇ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਤੇ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਕਾ ਭਾਲਦਾ ਸੀ। ਚੱਕ ਲੋ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਕਰ ਦਿਓ ਟੁਕੜੇ ਸਾਲੇ ਕੁੱਤੇ... ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਘੁਰ ਤੀ। ਰਹਿੰਦੀ ਖੂੰਹਦੀ ਕਸਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਚੋਂ ਵੱਡੇ ਭਲੇਮਾਨਸਾਂ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕੱਢ 'ਤੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਇਹੋ ਪਰਦੇ ਓਹਲੇ ਦਾ ਚਲਿੱਤਰੀ ਲੀਡਰ ਹਸਪਤਾਲ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦਾ ਹਾਲਚਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛਣ ਆਇਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ ਜੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ...ਨਾ ਕਿਹੋ।"

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਸਾਲ ਕੁ ਦੇ ਇਲਾਜ ਪਿੱਛੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਤੇ ਮੁੰਡੇ ਵੀ। ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੀ ਬਣਿਆ ਉਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ।"

ਬੜਾ ਸਰਲ ਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਦੇਖੋ। "ਉਹਦਾ ਕੀ ਬਣਨਾ। ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ 7/51 ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।"

ਉਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੀ ਬੀਬੀ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਘਰ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦਬਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੋ।

"ਬੀਬੀ ਮੇਰਾ ਫੋੜਾ ਤਾਂ ਕੈਂਸਰ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਤੇਰੇ ਛਾਲੇ ਉਤੇ ਪੱਟੀ ਕੀਹਤੋਂ ਕਰਵਾ ਦਿਆਂ।"

ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕ ਆਮ ਕਰਕੇ ਨਿਮਰਤਾ 'ਚ ਵੀ ਮਾਂਹ ਦੇ ਆਟੇ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਬਦਨਾਮ ਹੋਏ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਘੱਟ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਿੱਟੇ ਕਪੜਿਆਂ ਦੇ ਹੇਠ ਕਛਹਿਰਾ ਕਾਲਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਕੀਹਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਭਾਣਾ ਜਾਂ ਖੌਫ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹੀ ਜਿਹੜੇ ਬੱਕਰੀ ਚੁੰਘਣ ਨੂੰ ਡਾਕੇ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਬਗਲਿਆਂ ਨੂੰ ਡੱਡ ਖਾਣ ਦੀ ਆਦਤ ਭਲਾ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

NirpalKaur.com
ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ
A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD
ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ
ਖਿੱਚੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ
VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

ਸ਼ਬਦ, ਇਲਹਾਮ, ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਆਦਿ

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੇਖ ਮਹਿਬੂਬ ਦਾ ਇਸਲਾਮੀ ਉਲਾਰ ਛਾਪਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਇਕ ਲੰਮਾ ਲੇਖ ਡਾ. ਗੁਰਤਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਲੇਖ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਲੇਖ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਲੇਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮ ਦਾ ਵੀ ਅਸੀਂ ਸਵਾਗਤ ਕਰਾਂਗੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ)

ਇਸ ਚਰਚਿਤ ਅਵਤਾਰੀ ਵਿਦਿਆ-ਪੁੰਜ ਫਰਿਥਜਾਫ ਸੂਨ ਸੰਬੰਧੀ ਗੁਰਤਰਨ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦਾ ਹੈ "ਕੁਰਾਨ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਨਿਘਾਰ ਅਤੇ ਗਿਰਾਵਟ ਕਿਉਂ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਰੱਬ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸਨੂੰ ਸਿਦਕ ਦੇਣ ਲਈ ਚਾਲੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖ (ਰੱਬ ਦੇ ਦੋਸਤ) ਏਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਰਹਿਣਗੇ। ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ, ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਰੈਨੇਗੁਈਨਾਨ, ਫਰਿਥਜਾਫ ਸੂਨ ਅਤੇ ਮਾਰਟਿਨ ਲਿੰਗਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਲੀ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ

ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਅਨੁਭਵ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਚਾਣਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਖਿਆਲ ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਮੱਤਭੇਦ ਨਹੀਂ। ਪਾਠਕ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਇਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਿਥਜਾਫ ਸੂਨ ਨੇ "ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਸੀਲੇ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ।" ਗੁਰਤਰਨ ਜੀ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਲੈਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਮੈਂ ਹਾਰਦਿਕ ਅਤੇ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਪਾਠਕ ਤੰਗਦਿਲੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤਿਆਗ ਕੇ ਗੁਰਤਰਨ ਜੀ ਦੀਆਂ ਭਗਤ-ਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੱਦੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇਗਾ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਗੁਰਤਰਨ ਜੀ ਦੇ ਵਿਦਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਫਰਿਥਜਾਫ ਸੂਨ ਵਰਗੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮੂਲ-ਮੁੱਢ ਬਾਰੇ ਰਤਾ ਭਰ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਤੁਛ, ਹੀਣੇ, ਅਗਿਆਨ-ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਹੀ-ਸੱਤ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰਤਰਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਿਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕੱਟੜ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖ-ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਫਰਿਥਜਾਫ ਸੂਨ ਦੀਆਂ ਉਪਰ ਦਿਤੀਆਂ ਬੇਥਵੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਹੂਦਾ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ-

1. ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਕੁਰਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਇਲਹਾਮੀ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਤੁਛ-ਬਿਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਨਾ ਲਿਖਦਾ। ਬਿਨਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਧਰਮਾਂ, ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮ-ਚਿੰਤਕਾਂ ਬਾਰੇ ਟਿਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ ਸਰਵਥਾ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਰੱਬ ਦਾ ਉਹ ਵਚਨ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਧਾ ਦੈਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰੂ-ਪੁਰਖਾਂ ਜਾਂ ਮਹਾਨ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕਿਸੇ ਜਬਰਾਈਲ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਪਲਾ ਖਾ ਕੇ ਕਦੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਵਿਚ 'ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ' ਨੂੰ ਇਲਹਾਮ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਵਿਵੇਕੀ ਪਾਠਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੈਗੰਬਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਕੇਵਲ ਇਕ ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪੈਗੰਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਮੌਕੇ ਅਲ-ਉਜ਼ਾ, ਅਲ-ਲਾਤ ਅਤੇ ਅਲ-ਮਨਾਤ ਦੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ 'ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ' ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ 'ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ' ਦੇ ਅਵਤ੍ਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਟਪਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਦੇ ਬੁੱਤ-ਪੂਜਾ ਜਾਂ ਦੇਵੀ-ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਕੁਰਾਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਪੈਗੰਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਸਿਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਬਰਾਈਲ ਜੈਸੇ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਹਰ ਉਚਾਰਨ-ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਧੀ ਆਈ ਹੈ। ਗੁਰਤਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਕਿ ਸਿਧੀ ਆਈ ਬਾਣੀ ਰੱਬਤਾ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜੇ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਿਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈ।

2. ਨਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀਵਾਦ ਦਾ ਮਿਲਗੋਭਾ ਹੈ। ਮਹਿਬੂਬ ਅਤੇ ਗੁਰਤਰਨ ਵਾਂਗ ਕਬੀਰ ਆਦਿ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਭਗਤ ਕਹਿਣਾ ਕੇਵਲ ਅੰਧ-ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਭਾਰੀ ਅਪਮਾਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ-ਜਨਾਂ ਨੇ ਡੰਕੇ ਦੀ ਚੋਟ ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ 'ਹਮਰਾ ਝਗਰਾ ਰਹਾ ਨ ਕੋਊ॥ ਪੰਡਿਤ ਮੁਲਾਂ ਛਾਡੇ ਦੋਊ'। ਜੋ ਭਗਤ ਮੰਦਿਰ ਅਤੇ ਮਸਜਿਦ, ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਨਮਾਜ਼, ਵੇਦ ਅਤੇ ਕਤੇਬ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

3. ਨਾ ਚੈਤੰਨਿਆ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਹੈ, ਨਾ ਉਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਈਸਾਈ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਮੇਲਣ ਤੋਂ ਵਡਾ ਪਾਪ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਈਸਾਈ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਜਾਂ ਈਸਾ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਕਥਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਮਗਰਲੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਈਸਾਈ ਸ਼ਰਅ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰੱਬੀ ਪਿਆਰ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਨਾ ਕਦੇ ਸੰਪਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਦੈਵੀ-ਬਾਣੀ ਜਨਮ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ-

ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ
ਜੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ॥
ਮਿਲਿਆ ਹੋਇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ
ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ॥
ਸਚੈ ਆਸਣਿ ਸਚਿ ਰਹੈ
ਸਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ॥4॥
ਸਿਰੀ ਰਾਗ, ਮਹਲਾ 1, ਸਫ਼ਾ 56

ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਵਤ੍ਰਣ ਯੋਗ ਉਚਤਮ ਸੁਰਤਿ ਦਾ ਆਗਮਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੁਰਤਿ-ਸੰਜੋਗ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਪਰਮ-ਆਨੰਦਦਾਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-

ਸੁਣਿ ਸਾਜਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਦੇਸਰਾ
ਅਖੀ ਤਾਰ ਲਗੰਨਿ॥
ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਸਜਣੁ ਮੇਲਿਆ
ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਵੰਨਿ॥
ਸਲੋਕ, ਮਹਲਾ 4, ਸਫ਼ਾ 302

4. ਅਗਲੇ ਨੁਕਤੇ ਸੰਬੰਧੀ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਿਛੇ ਇਕੋ ਭਾਵ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਉਸ ਦੀ ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਮਾਨਵੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਇਕ ਸਮਾਨ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗ਼ੈਬ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਰੱਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਨਿਰਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਰਵਥਾ ਭ੍ਰਾਂਤੀ-ਪੂਰਵਕ ਹੈ। ਹਾਂ, ਕਈ ਵਾਰ ਸਮਰਥ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਕਈਆਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਤਨਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਮੂਲ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪਦ ਦਾ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣਾ ਉਸ ਦੇ ਦਿਵਯ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ।

5. ਫਰਿਥਜਾਫ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੋਲਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਅਵਤ੍ਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਉਤੇ ਤਾਲਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਕਥਨੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਗੁਰਤਰਨ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕਦੇ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੇ ਗੁਰਤਰਨ ਨੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਇਹ ਵਾਕ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ 'ਠਾਕੁਰੁ ਹਮਰਾ ਸਦ ਬੋਲੰਤਾ॥ ਸਰਬ ਜੀਆ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਨੁ ਦੇਤਾ।।' ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਫਰਿਥਜਾਫ ਦੇ ਕੂੜੇ ਦਾ ਭਾਰ ਢੋਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਬਣਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਤੀ ਅਧਮ ਦਸਣ ਦੇ ਘੋਰ ਪਾਪ ਵਿਚ ਲਿਪਤ ਹੁੰਦਾ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਆਪਣੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸਦਾ ਸਮੀਪ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਸਦਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਫਰਿਥਜਾਫ ਦੇ ਯੁਗਾਂ ਤਕ ਗੂੰਗੇ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੱਬ ਦਾ ਸਨੇਹੀ ਗੁਰਤਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਗੂੰਗੇ-ਬੋਲੇ ਜੜ੍ਹ ਰੱਬ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

6. ਫਰਿਥਜਾਫ ਦੇ ਇਸ ਨਿੰਦਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਿ 'ਕੁਰਾਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕਿਸੇ ਇਲਹਾਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਕਬੀਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਪਿਛੇ ਗੁਰਤਰਨ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਮਕਸਦ ਹੈ- ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਦੱਸਣਾ। ਫਰਿਥਜਾਫ ਜਿਥੇ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਇਲਹਾਮੀ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਣ ਦੀ ਸਬਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵੀ ਇਲਹਾਮ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੰਵ ਉਸ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਕੁਰਾਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਥੱਲੇ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਤਰਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰਤਰਨ ਜੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਾਨ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦਮਾਨ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਰ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦਾ ਜਲਾਲ ਗੁਰੂ-ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪਾਠ-ਕੀਰਤਨ ਨਾਲੋਂ ਨਮਾਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਪਾਕਿ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੰਨਤ ਅਪਨਾਉਣ ਤੋਂ ਕੌਣ ਰੋਕਦਾ ਹੈ? ਹਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਸਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਗੇ, ਨਾ ਹੀ ਮਹਿਬੂਬ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਹਿਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਬਚਨਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕਰਨਾ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਉਚਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮਾਰੂ ਹਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਰ ਹੀਲੇ ਕਰਾਂਗਾ ਹੀ, ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਇਹ ਇਕ ਚੈਲੇਂਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਮਾਸ਼ਾ ਜਾਣ ਕੇ ਪਾਸਾ ਵੱਟਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਅਖਵਾ ਸਕਦਾ।

7. ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਰੁਧ ਪਾਪ-ਦਰ-ਪਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਤਰਨ ਜੀ ਦਾ ਮਨ ਜਦੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਰੁਧ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਸ਼ਬਦ (Word in flesh)' ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪਾਠਕ ਸ਼ਾਇਦ ਡਾ. ਗੁਰਤਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਅਗਿਆਨ-ਆਧਾਰਿਤ ਦੂਸ਼ਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ ਸਕਣ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਇੰਜੀਲ ਭਾਗ ਦੀ ਚੌਥੀ ਪੋਥੀ ਸੰਤ ਯੂਹੰਨਾ (Saint John) ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਰੰਭਿਕ ਪਦਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਲਹੂ ਮਾਸ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਈਸਾ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅਵਤ੍ਰਿਤ ਹੋਇਆ। ਹਕੀਕਤਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਈਸਾਈ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਵਿਚਲੀ ਸ਼ਬਦ-ਉਚਤਾ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਧਰਮ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਚਲਣ ਲਈ ਕ੍ਰਿਤ-ਸੰਕਲਪ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਮਸੀਹੀ ਧਰਮ ਨੇ ਹਡ-ਮਾਸ ਦੇ ਪੈਗੰਬਰ ਈਸਾ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਬਦਲ ਈਸਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ '(Word in flesh)' ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਕੇਵਲ ਦੇਹ-ਪੂਜ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਵਿਚ ਈਸਾ ਦਾ ਸਰੀਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪੂਜਣਯੋਗ ਹੈ। ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮਰੀਅਮ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਪੂਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਨਿਰਾਕਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ-ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਦੇਹ-ਪੂਜਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹੱਡ-ਮਾਸ ਵਾਲੀ ਕਾਇਆ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ-ਪੁਰਖ ਆਪਣੇ ਵਖ-ਵਖ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਸਹਿਤ ਸਮਝਾਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਇਆ ਪੂਜਣਯੋਗ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ 'ਸ਼ਬਦ' ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸ਼ਬਦ' ਹੀ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਸੋ, ਡਾ. ਗੁਰਤਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਇਹ ਸਥਾਪਤੀ ਵੀ ਕੇਵਲ ਆਪੱਤੀਜਨਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵੀ ਹੈ।

8. ਫਰਿਥਜਾਫ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬੌਧਿਕ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਚੈਤੰਨਿਆ ਆਦਿ ਭਗਤਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਸੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦਾ ਇਹ ਵਾਕ 'ਲੋਗੁ ਜਾਨੈ ਇਹੁ ਗੀਤੁ ਹੈ ਇਹੁ ਤਉ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ' ਅੰਕਿਤ ਕਰ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ-ਬਾਣੀ ਬੌਧਿਕ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ, ਦੈਵੀ ਅਨੁਭੂਤੀ ਹੈ। ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ ਲਿਖਣਾ ਭਗਤ-ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਅਭੇਦਤਾ ਦਾ ਪੁਖ਼ਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਰੀ ਭਗਤ-ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਅਸਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਰਬ ਵਿਦਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਗਤ-ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੇ ਇਸ ਕਰਮ ਨੂੰ ਅਤਿ ਨਿੰਦਿਤ ਸਮਝਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਵਾਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਭਗਤ ਵਿਚ ਅੰਤਰ: ਸਾਡੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਗਤ-ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿਰਜਕ ਸਿੱਖ ਲਈ ਗੁਰੂ ਵਾਂਗ ਪੂਜਯ ਹਨ। ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ-ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਦਿਵਯ ਉਚਾਈ ਵਿਚ ਰਤਾ ਭਰ ਵੀ ਫ਼ਰਕ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਗਤ ਦਾ ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਗੁਰੂ ਤੁਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਆਵਸ਼ਕ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੋ ਮੁਖ ਅੰਗ ਹਨ। ਇਕ 'ਜੋਤਿ' ਅਤੇ ਦੂਜਾ 'ਜੁਗਤਿ'। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਅਸੀਂ ਸੱਤੇ ਅਤੇ ਬਲਵੰਡ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ- ਜੋਤਿ ਓਹਾ ਜੁਗਤਿ ਸਾਇ ਸਹਿ ਕਾਇਆ ਫੇਰਿ ਪਲਟੀਐ। ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋਲ 'ਜੋਤਿ' ਅਤੇ 'ਜੁਗਤਿ' ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸਰੀਰ ਬਦਲਿਆ ਸੀ। 'ਜੋਤਿ' ਉਹ ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਦਮਾਨਤਾ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਉਸ ਅਵਤਾਰੀ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਸਾਧਕ ਵਿਚ, ਜੋ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜੋਤਿ ਇਕ-ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਭੇਦ ਪੁਰਖਾਂ ਵਿਚ ਚਾਹੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭਗਤ ਹੋਵੇ ਜੋਤਿ ਪੱਖੋਂ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਪਰਮ-ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਸਾਧਕ ਇਕੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ 'ਸ਼ਬਦ' ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਰੱਬ ਅਤੇ ਸਾਧਕ ਦੀ ਇਸ ਅਭੇਦਤਾ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਂਵ ਵੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਵਖ-ਵਖ ਪਰਮੇਸ਼ਰਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਕੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਕਿਵੇਂ ਉਸਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਪਰ ਇਸ ਕਥਨ ਤੋਂ ਇਕ ਸੰਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੁਰੂ-ਕਾਲ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਰੱਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਸ਼ਬਦ ਅਨੁਭੂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੇਰੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਰੱਬ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਉਸ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਰਹਿਣਗੇ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਬਦ-ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਵਿਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਵਤ੍ਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਵਿਚ ਇਹ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਭੱਟ-ਕਵੀਆਂ ਜੈਸੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨੁਭੂਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਸੱਚੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਕੱਚੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਣੀ ਦੇ ਦਿਵਯ ਹੋਣ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਲਾਮ ਵਾਂਗ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਗੁਰੂ-ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਬ ਗੂੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਇਕ ਅੰਗ 'ਜੋਤਿ' ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਜਿਵੇਂ ਭਗਤਾਂ ਵਿਚ ਸੀ, ਤਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਚ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਕੋ 'ਜੋਤਿ' ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੀ। ਇਕੋ ਜੋਤਿ ਦੇ ਗਿਆਨ-ਚਾਨਣ ਤੋਂ ਭਰਪੂਰ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੋਈ ਬਾਣੀ ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਜਾਂ ਤੁਛ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਸਭ ਪਦਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜੋਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰਚਨਹਾਰ ਇਕੋ ਨੂਰ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਸਨ।

ਗੁਰੂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਹਿਮ ਅੰਗ 'ਜੁਗਤਿ' ਹੈ। 'ਜੁਗਤਿ' ਦਾ ਭਾਵ ਉਸ ਸਫਲ ਵਿਧੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ-ਜੋਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਜੁਗਤਿ' ਕੋਈ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਧੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਦੈਵੀ-ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੈਗੰਬਰ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਨ ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧਕਾਂ ਤੋਂ ਵਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਧਨਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਿਚੋਂ 'ਦਿਵਯ-ਜੋਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਜੋਤਿ ਦੇ ਮਾਨਵ-ਮਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਰੂ-ਪੁਰਖ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਹ ਭਗਤਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਨੇ ਜਾਤਿ-ਪਾਤਿ ਦਾ ਨਿਖੇਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋਤਿਮਈ ਸ਼ਬਦ ਤਾਂ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਆਪ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੇਦ-ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਉਪਰ ਵੀ ਉਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਾਤਿ-ਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਨੌਂ ਸਰੀਰਾਂ ਕੋਲ ਸੀ। ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਭਗਤ ਜੋਤਿ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਅਭੇਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੁਲ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਗੁਰੂ ਜੇਡਾ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਅਭਿੰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਉਹੋ ਸਨਮਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਨੂੰ ਉਹ ਸਥਾਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਿਹੜਾ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਖਮ ਅੰਤਰ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਭਗਤ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਠੀਕ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗੁਰਤਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਜਯ 'ਕਲਿਕੀ ਅਵਤਾਰ' ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਗ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਸਮਝਣ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ

ਇੰਨੀ ਕੁ ਬਾਤ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-454-4958

ਕੁੜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਕਮਰੇ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਗੁਰਦੀਪ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਗੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਿਲਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰਦੀਪ ਮੈਨੂੰ ਸਾਢੇ ਦਸ ਵਜੇ ਹੀ ਨਾਲ ਲੈ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਕਬਾਬ ਵਿਚ ਹੱਡੀ ਬਨਣਾ ਕਿਸਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ। ਨਾਲੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਝੁੱਡੂ ਦੋਸਤ ਆਸ਼ਕੀਆਂ ਕਰੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਰਾਸਰ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਮੂੰਗ ਦਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਉਧਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੋਠੇ ਜਿੱਡੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਕੇ ਹੀ ਗੁਰਦੀਪ ਦੇ ਪੈਰ ਹਿੱਲੇ ਪਏ ਸਨ। ਉਸਨੂੰ ਸਹਾਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣਾ ਸਮਝਿਆ ਹੋਣਾ। ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕੁੜੀ ਨਾਂ ਦੀ ਜਿਣਸ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਢਾਂਚਾ ਹੀ ਹਿੱਲਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਕ ਇਕ ਤੇ ਦੋ ਗਿਆਰਾਂ ਦੀ ਰੱਟ ਲਾਈ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਬਥੇਰਾ ਕਿਹਾ ਦੋਂਹ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕੁੜੀ ਨੌਂ ਦੋ ਗਿਆਰਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲੇ ਦੋ ਨਾਲ ਦਵੇਖ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ 'ਤੇ ਜੂੰ ਨਾ ਸਰਕੀ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਘਸੀਟ ਹੀ ਲਿਆਇਆ।

ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸੁੱਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ ਇਕ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਟਿੱਪ-ਟੌਪ ਕੁੜੀ ਉਸਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਆਈ ਸੀ, ਕਿੱਥੇ ਲੱਗਣੀਆਂ ਸੀ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਲੱਗਣੇ ਸਨ ਉਸਦੇ ਪੈਰ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਜੂਝਦਾ ਤੇ ਤੜਪਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਪ ਭਲਾ ਕੀ ਸੀ ਉਹ। ਅਜੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ: ਕਿੱਥੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਫਿਰ ਹੋਰ ਪਰੇ ਟਾਂਡਾ ਉੜਮੁੜ, ਹੋਰ ਪਰੇ ਚਿੜੀ ਦੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਡਾ ਪਿੰਡ ਖੜਿਆਲਾ। ਧੁਰ ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚੋਂ ਉਹ ਚੱਲ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਖੱਡ ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਕਪੜੇ ਝਾੜਦਾ। ਉਸਦੀਆਂ ਝੋਟੇ ਵਰਗੀਆਂ ਡਿਗੂੰ ਡਿਗੂੰ ਕਰਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਤੌਲੇ ਜਿੱਡਾ ਸਿਰ, ਸਿਕੁੜੇ ਹੋਏ ਮੋਢੇ, ਲੋਹੇ ਵਰਗਾ ਰੰਗ ਤੇ ਫੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸਰੀਰ ਇਕ ਉਜੱਡ ਪੇਂਡੂ ਦਾ ਹੁਲੀਆ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰ ਕੋਹ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦੇਖੋ: ਬੀ.ਏ. ਵਿਚੋਂ ਸਿਵਾਏ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਰ ਸਬਜੈਕਟ ਚੋਂ ਪੈਂਤੀ ਪੈਂਤੀ ਪਰਸੈਂਟ ਨੰਬਰ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੰਤਾਲੀ ਪਰਸੈਂਟ ਰੰਗ ਲਿਆਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਐਮ.ਏ. ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਰੁਮਾਂਚਕ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਠਿਲ ਪਿਆ।

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਮਟਰ-ਗਸ਼ਤੀ, ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਖੁਸ਼ਕ ਰਾਜਮਾਹ ਤੇ ਸੁਆਹ ਵਰਗੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਕਾਇਆ ਚੋਂ ਸਾਰੀ ਮਮਿਆਈ ਖਿੱਚ ਲਈ। ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਹੌਲਾ ਫੁੱਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਮੋਰ ਸਿੱਧੇ ਹੋ ਗਏ, ਤੇ ਲੋਹਾ-ਰੰਗ ਫਿੱਕਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਕੁੜੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਸਦਾ ਝਾਕਾ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਗਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਤੇ ਬਣਾਉਣੀ ਆ ਗਈ। ਕੁੜੀਆਂ ਉਸ ਨਾਲ ਖੁਲ੍ਹਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਏਧਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੇਵਰ ਬਦਲਦੇ ਬਦਲਦੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹੋ ਗਏ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਉਸਨੂੰ ਗੰਵਾਰ, ਜਾਹਲ ਤੇ ਝੱਲ ਵਲੱਲੀਆਂ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰੋਣੇ ਰੋਂਦਾ,"ਕੀ ਹੈ ਯਾਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਨਿਰ੍ਹਾ ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ। ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਵੱਲ ਰੁਮਾਂਟਕ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ, ਬੱਸ ਰੱਖੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਨੂੰ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਹੱਡਲ ਜਿਹੀਆਂ ਜੱਟੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਪਾਹ ਚੁਗਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਆ ਵੜੀਆਂ ਹੋਣ। ਚੁੰਨੀ ਦੀ ਡੂਢੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੱਸੀ-ਪੀਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿੱਦਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲਿਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਗੱਲ ਏਧਰ ਉਧਰ ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਣਗੀਆਂ ਆ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਹੁਣੇ ਆਪਣੇ ਛੇ ਫੁੱਟੇ ਭਰਾ ਤੋਂ ਕੁਟਵਾ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਦੁਰਾਹੇ, ਗਿੱਦੜਵਾਹੇ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆ ਧਮਕੀਆਂ।"

ਗੁਰਦੀਪ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁਸੀਨਾਂ ਵੱਲ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਪਰ ਉਧਰ ਇਹ ਮਜਾਜਣਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ "ਗਿਆਨੀ ਜਿਹੇ" ਮੁੰਡਿਆਂ 'ਤੇ ਨੱਕ ਹੀ ਨਾ ਰੱਖਦੀਆਂ। ਗੁਰਦੀਪ ਦੀ ਕਲਪਨਾ 'ਚ ਟੱਪ ਟੱਪ ਕਰਦੀ ਜੀਨਾਂ ਵਾਲੀ ਯੈਂਕਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਹਸਰਤ ਬਣ ਗਈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਾ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਖੀ ਖੀ ਕਰ ਛੱਡਣਾ... ਉਸਦੇ ਪੈਂਤੀ ਪੈਂਤੀ ਪਰਸੈਂਟ ਨੰਬਰ...।

ਗੁਲਾਬੀ ਸਿਆਲ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਦੇ ਸਾਥ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਤਲਬ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਸਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਉਖੜਿਆ ਉਖੜਿਆ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਕਮਰੇ 'ਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਆਉਣੋਂ ਹਟ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਕਿਤੇ ਲੇਕ 'ਤੇ... ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਕਲ੍ਹ ਰਾਤ ਉਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਰਾਮ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਆਲ ਦੀ ਰੁੱਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਰਜਾਈ ਲੈਣ ਪਿੰਡ ਚਲੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿੰਨਾ ਬੁਝੜ ਸੀ ਉਹ, ਰਜਾਈ ਜਿਹੀ ਨਹਿਸ਼ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਅੱਡੇ ਤੱਕ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੁੱਕੀ ਲਿਆਇਆ। ਫਿਰ ਟਾਂਡੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਤੂੜੇ ਹੋਏ ਟੈਂਪੂ ਦੇ ਡਾਲੇ ਉਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਲੱਤ ਭਾਰ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਲੱਤ ਹੇਠਾਂ ਇਕ ਗਧੀਲਣ ਬੈਠੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਰਜਾਈ ਨੂੰ ਪੱਟ 'ਤੇ ਧਰ ਕੇ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜੀ ਰਖਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਰਜਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿੱਟੀ ਪਲੀਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਈ ਰਖਿਆ। ਟਾਂਡੇ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਜੋ ਬੱਸ ਮਿਲੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਤਿਲ ਸੁੱਟਣ ਜੋਗੀ ਵੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਧੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਤਾਂ ਖੜੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਬੱਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਫਿੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਰਜਾਈ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਦੋਵੇਂ ਗੋਡਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਘੁੱਟ ਲਿਆ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਉਤਰਦੀਆਂ, ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਏਸੇ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੱਕ ਖੜਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਬੱਸ ਤਿਆਰ ਖੜੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਰਜਾਈ ਨੂੰ ਬੱਸ ਦੇ ਇੰਜਣ ਉਤੇ ਟਿਕਾਇਆ ਤੇ ਇੱਕ ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਵਾਲੀ ਖਾਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰਜਾਈ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਈਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੇ ਸੁਖ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲੱਗਾ। ਪਰ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਕੇ ਉਸਨੇ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਖਤ ਪਾ ਦਿੱਤਾ: ਰਜਾਈ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਨਿਹਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਰਜਾਈ ਦੇ ਮੰਦੇ ਭਾਗ, ਗੁਰਦੀਪ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਪਰੀ, ਇਕ ਹੁਸੀਨ ਕੁੜੀ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਆ ਬੈਠੀ। ਕੁੜੀ ਬੈਠਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁੰਗੜ ਕੇ ਬਾਰੀ ਨਾਲ ਜਾ ਲੱਗਾ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਸੰਗਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡਦਾ, ਪਰ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਉਹ ਚੌੜਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁੜੀ ਵੱਲ ਸਰਕਣ ਲੱਗਾ। ਕੁੜੀ ਗੁਰਦੀਪ ਵੱਲ ਦੇਖਕੇ ਕੁਝ ਮੁਸਕਾਈ ਤਾਂ ਗੁਰਦੀਪ ਨੇ ਇਕ ਹੱਥ ਅਗੇ ਕਰਕੇ 'ਹਜ਼ੂਰ' ਕਿਹਾ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਇਹ ਹਰਕਤ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਣਾਂ 'ਤੱਕ ਹਲੂਣ ਗਈ, ਉਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਮੁਸਕਾਈ ਤਾਂ ਗੁਰਦੀਪ ਦੇ ਰੁਮਾਂਟਕ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਹੀ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਗੁਰਦੀਪ ਲੰਬੀ ਸੋਚ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਰਜਾਈ ਵਲੋਂ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਜੂਦ ਵੱਲ ਟਿਕ ਗਈਆਂ। ਪਰ ਚਾਣਚੱਕ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਨੇ ਕੰਡਕਟਰ ਦੀ ਕੜਕਵੇਂ ਬੋਲ ਸੁਣੇ," ਓਇ ਇਹ ਕੀਹਦਾ ਬਈ ਗੁੱਦੜ ਮਾਲ, ਚੁੱਕੋ ਏਥੋਂ।" ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕੇ ਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਘੁਮਾਏ।

ਗੁਰਦੀਪ ਚੌਂਕ ਉਠਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਰਜਾਈ ਧਿਤਕਾਰ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਘੋਰ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੜੀ ਸੀ: ਇਕ ਪਾਸੇ ਨੀਲੀ ਜੀਨ ਵਾਲੀ ਯੈਂਕਣ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੁਰਖ ਚੰਦੇ ਵਾਲੀ ਰਜਾਈ। ਅੱਖਾਂ ਚ ਖੁਭਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਦਕਿਆਨੂਸੀ ਅੰਬੀਆਂ ਦੀ ਛਾਪ ਵਾਲਾ ਲਾਲ ਚੰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਝੁਣਝੁਣੀ ਆਈ, ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਗੁਲਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਏਨੀ ਦੂਰ ਚੁੱਕੀ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਂ ਤੇ ਖਿਝ ਆਈ, ਰਜਾਈ ਤੇ ਗਿਲਾਫ਼ ਤਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੰਦੀ। ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਲਪਿਆ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਣ ਦੀ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਲਪੇਟ ਕੇ ਲੈ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਬਿਸਤਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਨਾ ਲੱਭਾ? ਕੀ ਸੋਚੇਗੀ ਇਹ ਕੁੜੀ, ਪਿੰਡ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਤੇ ਬੋਝੇ 'ਚ ਗਾਜਰਾਂ। ਉਹ ਕਦੇ ਰਜਾਈ ਵੱਲ ਚੋਰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਦਾ ਤੇ ਕਦੇ ਕੁੜੀ ਵੱਲ।

ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟ ਕੇ ਮੁੜਦਾ ਕੰਡਕਟਰ ਉਵੇਂ ਪਈ ਰਜਾਈ ਦੇਖਕੇ ਫਿਰ ਗਰਜਿਆ,"ਆਹ ਹਿਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੁੱਲੀ? ਚੁੱਕੋ ਇਹਨੂੰ, ਛੱਤ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਓ।" ਸਵਾਰੀਆਂ ਏਧਰ ਉਧਰ ਝਾਕਣ ਪਰ ਐਵੇਂ ਕੌਣ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣਦਾ। ਗੁਰਦੀਪ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੜ੍ਹਨ-ਲੱਥਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਉਸਨੂੰ ਰਜਾਈ ਨਾਲ ਹੇਜ ਸੀ, ਆਖਰ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਰਜਾਈ ਸੀ, ਇਸਦੀ ਖਾਤਿਰ ਉਸਨੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕਸ਼ਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਵਕਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਸੀ। ਕਰੜਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਉਸਨੇ ਦੋ-ਟੁੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਰਜਾਈ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜਾਏ ਪਰ ਉਹ ਕੁੜੀ ਅੱਗੇ ਹੇਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਚਿੰਤਾਂ 'ਚ ਡੁੱਬੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੰਡਕਟਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਕੇ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੰਡਕਟਰ ਲੋਹਾ-ਲਾਖਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਯਕਾ ਯਕ ਰਜਾਈ ਨੂੰ ਠੁੱਡ ਮਾਰਕੇ ਬੱਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੋੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਬੱਸ ਦੀ ਛੱਤ ਤੇ ਵਗਾਹ ਮਾਰਿਆ। ਗੁਰਦੀਪ ਤ੍ਰਭਕਿਆ ਪਰ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਵਿਚ ਜਾਨ ਆਈ। ਸੱਪ ਵੀ ਬਚ ਗਿਆ ਤੇ ਲਾਠੀ ਵੀ। ਰਜਾਈ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਰਮਸਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲ ਪਲੇਠੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁੜੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਏਨੇ ਕਰੀਬ ਆਈ ਸੀ।

ਡਰਾਈਵਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬੱਸ ਚੱਲ ਪਈ। ਗੁਰਦੀਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੈਗ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਲਿਆ ਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਸਤੇ ਵਿਚ

ਇਸਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਨਹੀਂ, ਕੁੜੀ ਕੀ ਦੇਖੇਗੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ-ਰਸਾਲੇ। ਉਸਨੇ ਡੂੰਘਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਤੇ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੇੜ ਲਈਆਂ। "ਹਜ਼ੂਰ ਕਿਧਰ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ?" ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ 'ਹਜ਼ੂਰ' ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਉਸਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁੜੀ ਗੁਦਗੁਦਾਈ, ਉਸਨੇ ਹਲਕੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਛੱਡੀ ਤੇ ਬੋਲੀ,"ਜੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਤੇ ਜਨਾਬ ?" ਕੁੜੀ ਨੇ ਜਨਾਬ ਕਹਿ ਕੇ ਅਦਬ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ। ਗੁਰਦੀਪ ਨੇ ਏਨੇ ਵਿਚ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਕੁੜੀ 'ਸ਼ੀਲ' ਹੈ। "ਹਜ਼ੂਰ ਦਾ ਕੀ ਸ਼ੁਗਲ ਹੈ ਉਥੇ?" ਉਹ ਹਜ਼ੂਰ ਦਾ ਅਜੇ ਹੋਰ ਚੱਕਰ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

"ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੈਸੇ ਆਪਣੇ ਅੰਕਲ ਕੋਲ ਚੱਲੀ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਘਰ ਤਾਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਹੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਥੇ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਤੇ ਜਨਾਬ?" ਕੁੜੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੇ ਅਦਬ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਪਰ ਗੁਰਦੀਪ ਕੁਝ ਝੇਪ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਤੇ ਮੈਂ ਟਾਂਡੇ ਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ,"ਤੁਸੀਂ ਟਾਂਡਾ ਦੇਖਿਆ?"

"ਵ੍ਹਟ ਇਜ਼ ਦੈਟ?" ਕੁੜੀ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਦੀਪ ਹੱਥ ਮਲਣ ਲੱਗਾ। ਕਿਥੇ ਟਾਂਡੇ ਦਾ ਪਟੌਟਾ ਛੇੜ ਬੈਠਾ, ਕੁੜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ।

"ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕ ਟਾਊਨ ਹੈ, ਦਰਅਸਲ ਏਥੇ ਇਕ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਵੀ ਅਜੀਤ ਅਖਬਾਰ ..." ਉਸਨੇ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਬਣਾਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪੋਲ ਖੁਲ੍ਹਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੰਦਾਂ ਨੇ ਜੀਭ ਘੁਟ ਲਈ। "ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਮੈਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ।"

"ਅੱਛਾ, ਕਿਹੜੀ ਫਿਲਮ ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ।" ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਤੱਥ ਹੈ। "ਛੱਡੋ ਜੀ, ਐਵੇਂ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਮੂਵੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਮੇਰੀ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਕਿਤੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਪੈ ਗਈ।" ਉਸਦਾ ਮਨ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਖੁਤਖੁਤੀ ਸੀ, ਕਿਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਾ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਦੇਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਮਸੀਂ ਤਾਂ ਰਜਾਈ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ। ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਾ ਰਜਾਈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜ਼ਲੀ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਖੈਰ, ਉਸਨੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਲ ਪਾ ਲਿਆ,"ਦਾਸ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਫ਼ਾਦਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ।" ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝੂਠ ਨਹੀਂ, ਗੁਰਦੀਪ ਦਾ ਪਿਉ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਾਹਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਐਸ ਵੇਲੇ ਉਸਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪਟਾਕਾ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਰੁਖ ਮੋੜਨ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਸੀ, ਕੁੜੀ ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਾਂ ਪੁੱਛ ਲਵੇ, 'ਕਾਹਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕਰਦੇ ਹੋ'।

ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਪਰਿਹਾਸ ਦੀ ਚੱਸ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਖ ਲਿਆ ਸੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਸਤ ਤੇ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਬਾਣ ਅਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

"ਵਾਓ ! ਰੀਅਲੀ ? ਦੈਟ ਇਜ਼ ਗਰੇਟ, ਤੁਸੀਂ ਬੜੇ ਲੱਕੀ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਐਧਰ ਦੀ ਹੀ ਖਾਕ ਛਾਣਾਂਗੇ।"

ਗੁਰਦੀਪ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਉਸ ਦੇ ਤੁੱਕੇ ਮਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। "ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਫ਼ੌਰਨ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਹੈ?" ਉਹ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲੱਗਾ।

"ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਚਾਂਸ ਬਣੇ ਤਾਂ ਕੌਣ ਫ਼ੌਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੇਗਾ।"

ਸਮਰਾਲਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੱਸ ਕੁਝ ਚਿਰ ਰੁਕੀ। ਜੁੰਬਸ਼ 'ਚ ਆਇਆ ਗੁਰਦੀਪ ਉਤਰ ਕੇ ਦੋ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ ਫੜ ਲਿਆਇਆ। ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾ ਝਿਜਕ 'ਥੈਂਕ ਯੂ, ਕਿਉਂ ਖੇਚਲ ਕਰਨੀ ਸੀ' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਬੱਸ ਚੱਲ ਪਈ। ਗੱਲਾਂ ਕਦੇ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਪਰ ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਬੜਾ ਹੀ ਓਪਰਾ ਰੁਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਗੁਰਦੀਪ ਵਿਚ ਵਿਚ ਖਹਿਸਰਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਪਰ ਯਕਦਮ ਪਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਫੜ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕੈਨੇਡਾ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਸੰਭਾਲੇਗਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਨਾ ਉਸਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਤਮੰਨਾ ਹੈ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਪਾਏਗਾ।

ਕੁੜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਹੈ, ਉਹ ਆਪ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੀਪ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕੁਝ ਠਹਿਰਾਅ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਗੱਲੀਂ ਲਾ ਕੇ ਕੁਝ ਕੁਝ ਉਸਨੂੰ ਆਕ੍ਰਸ਼ਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਪਰਿਣਾਮ ਸੀ ਕਿ ਕੁੜੀ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਉਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਘੁਲੇ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਰਜਾਈ, ਟਾਂਡਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਦਮ ਕਦਮ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਪੇਸ਼ਕਦਮੀ ਨੂੰ ਤੁਣਕੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੱਸ ਖੜ੍ਹਨ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਗੁਰਦੀਪ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਵਾਲੇ ਗੇਟ ਕੋਲ ਸਵੇਰੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਟਾਅ ਟਾਅ ਬਾਇ ਬਾਇ ਕੀਤੀ ਤੇ ਟਿੱਪ-ਟਿੱਪ ਕਰਦੀ ਉਤਰ ਕੇ ਥਰੀ ਵ੍ਹੀਲਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਈ। ਕੁੜੀ ਗਈ ਤਾਂ ਗੁਰਦੀਪ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਈ, ਉਹ ਖਾਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਹ ਪਰੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਜਾਈ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ ਜੋ ਕੰਡਕਟਰ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਬੱਸ ਦੀ ਛੱਤ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਦਵਾ ਸੱਟ ਪੌੜੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੱਸ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਰ ਰਜਾਈ ਨੇ ਉਥੇ ਕਿਥੇ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਕੇ ਉਸਨੇ ਕੰਡਕਟਰ ਤੋਂ ਸੰਗਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜੋ ਅਜੇ ਹੁਣੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਕਾਏ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਿਬੇੜ ਕੇ ਹਟਿਆ ਸੀ, "ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਜਾਈ ਕਿੱਧਰ ਗਈ, ਉਪਰ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ?" ਕੰਡਕਟਰ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਹਾਸਾ ਹੱਸਿਆ,"ਅੱਛਾ ਤਾਂ ਉਹ ਤੇਰੀ ਰਜਾਈ ਸੀ? ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਬੜੀ ਮਸਤ ਮਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ?"

"ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰਜਾਈ ਦੱਸ ਕਿਧਰ ਗਈ, ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮਸਤ ਨਾਲ ਕੀ?" ਗੁਰਦੀਪ ਬੌਖਲਾਇਆ ਪਿਆ ਸੀ।

"ਰਜਾਈਆਂ ਏਥੇ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਐਡੀ ਹਵਾ ਵਿਚ, ਉਡ ਗਈ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਛੱਤ ਉਪਰ ਰਜਾਈ ਨੂੰ ਭਾਰ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖੀਦਾ, ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਟਿਕਦੀ ਹੈ।" ਕਹਿੰਦਿਆ ਕੰਡਕਟਰ ਪਤਰਾ ਵਾਚ ਗਿਆ। ਗੁਰਦੀਪ ਨੂੰ ਰਜਾਈ ਖੁਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਰਜਾਈ ਸੀ ਹੀ ਕੀ, ਇਕ ਕੁੜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ। ਇਕ ਕੁੜੀ ਦੀ ਖਾਤਰ ਉਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰਜਾਈਆਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਗੁਰਦੀਪ ਨੇ ਰਾਤੀਂ ਇਹ ਸਾਰੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਤਰਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਸਾਥ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਹੀ ਲਿਆ। ...ਤੇ ਅਸੀਂ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਸੜਕ ਤੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਗਿਆਰਾਂ ਵੱਜ ਗਏ। ਗੁਰਦੀਪ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਏਧਰ ਉਧਰ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗੇ। ਸਵਾ ਗਿਆਰਾਂ ਵੱਜੇ, ਗੁਰਦੀਪ ਦੇ ਪੈਰ ਲੜਖੜਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਕਤ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਾਢੇ ਬਾਰਾਂ ਇਕ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ਵੱਜ ਗਏ ਪਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਉਡੀਕੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਭੂਤ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦਾ।

ਗੁਰਦੀਪ ਭੂੰਨ-ਵੱਟਾ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਬੂਟਾਂ ਨਾਲ ਸੜਕ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਉਚੇੜਦਾ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਤਾਂ ਝਾਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਨੇੜੇ ਹੀ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਦੇ ਲੋਕਲ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਬੱਸ ਆਈ। ਗੁਰਦੀਪ ਉਧਰ ਨੂੰ ਦੌੜਿਆ। ਸੋਚਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਦਿਸੀ ਹੈ। "ਕਿੱਧਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਏਂ?" ਅਚੰਭਤ ਹੋਏ ਨੇ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਲੱਗਾਂ, ਹੋਰ ਰਜਾਈ ਲੈਣ, ਦਿਨ ਤਾਂ ਅਜੇ ਬਥੇਰਾ ਖੜਾ।" ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਬੱਸ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।

ਕਹਾਣੀ

ਮਲ੍ਹਮ

ਸਾਂਵਲ ਧਾਮੀ

ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਾੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਤੰਬਾਕੂ ਤੇ ਦੂਰ ਪਹਾੜ ਦੇ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਫਿਜ਼ਾ 'ਚ ਘੁਲ-ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਵੱਸਿਆ ਤੇ ਬੁੱਢੇ ਪਿੱਪਲਾਂ, ਅੰਬਾਂ ਤੇ ਜਾਮਣਾਂ 'ਚ ਅੱਧ-ਲੁਕਿਆ ਇਹ ਪਿੰਡ ਨਾਰੂ ਗੋਤ ਦੇ ਰਾਜਪੂਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ।

ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜਪੂਤ ਪਰਿਆਂ ਤੇ ਹਵੇਲੀਆਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਹੁੱਕੇ ਗੁੜਗੁੜਾਂਦੇ, ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਿੰਦੂ ਸੈਣੀਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਲੁਬਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਟੇ 'ਤੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ। ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਹੋਰਨਾਂ ਫਸਲਾਂ ਨਾਲ ਮਾਲਕਾਂ ਜੋਗਾ ਤੰਬਾਕੂ ਵੀ ਬੀਜ ਲੈਂਦੇ।

ਏਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਮੋਹਤਬਾਰ ਬੰਦਾ ਸੀ-ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਬਖਸ਼। ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ 'ਮੀਆਂ ਜੀ' ਆਖ ਬੁਲਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੁੱਲੇ ਵਾਲੀ ਪੱਗ, ਸਲਵਾਰ-ਕਮੀਜ਼ ਤੇ ਤਿੱਲੇਦਾਰ ਜੁੱਤੀ ਪਾਈ, ਉਹ ਜਿਧਰੋਂ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰਦਾ, ਲੋਕ ਉੱਠ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਬੰਦੂਕ ਲਮਕਾਈ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ। ਹਰ ਕੋਈ ਝੁਕ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਅੱਧ-ਪਚੱਧਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਘੋੜੀ ਦੀ ਚਾਲ ਰਤਾ ਹੋਰ ਤਿਖੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਉਸਦੀ ਧੌਣ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਆਕੜ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਦਾ ਚੌਧਰੀ ਸੀ। ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਹਵੇਲੀ ਉਸ ਦੀ ਸੀ; ਅੱਧੇ ਕਿੱਲੇ ਦੇ ਵਗਲ 'ਚ ਖੜੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੇ ਤਿਮੰਜ਼ਲੀ। ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ; ਅੱਸੀ ਕਿੱਲੇ ਇੱਕ-ਟੱਕ। ਪੰਜਾਂ ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਉਹ। ਚਾਰ ਖੂਹ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਤੇ ਪੰਜਵਾਂ ਘਰ। ਏਸ ਖੂਹ ਦੀ ਮੌਣ ਨੂੰ ਹਵੇਲੀ ਦੀ ਲਹਿੰਦੀ ਗੁੱਠ ਵਾਲੀ ਕੰਧ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਦੀ ਸੀ। ਅੱਧੀ ਮੌਣ ਵਿਹੜੇ ਵਲ ਸੀ ਤੇ ਅੱਧੀ ਗਲੀ ਵਲ। ਇੱਥੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਪਾਣੀ ਭਰਦਾ ਸੀ।

ਮੀਏਂ ਦੀ ਬੇਗਮ ਤੇ ਧੀ ਨਫੀਸਾਂ ਜੇ ਕਦੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਬੁਰਕੇ ਪਾ ਕੇ। ਨਫੀਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਨ। ਹਵੇਲੀ ਦਾ ਦਰ ਟੱਪਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਗਿਣੇ-ਚੁਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੀ।

ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹਕੀਮਾਂ ਦਾ ਫਜ਼ਲਾ ਮੀਏਂ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੀ ਹਜ਼ਾਮਤ ਕਰਨ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਅਚਾਨਕ ਸਿਰ ਉਠਾਇਆ ਤਾਂ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚਿਹਰਾ ਉਸ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਫੀਸਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਪਿਆਰ ਜਿਹਾ ਕੁਝ ਸੀ। ਉਂਝ ਇਹ ਚਰਚਾ ਆਮ ਸੀ ਕਿ ਮੀਏਂ ਦੀ ਧੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਏ। ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚਸ਼ਮੇ-ਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਿਰਫ ਫਜ਼ਲਾ ਹੀ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਹੀ ਚਾਅ ਨਾਲ ਕਰਮੂ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

"ਕਰਮੂਆਂ ਓਹ ਤਾਂ ਪੋਸਤ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਆ।"

ਕਰਮੂ ਤੋਂ ਤੁਰੀ ਇਹ ਗੱਲ, ਹੋਠਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਜਦੋਂ ਤਰਕਾਲਾਂ ਵੇਲੇ ਮੁੜ ਮੀਏਂ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਦਾ ਦਰ ਲੰਘੀ ਤਾਂ ਹਵੇਲੀ 'ਚ ਜਿਉਂ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ। ਮੀਏਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਕੰਬਦੀ ਹੋਈ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੀ। ਅਸਲਮ ਮੋਚੀ ਨੂੰ ਕਰਮਦੀਨ ਦੇ ਘਰ ਵਲ ਦੁੜਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਰਮਦੀਨ ਫਜ਼ਲੇ ਦਾ ਬਾਪ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਹਿਕਮਤ ਤੇ ਹਜ਼ਾਮਤ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ। ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਪਿਛਵਾੜੇ ਘਰ ਸੀ। ਪੁੱਤ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਦਾ ਤੇ ਬਾਪ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਘੁੰਮ-ਫਿਰ ਕੇ ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਤੇ ਹਜ਼ਾਮਤਾਂ ਕਰਦਾ। ਕਈ ਪੀੜੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਓਸ ਮਲ੍ਹਮ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਜੋ ਡੂੰਘੇ ਤੋਂ ਡੂੰਘੇ, ਪੁਰਾਣੇ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਵਿਗੜੇ ਤੋਂ ਵਿਗੜੇ ਜ਼ਖਮ ਨੂੰ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਭਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਕਰਮਦੀਨ ਨੇਕ ਦਿਲ ਇਨਸਾਨ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਤੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਇੱਜ਼ਤ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਮੀਏਂ ਦੇ ਘਰ ਵਲ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਉਂ ਹਰੇਕ ਕਦਮ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪੱਗ 'ਤੇ ਬਦਇਖਲਾਕੀ ਦੇ ਦਾਗ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਫਜ਼ਲਾ ਥੱਕੇ-ਟੁੱਟੇ ਕਦਮਾਂ ਤੇ ਡਰਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਬਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਥੱਪੜਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪੂਰੀ ਹਵੇਲੀ 'ਚ ਗੂੰਜੀ ਸੀ। ਫਜ਼ਲੇ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਫੀਸਾਂ ਖਿੜਕੀ 'ਚ ਖੜੀ ਸਾਰਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖ ਰਹੀ ਏ ਤੇ ਖੂਹ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਹੱਤਕ ਦੇ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਭਰੇ ਨੇ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਕੀਮਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਹਵੇਲੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਫਜ਼ਲਾ ਨਮੋਸ਼ੀ 'ਚ ਡੁੱਬਿਆ ਗੁੰਮ-ਸੁੰਮ ਜਿਹਾ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

ਕੋਈ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਮੋਸ਼ੀ ਇਕ ਮਾਣ ਜਿਹੇ 'ਚ ਬਦਲ ਗਈ ਸੀ। ਮੀਏਂ ਦੇ ਪੈਰ ਦਾ ਜ਼ਖਮ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਹਕੀਮ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪੈਰ ਗਲਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਰਮਦੀਨ ਦੀ ਯਾਦ ਆਈ।

ਸੱਦਣ ਆਏ ਮੀਏਂ ਦੇ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਰਿਹਖ ਜਿਹੇ 'ਚ ਮੋੜ ਕੇ ਫਜ਼ਲਾ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਜਿਉਂ ਮੀਏਂ ਦੀ ਤਿਮੰਜ਼ਲੀ ਹਵੇਲੀ, ਮਲ੍ਹਮ ਦੀ ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਡੱਬੀ 'ਚ ਸਿਮਟ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਆਨੇ-ਬਹਾਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਿਨ ਢਲੇ ਉਸਦਾ ਅੱਬਾ ਘਰ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਵਿਲਕ ਉੱਠਿਆ।

"ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਈ ਪੀੜੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖੂਹ 'ਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਫਜ਼ਲਿਆ ਏਸ ਮਲ੍ਹਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਦੇ ਵੀ ਹੰਕਾਰੀਂ ਨਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚੋਂ ਸ਼ਫ਼ਾ ਤੁਰ ਜਾਏਗੀ। ਵੈਰੀ ਜਾਂ ਸੱਜਣ ਨਾ ਵੇਖੀਂ, ਬਸ ਜ਼ਖਮ ਵੇਖੀਂ ਪੁੱਤਰਾ।"

ਉਹ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਖਾਧੇ-ਪੀਤੇ ਹਿਕਮਤ ਵਾਲਾ ਝੋਲਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤੇਜ਼-ਤੇਜ਼ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਮੀਏਂ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਅਸਾਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮਲ੍ਹਮ ਦੀ ਡੱਬੀ ਇਕ ਪੁਲ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।

***

ਮੇਲਿਆਂ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਦਾ ਇਹ ਪਿੰਡ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਤੁਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸ਼ਮਸ਼ੂ ਤੇਲੀ ਦੇ ਬਲਦ ਵਾਂਗ। ਪਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਸਾਂਝਾਂ ਭਰੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਇਕ ਖਬਰ ਨੇ ਡੱਕ ਲਿਆ ਸੀ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨੇ। ਡਰ ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾਂਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰਿਆਂ, ਖੇਤਾਂ, ਗਲੀਆਂ, ਧਰਮ-ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਹੱਟੀਆਂ-ਭੱਠੀਆਂ 'ਚੋਂ ਖਿਸਕ-ਖਿਸਕ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਅੰਦਰ ਸਿਮਟਦੀ ਗਈ। ਮੀਏਂ ਦੇ ਘਰ ਬੋਲਦੇ ਰੇਡੀਓ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੇ ਅਫਵਾਹਾਂ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ-ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਿਹੀ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚੀ ਗਈ।

ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਇਹ ਲਕੀਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਲੁਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸੱਤਾ, ਪਿਉ ਵਾਂਗ ਛਵੀਆਂ ਤੇ ਦਾਤਰ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਲਹਿਲੀ ਖੁਰਦ ਦੇ ਜੱਟ ਸੱਦ ਕੇ ਲੈ ਗਏ। ਉਹ ਕਈ ਦਿਨ ਘਰ ਨਾ ਮੁੜਿਆ। ਲੋਕ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ ਲਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਉਪਜੀ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਰਬ ਖਾ ਗਈ। ਸੱਤਾ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਪਿੰਡ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਪੀੜ ਨਾਲ ਕਰਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਥੱਕਿਆ-ਟੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਅੱਖਾਂ ਉਨੀਂਦਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਾਲ ਸਨ। ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਪੱਗ 'ਚ ਵਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਪੱਗ ਲਹੂ 'ਚ ਨੁੱਚੜੀ ਪਈ ਸੀ। ਛਵੀਆਂ ਚੰਡਦੇ ਸਮੇਂ ਘਣ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਥੱਕੇ ਤੇ ਉਨੀਂਦਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸੱਟ ਉਸਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਵਿਚਕਾਰਲੀਆਂ ਦੋ ਉਂਗਲਾਂ ਫਿਸ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਹਲ ਦਾ ਫਾਲ ਚੰਡਦਿਆਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਬੋਲੀ ਸੀ, "ਕੁੱਖੋਂ ਜੰਮ ਕੇ ਪਰਦੇ ਨਾ ਪਾ ਬੇਗੁਰਿਆ, ਵੇ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮੁੰਨੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਛਵੀਆਂ ਚੁੱਕ ਲਈਆਂ। ਤੂੰ ਕ੍ਹਿਨਾਂ ਹਲਾਂ ਲਈ ਫਾਲ ਚੰਡਦਾ ਆਇਆਂ? ਤੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆਂ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਢਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੂਤਨਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ ਰੱਬ ਵੀ ਡਰਦਾ। ਵੇ ਅਸੀਂ ਆਂ ਕੰਮੀਂ-ਕਮੀਣ, ਸਾਥੋਂ ਨ੍ਹੀ ਪੁਗਣਗੀਆਂ ਇਹ ਮਲ੍ਹਾਜ਼ੇਦਾਰੀਆਂ।"

ਸੱਤਾ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜਿਸ ਸ਼ਾਮ ਸੱਤਾ ਪਿੰਡ ਪਰਤਿਆ, ਮੀਏਂ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕਠ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਅਛੂਤ ਤੇ ਕੰਮੀ-ਕਮੀਣ ਅੱਜ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਮ-ਮਜ਼੍ਹਬ ਭਰਾ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਤੇਲੀਆਂ, ਮੋਚੀਆਂ, ਨਾਈਆਂ ਤੇ ਭਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਬਚਾਅ ਦੀਆਂ ਤਰਕੀਬਾਂ ਪੁੱਛੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

"ਚੌਧਰੀਓ।" ਲਾਗੀ ਬਰਾਦਰੀ ਵਲੋਂ ਚਿਰਾਗਦੀਨ ਮਰਾਸੀ ਨੇ ਖੜਦਿਆਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਲਏ ਸਨ, "ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮਾਲਕ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ ਬਚਣਾ। ਬਾਕੀ ਮਾਲਕੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਸਾਡੇ ਸਿਰ-ਮੱਥੇ।"

ਲੰਬੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੀਆਂ ਉੱਠ ਖੜਾ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਉਦਾਸ ਤੇ ਧੌਣ ਥੋੜ੍ਹੀ ਝੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। "ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ।" ਉਹ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸਭ ਨੂੰ ਓਪਰਾ-ਓਪਰਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਿਆ।

"ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਲੜਾਈ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਰਹੋ। ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰੋੜੇ-ਵੱਟੇ ਈ 'ਕੱਠੇ ਕਰੋ। ਤੀਸਰੀ ਗੱਲ, ਔਰਤਾਂ ਘਰੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਨਾ ਪਾਉਣ ਤੇ ਮਰਦ ਵੀ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਣ। ਚੌਥੀ ਗੱਲ, ਬੜੇ ਹੀ ਖੁਫੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਮ-ਮਜ਼੍ਹਬੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਪਹਿਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਏ।

ਖੂਹ ਦੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਪਿੰਡ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ..। " ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਭਾਰੀ ਹੋ ਗਈ।

"ਫੈਸਲਾ...ਦੋ-ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖ ਕੇ ਲਿਆ ਜਾਏਗਾ।" ਇਸ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਵੁਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਮੀਏਂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਬੋਲ ਕੇ ਨਾ ਭਰ ਸਕਿਆ। ਸਹਿਮਤੀ 'ਚ 'ਚ ਸਿਰ ਮਾਰ ਕੇ ਜਦ ਉਹ ਘਰਾਂ ਵਲ ਜਾਣ ਲਈ ਉਠ ਖੜੇ ਹੋਏ।

***

"ਕਰਮਦੀਨਾਂ ਛੇਤੀਂ ਬਹੁੜ ਵੇ, ਸੱਤੇ ਦੇ ਸੱਟ ਵੱਜ ਗਈ ਆ।" ਸੱਤੇ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਖਿੰਡ ਰਹੀ ਮਜਲਿਸ 'ਚ ਸੰਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਸੁਣ ਹਕੀਮਾ।" ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਕਰਮਦੀਨ ਦੇ ਸਾਹਵੇਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ। "ਜੇ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚ ਰਹਿਣਾ ਏਂ ਤਾਂ ਲੁਹਾਰ ਦੇ ਮਲ੍ਹਮ-ਪੱਟੀ ਨਾ ਕਰੀਂ।"

"ਛਵੀਆਂ ਚੰਡਦਾ ਆਇਆ, ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਦਾ..., ਲਹਿਲੀ ਤੋਂ।" ਹਸਨਦੀਨ ਨੇ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

"ਮਰ ਲੈਣ ਦੇ ਸਾਲੇ ਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੌਤ।" ਗਾਮੀ ਨੇ ਕੁੜੱਤਣ ਨਾਲ ਆਖਿਆ ਸੀ।

ਚੁਗਾਠ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਖੜੀ ਸੱਤੇ ਦੀ ਮਾਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਥੱਕੇ ਤੇ ਭੂਠੇ ਪੈਂਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ, ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ 'ਚ ਡੁੱਬੀ ਘਰ ਵਲ ਮੁੜ ਗਈ ਸੀ।

ਘਰ ਵਲ ਮੁੜਦਿਆਂ ਕਰਮਦੀਨ ਸੱਤੇ ਨੂੰ ਛਵੀਆਂ ਚੰਡਦਿਆਂ ਤਸੱਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਉਹ ਪੀੜ ਨਾਲ ਕਰਾਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ। ਸੱਤਾ ਫਜ਼ਲੇ ਦਾ ਹਮ-ਉਮਰ ਤੇ ਜਮਾਤੀ ਸੀ। ਸੱਤੇ ਦਾ ਬਾਪ ਮੀਣਾ, ਜਿਸਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਰੀਕ ਤਾਪ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਕਰਮਦੀਨ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਮਿੱਤਰ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ ਦੁਕਾਨ 'ਚੋਂ ਹਿਕਮਤ ਵਾਲਾ ਝੋਲਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਸਭ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਤੇ ਡਰਦਾ, ਤੇਜ਼-ਤੇਜ਼ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੱਤੇ ਦੇ ਘਰ ਮੂਹਰੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

"ਜੇ ਤੇਰਾ ਧਰਮ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਨੇ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਹਕੀਮ ਨਹੀਂ ਔਣ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਮਾਰ ਲੈ ਵਾਜਾਂ ਲਹਿਲੀ ਆਲੇ ਜੱਟਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੀਰ ਸਾਰਖੀ ਵੀ ਨਾ ਜੁੜੀ।"

ਕਰਮਦੀਨ ਦਰ ਲੰਘਿਆ ਤਾਂ ਸੱਤੇ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਈ। ਸੱਤੇ ਨੇ ਕਰਾਹੁਣਾ ਛੱਡ ਕੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਲਈ। ਮਲ੍ਹਮ-ਪੱਟੀ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਝੁਕੀਆਂ ਹੀ ਰਹੀਆਂ। ਉਹ ਪੀੜ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋ-ਅੰਦਰੀ ਪੀਂਦਾ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ।

ਸਵੇਰ ਤਕ ਸੱਤੇ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਚੋਂ ਤਾਂ ਲਹੂ ਰਿਸਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਲਹੂ-ਭਿੱਜੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਵੱਢ-ਟੁਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬਸੀ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਬਸੀ ਹਸਤ ਖਾਨ, ਬਸੀ ਕਲਾਂ ਤੇ ਬਸੀ ਜੌੜਾ ਆਦਿ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੇ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੌਫ਼ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਉਸੇ ਦੁਪਹਿਰ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਛਵੀਆਂ ਉਲਾਰੀ, ਸਿੱਖ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਟੋਲੀ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਆਣ ਪਹੁੰਚੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਡਰਦਿਆਂ ਬੂਹੇ ਬੰਦ ਕਰ ਲਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਗਲੀ ਵਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲਗਾ ਕੇ ਸਾਹ ਸੂਤ ਲਏ।

ਟੋਲੀ ਹਕੀਮ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਮੂਹਰੇ ਰੁਕ ਗਈ। ਟੇਢੀ ਪੱਗ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਕੇ ਕੁੰਡਾ ਖੜਕਾਇਆ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ।

"ਓਏ ਫਜ਼ਲਿਆ, ਮੈਂ ਧੰਨਾ ਆਂ। ਦਰ ਤਾਂ ਖੋਹਲ।" ਮੱਧਰੇ ਕੱਦ ਤੇ ਬਿੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

ਫਜ਼ਲੇ ਨੇ ਦਰ ਖੋਹਲਿਆ ਤਾਂ ਅੱਠ-ਦਸ ਸਿੱਖ-ਮੁੰਡੇ ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ ਆਣ ਵੜੇ।

"ਦੱਸੋ ਪੁੱਤਰੋ?"ਕਰਮਦੀਨ ਨੇ ਸਹਿਮ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਬਾਪੂ ਦੇ ਸੱਟ ਵੱਜਗੀ ਚਾਚਾ। ਝੋਲਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤੁਰ ਪੈ ਛੇਤੀ। ਮੁੰਡੇ ਵਾਪਸ ਛੱਡ ਜਾਣਗੇ।" ਬਿੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹਕੀਮ ਸੋਚੀਂ ਪੈ ਗਿਆ। ਇਹ ਧੰਨਾ ਸੀ, ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਲਹਿਲੀ ਖੁਰਦ ਤੋਂ। ਧੰਨਾ ਫਜ਼ਲੇ ਦਾ ਜਮਾਤੀ ਤੇ ਮਿੱਤਰ ਸੀ। ਸਕੂਲੋਂ ਦੌੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਕ ਮੇਲੇ ਵੇਖੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਸਟਰ ਫਤਿਹ ਮੁਹੰਮਦ ਤੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕਠਿਆਂ ਕੁੱਟ ਖਾਧੀ ਸੀ।

ਨੌਵੀਂ 'ਚੋਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਕੇ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕਠਿਆਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਈ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਧੰਨਾ ਅੱਜ ਪੂਰਾ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅਲ੍ਹੜ ਮੁੰਡੇ ਇੱਕਠੇ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਜਥਾ ਖੜਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਆਪ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਸੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ। ਇਹ ਮੁੰਡੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਤੇ ਧਾਵੇ ਬੋਲਦੇ, ਘਰ ਲੁੱਟਦੇ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਦੇ ਤੇ ਸੋਹਣੀਆਂ-ਸੁਨੱਖੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ। ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਕੋਲ ਰੱਖ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰ ਦਿੰਦੇ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਲੋੜਵੰਦ ਕੋਲੋਂ ਰੁਪਏ ਵੀ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ।

"ਓਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਆ ਪੁੱਤਰਾ।" ਹਕੀਮ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ 'ਚੋਂ ਉਭਰਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ- "ਪਰ ਮੀਏਂ ਹੁਰਾਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ।"

"ਚਾਚਾ।" ਧੰਨਾ ਤੈਸ਼ 'ਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ- "ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾਂ ਤੂੰ? ਮੀਆਂ-ਮੂਆਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ। ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਏ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ 'ਤੇ। ਆਹ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ-ਮਲਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਚਿਆ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਵੀਹ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਜਾ ਦਿੱਤੇ ਚਾਚਾ। ਤੁਰ ਪੈ ਤੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ। ਅਸੀਂ ਆਪੇ ਨਜਿੱਠ ਲਾਂਗੇ ਮੀਏਂ ਨਾਲ।" ਧੰਨੇ ਦੇ ਬੋਲਾਂ 'ਚ ਧਮਕੀ ਸੀ।

"ਅੱਬਾ ਜਾ ਆ। ਐਵੇਂ ਤਾਇਆ ਵਿਲਕਦਾ ਹੋਊ ਵਿਚਾਰਾ ਪੀੜ ਨਾਲ।" ਫਜ਼ਲਾ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਫਿਕਰਮੰਦ ਸੀ।

"ਓਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਆ ਪੁੱਤਰਾ ਪਰ...।"

"ਪਰ ਕੀ ਅੱਬਾ? ਤੂੰ ਆਪੇ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾਂ ਹੁੰਦਾਂ ਕਿ ਮਲ੍ਹਮ...।"

ਫਜ਼ਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਮਦੀਨ ਨੇ ਹਿਕਮਤ ਵਾਲੇ ਝੋਲੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਗਲੀ 'ਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਉਹ ਟੋਲੀ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗ ਤੁਰਿਆ। ਪਿੰਡੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਲਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਰਾਹੇ ਪੈਂਦਿਆਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਚਾਲ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਆਪਸ 'ਚ ਤੇ ਨਾਹੀਂ ਕਰਮਦੀਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਚੁੱਪ ਨੇ ਹਕੀਮ ਦੇ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਛਾਈ ਸਹਿਮ ਭਰੀ ਉਦਾਸੀ ਹੋਰ ਸੰਘਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਮੁੰਡੇ ਅਚਾਨਕ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਤਕੀਏ ਵਲ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੇ ਪੈ ਗਏ। ਹਕੀਮ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਕੰਬ ਗਿਆ।

ਉਸਨੇ ਤਕੀਏ ਦੇ ਸਾਹਵੇਂ ਖੜੀ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਘੋੜੇ ਬੱਝੇ ਵੇਖੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸਾਹ 'ਚ ਸਾਹ ਆਇਆ।

ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾ ਸਿਰ ਝੁਕਾਏ ਤਕੀਏ ਨੂੰ ਸਜਦਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ ਦੁਆ ਮੰਗੀ।

"ਵੇਖ ਚਾਚਾ, ਸਾਡੀ ਹੈਗੀ ਆ ਗੂੜੀ ਸਾਂਝ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਮੂਹਰੇ ਹੋਰ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ। ਬਾਪੂ ਦੇ ਕੋਈ ਸੱਟ-ਸੁੱਟ ਨਈਂ ਵੱਜੀ। ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਕੇ ਤੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਲਿਆਏ ਆਂ।"

ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਕਰਮਦੀਨ ਨੇ ਕੰਬਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਝੋਲਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।

"ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਹਕੀਮਾਂ ਹਰ ਘਰ 'ਚ ਔਣ-ਜਾਣ ਆ। ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਧਾ-ਸਿੱਧਾ ਦੱਸ ਕਿ ਨੰਗਲ 'ਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਅਸਲਾ? ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਪੂਤ ਕੋਲ ਬੰਦੂਕ ਆ?"

ਕਰਮਦੀਨ ਨੂੰ ਤਕੀਆ ਕੰਬਦਾ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਡਿੱਗਦੇ ਮਨ ਨਾਲ ਤਕੀਏ ਸਾਹਮਣਲੇ ਥੜ੍ਹੇ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗ ਹੀ ਪਿਆ।

"ਪੁੱਤਰੋ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹੋਏ ਕੈਂਚੀਆਂ-ਉਸਤਰਿਆਂ ਆਲੇ ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬੇ ਲੋਕ। ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦਾ?"

ਉਸਦੇ ਬੋਲ ਥਿੜਕਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

"ਐਂ ਤਾਂ ਨਾ ਕਰ ਚਾਚਾ। ਮੇਰਾ ਮਾਣ ਰੱਖ। ਦੇਖ ਲੈ, ਜੇ ਇਹ ਪੁੱਠੀਆਂ ਮੱਤਾਂ ਆਲੇ ਵਿਗੜ ਗਏ ਤਾਂ ਮੈਥੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂਭੇ ਜਾਣੇ।"

ਧੰਨਾ ਸਿਰ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਮਦੀਨ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਿਆ।

"ਦੇਖ ਚਾਚਾ, ਤੁਸੀਂ ਚਲੇ ਜਾਣਾ 'ਆਪਣੇ' ਪਾਕਿਸਤਾਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਫਜ਼ਲੇ ਅਰਗਾ ਈ ਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਮਲ੍ਹਮ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਈ ਦੱਸ ਜਾ।" ਧੰਨੇ ਨੇ ਤਨਜ਼ ਭਰੀ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ। ਮੁੰਡੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਕਰਮਦੀਨ ਦੀ ਦੇਹ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਤਪਣ ਤੇ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਹ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, "ਓਏ ਧੰਨਿਆ, ਏਸ ਮਲ੍ਹਮ ਦੀ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ ਤੂੰ ਕੀ ਜਾਣੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲਾ। ਇਹਦਾ ਵਾਰਿਸ ਬਣਨ ਲਈ ਤਾਂ ਭਾਈ ਘਨ੍ਹਈਆ ਜੀ ਅਰਗੀ ਸੋਚ ਚਾਹੀਦੀ ਆ।"

ਕਰਮਦੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤੇਵਰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਗੁੰਮ-ਸੁੰਮ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਦੋ ਕਦਮ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦਿਆਂ ਛਵੀ ਹਕੀਮ ਦੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਉਲਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਹਕੀਮ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਟੱਡੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ।

"ਨਾ ਉਏ ਜ਼ੈਲਿਆ! ਚਾਚਾ ਏ ਆਪਣਾ।" ਧੰਨਾ ਤ੍ਰਭਕ ਕੇ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ੈਲਾ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟ ਗਿਆ।

ਧੰਨਾ ਹਕੀਮ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਕੋਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ, "ਚੱਲ ਚਾਚਾ ਐਂ ਦੱਸ ਕੇ ਤੇਰੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਕਿਹੜੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਆ?"

ਹਕੀਮ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਲਹੂ ਉਤਰ ਆਇਆ। ਉਹ ਉੱਠ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹੱਥ ਨਾਲ਼ ਲਾਹਣਤ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ, "ਸ਼ਰਮ ਕਰ ਉਏ ਪੁੱਤਰਾ! ਮੇਰੀਆਂ ਤਾਂ ਧੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ। ਧੀਆਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸੋਹਣੀਆਂ ਜਾਂ ਕ੍ਹੋਝੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।" ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ।

"ਉਏ ਸਰਦਾਰਾ!" ਖੁੰਡੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਾਲ਼ਾ ਮੁੰਡਾ ਰੋਹ 'ਚ ਬੋਲਿਆ। "ਬਥੇਰਾ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਰਾਜਪੂਤ ਚੁੱਕਦੇ ਆਂ। ਲੈ ਲਾ ਚਾਚੇ ਕੋਲ਼ੋ ਸੂਹਾਂ। ਬੜਾ ਮਾਣ ਸੀ ਤੈਨੂੰ ਚਾਚੇ 'ਤੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬੜੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ, ਇਹ ਸਾਲੇ ਕੰਮੀਂ-ਕੰਮੀਣ ਤਾਂ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਲੈ ਲਾ ਚਾਚਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ।"

"ਨਾਲ਼ੇ ਨੁਸਖਾ ਮਲ੍ਹਮ ਦਾ।" ਕਾਲ਼ੇ ਕੁੜਤੇ ਵਾਲਾ ਹੱਸ ਕੇ ਬੋਲਿਆ।

"ਤੂੰ ਦੱਸ ਕੋਈ ਹਕੀਮੀ ਕਰਨੀ ਆ ਜੱਟਾ ਨੁਸਖਾ ਲੈ ਕੇ?" ਨੱਤੀਆਂ ਵਾਲ਼ੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਟਿੱਚਰ ਕੀਤੀ।

"ਐਵੇਂ ਵਕਤ ਬਰਬਾਦ ਕਰੀਂ ਜਾਨਾ।" ਪੱਕੇ ਰੰਗ ਤੇ ਚਿੱਟੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਨੇ ਪਛਤਾਵੇ ਨਾਲ਼ ਕਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਖੁੰਡੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਧੰਨਾ ਉਠ ਕੇ ਤੁਰ ਪਿਆ।

"ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰੋ।" ਇਹ ਆਖ ਉਸਨੇ ਬੋਹੜ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨਾਲ਼ੋਂ ਘੋੜੀ ਦੀ ਲਗਾਮ ਖੋਹਲੀ ਤੇ ਪਲਾਕੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਬੈਠਦਿਆਂ, ਘੋੜੀ ਦੁੜਾ ਕੇ ਧੂੜ 'ਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ।

ਗੁੰਮ-ਸੁੰਮ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਛਵੀ ਹਕੀਮ ਦੇ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਜੜ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਚੀਕ ਮਾਰ ਕੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਚੁਫਾਲ ਡਿਗ ਪਿਆ। ਖੁੰਡੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਕੇ ਕਰਮਦੀਨ ਦੇ ਮੌਰਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਵਾਰ ਹੋਰ ਕੀਤੇ। ...ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਘੋੜੀਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਗਏ।

ਸ਼ਾਮ ਢਲਣ ਤਕ ਜਦੋਂ ਕਰਮਦੀਨ ਘਰ ਨਾ ਮੁੜਿਆ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਫਿਕਰਾਂ 'ਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਰੋਕਦਿਆਂ, ਫਜ਼ਲਾ ਭਰਾਈਆਂ ਦੇ ਕਮਾਲ ਨੂੰ ਨਾਲ਼ ਲੈ ਕੇ ਲਹਿਲੀ ਵਾਲ਼ੇ ਰਾਹੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵੀ ਹੋਣੀ ਦੇ ਡਰ ਨਾਲ਼ ਕੰਬੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਦੀ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਹਿਲਜੁਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਸੁੰਨ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਤਕੀਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੂੰਗਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੱਧਮ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ 'ਹਾਏ' ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਜ਼ਲਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਲ ਦੇ ਲਈ ਜਿਉਂ ਬੇਜਾਨ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਪੈਰ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਜੰਮੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਅਹਿੱਲ ਖੜਾ ਰਿਹਾ, ਕਿਸੇ ਬੁੱਤ ਦੇ ਵਾਂਗ।

ਕਮਾਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਝੰਜੋੜਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਸ਼ 'ਚ ਪਰਤਿਆ। ਉਹ ਅੱਭੜਵਾਹੇ ਵਿਲਕਦਾ-ਵਿਲਕਦਾ ਤਕੀਏ ਵਲ ਦੌੜ ਪਿਆ।

"ਹਾਏ ਓਏ ਰੱਬਾ!" ਅੱਬਾ ਦਾ ਕਲਾਵਾ ਭਰ ਕੇ ਉਹ ਜ਼ਾਰੋ-ਜ਼ਾਰ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

"ਫਜ਼ਲਿਆ ਹੋਸ਼ ਕਰ, ਪਾਸੇ ਹੋ, ਘਰ ਲੈ ਚੱਲੀਏ ਤਾਏ ਨੂੰ।" ਕਮਾਲ ਨੇ ਹਕੀਮ ਦੀ ਨਿਢਾਲ ਦੇਹ ਨੂੰ ਕਲਾਵਾ ਭਰ ਕੇ ਮੌਰਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤੇਜ਼-ਤੇਜ਼ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਪਿੰਡ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਫਜ਼ਲਾ ਅੱਬਾ ਦੀਆਂ ਲਮਕਦੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਨੂੰ ਬੋਚਦਾ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਰਮਦੀਨ ਦਾ ਹੂੰਗਣਾ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਜ਼ਲਾ ਸਾਰੀ ਵਾਟ 'ਅੱਬਾ ਬੋਲ, ਅੱਬਾ ਬੋਲ' ਕਹੀ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕਰਮਦੀਨ ਨੂੰ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਬਹੁਤਾ ਲਹੂ ਤਕੀਏ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਤੇ ਬਚਦਾ ਲਹਿਲੀ ਵਲ ਜਾਂਦੇ ਰੇਤੀਲੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਨੁੱਚੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਖ਼ੌਫ ਨਾਲ਼ ਦਹਿਲ ਗਏ ਸਨ। ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਤੁਅੱਸਬ ਦੀ ਅੱਗ ਨੇ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਦੇ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

"ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ਼ ਧਰੋਹ ਦਾ ਫਲ਼ ਏ। ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਕਾਫਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਤੇ ਮਲ੍ਹਮਾਂ ਲੌਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਪਾ ਲਈ।" ਫਜ਼ਲੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਮੂਹਰੇ ਜੁੜੀ ਭੀੜ੍ਹ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਆਖਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕਰਮਦੀਨ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦੇ-ਖ਼ਾਕ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸੱਤਾ ਵੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹਾ ਪੱਗ ਦੇ ਲੜ ਨਾਲ਼ ਅੱਥਰੂ ਪੂੰਝ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਬੜੇ ਡੂੰਘੇ ਟੱਕ ਆ ਛਵੀਆਂ ਦੇ।" ਕਰਮੂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸਨੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਲਈ ਸੀ। ਕਬਰਸਤਾਨ ਤੋਂ ਘਰਾਂ ਵਲ ਮੁੜਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ 'ਚ ਜ਼ਹਿਰ ਜਿਹੀ ਘੁਲ਼ ਗਈ ਸੀ। ਹਰ ਬਸ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ੱਕ ਤੇ ਖੌਫ ਨਾਲ਼ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਗੁੱਸਾ ਤੇ ਰੋਹ ਵੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਲਈ ਏ। ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੀਮਤੀ ਸਾਮਾਨ ਦੀਆਂ ਗੰਠੜੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਗੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਦ ਲਈਆਂ। ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਦਰੇ ਮਾਰ ਕੇ ਉਹ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤਣ ਲੱਗੇ।

"ਭਰਾਵੋ ਤੁਾਢੇ ਆਸਰੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਟਿਕਿਓ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਛੱਡ ਚੱਲੇ ਓ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਤੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ। ਵਾਸਤਾ ਈ ਨਾ ਕਰੋ ਏਦਾਂ।" ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਕਰਮੂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਛਲਕ ਪਈਆਂ।

ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕੁਝ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਉਸਨੇ ਮੂੰਹ ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਬਲ਼ਦ ਹਿੱਕ ਦਿੱਤੇ। ਉਦਾਸ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਫਜ਼ਲਾ ਉਸਨੂੰ ਮੋੜ ਮੁੜਨ ਤਕ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ।

ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਮੀਏਂ ਦੀ ਹਵੇਲੀ 'ਚ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ।

"ਬਸ ਕੀਮਤੀ-ਕੀਮਤੀ ਸਾਮਾਨ ਚੁੱਕੋ। ਦੇਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਕਰਨੀ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵਤਨ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਨਹੀਂ। ਇੱਜ਼ਤ-ਅਣਖ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀ। ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਓ। ਕਾਫਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਜ਼ਲੀਲ ਹੋਣ ਲਈ ਨਾ ਛੱਡਿਓ। ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਦਾ ਹੋਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਮਸਜਿਦ ਅੱਗੇ ਆ ਜੁੜਨਾ।" ਉਸਦੇ ਬੋਲ ਖੁਸ਼ਕ ਹੁੰਦੇ-ਹੁੰਦੇ ਉਸਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਗਏ। ਲੋਕ ਰੋ-ਰੋ ਸਾਮਾਨ ਦੀਆਂ ਗੰਠੜੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲੱਗੇ। ਹੋਰ ਘੜੀ ਨੂੰ ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਦੇ ਹੋਕੇ ਨੇ ਜੰਮਣ-ਭੋਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਰੋਂਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਮਨਹੂਸ ਹੇਕ ਨੂੰ ਡਰਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨਾਲ਼ ਉਡੀਕਣ ਲੱਗੇ। ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਢੋਲ ਦੇ ਵੱਜਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। 'ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ' ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ਼ ਅੰਬਰ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਦੇ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵੇਲੀਆਂ 'ਚੋਂ 'ਅੱਲਾ ਹੂ ਅਕਬਰ' ਦੀਆਂ ਹੇਕਾਂ ਉੱਠਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਗੋਲ਼ੀਆਂ ਦੀ ਦਗੜ-ਦਗੜ ਨੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਛਵੀਆਂ ਨੂੰ ਬੌਨਿਆਂ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਪਰ ਹੌਲ਼ੀ-ਹੌਲ਼ੀ ਧਾਵੀ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਘਰ 'ਚੋਂ ਚੀਕਾਂ ਉਭਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਪੰਡਤਾਂ ਵਾਲੀ ਖੂਹੀ ਤੇ ਮੀਏਂ ਵਾਲ਼ਾ ਖੂਹ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ਼ ਭਰ ਗਏ। ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਨੇ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਘੀਆਂ ਆਪੇ ਨੱਪ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ਼ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬੇਗਮ ਨੇ ਖੂਹ 'ਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਨਫੀਸਾਂ ਬਿਸਤਰਿਆਂ 'ਚ ਗੰਠੜੀ ਜਿਹੀ ਬਣ ਕੇ ਲੁਕੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਰੌਲ਼ੇ-ਗੌਲ਼ੇ 'ਚ ਚੱਬੇਵਾਲੀਆ ਮਿੰਦਰ ਚੁਬਾਰੇ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ ਗਿਆ। ਨਫੀਸਾਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗ ਗਈ। ਮਿੰਦਰ ਸੁੰਨ ਹੋਈ ਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜਦੀ ਨਫੀਸਾਂ ਦਾ ਕਲ਼ਾਵਾ ਭਰ ਕੇ ਪੌੜੀਆਂ ਉਤਰ ਆਇਆ ਤੇ ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰ 'ਚ ਉਸਨੂੰ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ।

"ਕੁੱਤਾ ਭੈਣ ਆਪਣੀ ਦਾ...।" ਧੰਨਾ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਗਰਜਿਆ।

"ਗੁਰੂ ਦਾ ਝੂਠਾ ਸਿੰਘ। ਪਿੱਛਾ ਕਰੋ ਗੱਦਾਰ ਦਾ।"

ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਮਿੰਦਰ ਪਿੱਛੇ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾ ਲਏ। ਹਮਲੇ ਦੀ ਮਾਰ ਘਟ ਗਈ। ਜਥਾ ਪਿਛਾਂਹ ਵਲ ਪਰਤ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਪਿੰਡ ਮਾਤਮ ਤੇ ਸਹਿਮ 'ਚ ਡੁੱਬਿਆ ਪਿਆ ਸੀ।

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਘਰਾਂ 'ਚ ਲਹੂ ਡੁੱਲਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਵੀ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਰੋ ਰਹੇ ਤੇ ਤੜਫ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਦੇਹਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਅੱਥਰੂ ਕੇਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਚੀਕਾਂ ਤੇ ਵੈਣ ਤਾਂ ਜਿਉਂ ਵਰਜਿਤ ਸਨ। ਕੁਝ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਹਿਮੇ ਲੁਕੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਇਕ ਮੁਰਦੇਹਾਣੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਬੁੱਕਲ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ।

◆◆◆

ਅੱਧੀ ਕੁ ਰਾਤੇ ਇਕ ਦਰਦੀਲੀ ਤੇ ਤਰਲਿਆਂ ਨਾਲ਼ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਸਹਿਮੇ ਤੇ ਦੁਖੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਕੰਬਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

"ਉੱਠੋ ਭਰਾਵੋ ਉੱਠੋ। ਇਹ ਮਾਤਮ ਦਾ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸੱਤਾ ਆਂ ਲੁਹਾਰਾਂ ਦਾ। ਮੈਂ ਲਹਿਲੀਉਂ ਆਇਆਂ ਦੌੜਕੇ। ਵੱਡੇ ਤੜਕੇ ਫਿਰ ਹਮਲਾ ਹੋਣਾ। ਪੱਕੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਨੇ। ਉਠੋ, ਸੰਭਲੋ, ਚੱਕ ਸਾਦੂ ਕੈਂਪ ਪਹੁੰਚੋ।"

ਇਕ ਸਿੱਖ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਯਕੀਨ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧੰਨੇ ਦੇ ਜਥੇ ਦੀ ਕੋਈ ਚਾਲ ਹੀ ਲੱਗੀ।

"ਉਏ ਫਜ਼ਲਿਆ, ਤੂੰ ਹੀ ਉੱਠ ਜੇ ਜਿਉਂਦਾ ਏ ਤਾਂ। ਸਮਝਾ ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ। ਰਾਤ ਮੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁਕਾ ਦੇਣੇ ਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ। ਓਏ ਕੁੰਡਾ ਤਾਂ ਖੋ੍ਹਲ।" ਸੱਤੇ ਦੀ ਕੜਕਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇਕ ਬਚਕਾਨਾ ਜਿਹੀ ਲੇਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਫਜ਼ਲਾ ਉਠਿਆ। ਮਾਂ ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਦਰ ਨਾ ਖੋ੍ਹਲਣ ਲਈ ਵਾਸਤੇ ਪਾਏ।

"ਅੱਗੇ ਘੱਟ ਧੋਖਾ ਖਾਧਾ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖੜਿਆਂ ਕੋਲੋਂ! ਮਿੰਨਤ ਨਾਲ਼ ਦਰ ਨਾ ਖੋ੍ਹਲੀਂ। ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਵਾਨ-ਜਹਾਨ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਈ ਖਿਆਲ ਕਰ।"

ਫਜ਼ਲਾ ਗਲੀ 'ਚ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਤੇ ਸੱਤਾ ਗਲੀ-ਗਲੀ ਦੌੜ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹੇ।

ਫਜ਼ਲੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਖੌਫ ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨਾਲ਼ ਸੁੰਨ ਹੋਈਆਂ ਦੇਹਾਂ 'ਚ ਹਿਲਜੁਲ ਹੋਈ। ਉਹ ਉੱਠੀਆਂ ਮੋਏ ਪਤੀ, ਪਤਨੀ, ਪੁੱਤਰ, ਧੀ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਕੋਲੋਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹਿੱਲ ਮੁੱਖ ਚੁੰਮ ਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਫਨ-ਦਫਨ ਦੇ ਬਗੈਰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁਆਫੀਆਂ ਮੰਗ ਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਬਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ਼ ਬਚੇ-ਖੁਚੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀਆਂ ਗੰਠੜੀਆਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਤੇ ਤੁਰ ਪਈਆਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸਲਾਮ ਕਹਿ ਕੇ, ਚੁਗਾਠਾਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਕੇ, ਸਰਦਲਾਂ 'ਤੇ ਅੱਥਰੂ ਚੁਆ ਕੇ। ਉਹ ਥੱਕੇ-ਟੁੱਟੇ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਗਲੀਆਂ 'ਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਸਜਿਦ ਮੂਹਰਲੇ ਪਿੱਪਲ ਹੇਠ ਇੱਕਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਦੁੱਖਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ਼ ਭਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਹ ਅਬੋਲ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਗਲੇ ਲੱਗ ਕੇ ਡੁਸਕ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਅੱਜ ਮੋਚੀਆਂ ਤੇ ਮਰਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੁੱਖਾਂ-ਭਰੇ ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਜਾਤ-ਔਕਾਤ ਵਾਲਾ ਸਬਕ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਦੁਖੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਸੱਤੇ ਤੇ ਫਜ਼ਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਤੁਰਿਆ। ਇਕ ਅਣ-ਚਾਹੇ, ਅਣ-ਮੰਗੇ ਤੇ ਅਣ-ਦੇਖੇ ਵਤਨ ਦੇ ਵਲ। ਪਹੁ ਫੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਚੱਕ ਸਾਦੂ ਕੈਂਪ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਬਲੋਚੀ ਰਜਮੰਟ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਲ ਪਰਤਦਿਆਂ, ਸੱਤੇ ਨੂੰ ਇਉਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਉਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਥੇਹ ਜਾਂ ਕਬਰਸਤਾਨ ਵਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗ ਕੇ ਛੱਡ ਆਇਆ ਸੀ, ਕਿਧਰੇ ਦੂਰ, ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ। ਧੰਨੇ ਦਾ ਜਥਾ ਉੱਜੜੇ ਹੋਏ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਮੁਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਹਨੇ ਸੂਹ ਦਿੱਤੀ ਆ? ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਏ ਓਸ ਕੌਮ ਦੇ ਗੱਦਾਰ ਦਾ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਹੁੰ, ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੌਤ ਮਾਰਾਂਗੇ ਓਸ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਦੇ...।" 'ਸਿੰਘ' ਅੱਗ ਬਬੂਲਾ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਿਹਰਦੀਨ ਲੰਬੜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਘਰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ਼ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਮੁਟਿਆਰ ਧੀ ਚੌਂਕੇ ਦੇ ਓਟੇ ਕੋਲ ਲੁੜਕੀ ਪਈ ਸੀ। ਰਾਤੀਂ ਕਿਸੇ ਧਾਵੀ ਨੇ ਬਰਛਾ ਉਸਦੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

"ਓਏ ਹਰਾਮਜ਼ਾਦਿਓ! ਇਹ ਕੀ ਗਲਤੀ ਕਰਤੀ ਤੁਸਾਂ। ਵਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਚਿਹਰਾ-ਮੋਹਰਾ ਤਾਂ ਦੇਖ ਲਿਆ ਕਰੋ।" ਧੰਨੇ ਨੇ ਮੋਈ ਕੁੜੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪੋਲਾ-ਪੋਲਾ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਕੁਝ ਪਲ ਲਈ ਕੁੜੀ ਦੇ ਉਭਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਰਹੀ। ਦੁਪਹਿਰੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਗੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਲੱਦ ਕੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਲ ਮੋੜੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਇਕ ਚਾਅ ਜਿਹਾ ਸੀ।

"ਬਸ ਕੀਮਤੀ-ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਚੁੱਕੋ।ਦੇਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਕਰਨੀ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵਤਨ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਨਹੀਂ।ਇੱਜ਼ਤ-ਅਣਖ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀ।ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਓ।ਕਾਫਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਜ਼ਲੀਲ ਹੋਣ ਲਈ ਨਾ ਛੱਡਿਓ।ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਦਾ ਹੋਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਮਸਜਿਦ ਅੱਗੇ ਆ ਜੁੜਨਾ।" ਉਸਦੇ ਬੋਲ ਖੁਸ਼ਕ ਹੁੰਦੇ-ਹੁੰਦੇ ਉਸਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਗਏ। ਲੋਕ ਰੋ-ਰੋ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਗੰਠੜੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲੱਗੇ।ਹੋਰ ਘੜੀ ਨੂੰ ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਦੇ ਹੌਕੇ ਨੇ ਜੰਮਣ-ਭੋਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ।ਰੋਂਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਮਨਹੂਸ ਹੇਕ ਨੂੰ ਡਰਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨਾਲ਼ ਉਡੀਕਣ ਲੱਗੇ। ਅਚਾਨਕ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਢੋਲ ਦੇ ਵੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ।'ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ' ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ਼ ਅੰਬਰ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਦੇ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵੇਲੀਆਂ 'ਚੋਂ 'ਅੱਲਾ ਹੂ ਅਕਬਰ' ਦੀਆਂ ਹੇਕਾਂ ਉੱਠਣ ਲੱਗੀਆਂ।

"ਰਾਤੀਂ ਫੇ ਕਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਨਿਉਂਦਾ ਆ?" ਬਠੁੱਲੇ ਵਾਲ਼ੇ ਜਗਤੇ ਨੇ ਜਿਆਣੀਏ ਸੰਤੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਭੁੱਲੇਆਲ ਰਾਠਾਂ ਈ ਬਚਿਆ ਹੁਣ ਤਾਂ। ਬੜੀਆਂ ਮਾਲਦਾਰ ਸਾਮੀਆਂ ਆ ਓਸ ਪਿੰਡ। ਨਾਲ਼ੇ ਧੰਨੇ ਦਾ ਤਾਂ ਚੁੱਲੇ ਨਿਉਂਦਾ ਏ ਰਾਤੀਂ।" ਸੰਤਾ ਬੋਲਿਆ।

"ਉਹ ਕਿੱਦਾਂ ਸੰਤਿਆ।"

"ਮੀਏਂ ਦੀ ਤਿਤਲੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲੈ ਗਿਆ ਮਿੰਦਰ। ਵੱਡੇ ਰਾਠ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ। ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਚੜ੍ਹਦੀ।

"ਧੰਨੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸੋਹਣੀ ਛਾਂਟ ਕੇ ਘਰ ਵਸੌਣਾ।" ਸੰਤੇ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਗੱਲ ਮੁਕਾਈ। ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਤੋਂ ਗਏ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਏ। ਸੱਤੇ ਨੇ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦੇ-ਖ਼ਾਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੀਏਂ ਦੀ ਦੇਹ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਚਕਰਾ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਕਿੰਨਾ ਰੋਹਬ ਸੀ, ਕਿੰਨੀ ਟੌਰ੍ਹ, ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਇੱਜ਼ਤ। ਬਸ ਏਡੀ ਕੁ ਖੇਡ ਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ। ਵਾਹ ਨੀਂ ਕੁਜਰਤੇ! ਮੰਨ ਗਏ ਤੇਰੇ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ।" ਉਸ ਦੀ ਅੱਖ 'ਚੋਂ ਟਪਕ ਕੇ ਅੱਥਰੂ ਟੋਏ 'ਚ ਪਏ ਮੀਏਂ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਜਾ ਡਿੱਗੇ ਸਨ।

◆◆◆

ਹੌਲ਼ੀ-ਹੌਲ਼ੀ ਜਨੂੰਨੀ ਪੌਣਾਂ ਨੇ ਰੁਮਕਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੰਬਰ ਤੱਕ ਉਡੀ ਧੂੜ ਮੁੜ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ ਸੀ।

ਰੌਲ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੱਤਰ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲ਼ੇ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੱਤਰ ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਲਈ ਹਲ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੰਨੀਆਂ ਫੜ੍ਹ ਲਈਆਂ। ਲੁੱਟ ਦੇ ਮਾਲ ਨਾਲ਼ ਭਰੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਚਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੱਕਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦਾ। ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ 'ਚ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲ਼ੇ ਵੀ ਆਣ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ:ਸਿਆਲਕੋਟੀਏ ਭਿੰਡਰ, ਕਲੇਰ ਤੇ ਬਾਜਵੇ। ਕੁਝ ਬਾਹਮਣ ਵੀ ਆਏ, ਜੱਟਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲ਼ੇ ਤੇ ਪੂਰੇ ਖਰਾਂਟ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਨਵਿਆਂ' ਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਸੈਣੀ ਤੇ ਲੁਬਾਣਿਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਖੰਘਣ ਤੱਕ ਨਾ ਦਿੰਦੀਆਂ।

'ਨਵਿਆਂ' ਦੀ ਬੋਲੀ, ਵੇਸ ਤੇ ਕੰਮਕਾਰ ਜੱਦੀ ਬਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਓਪਰੇ-ਓਪਰੇ ਤੇ ਅਨੋਖੇ ਲੱਗਦੇ।

"ਜਿਹੜੇ ਚਲੇ ਗਏ ਉਹ ਚੰਗੇ ਸੀ।" ਕੋਈ ਉਦਾਸ ਸੁਰ 'ਚ ਆਖਦਾ।

"ਸੱਚ ਆਖਿਆ, ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ।" ਹਰ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਾ।

"ਸਾਲਿਆਂ ਰੌਲਿਆਂ ਨੇ ਚੰਗੇ-ਚੰਗੇ ਸਾਥੋਂ ਖੋਹ ਲਏ।" ਕੋਈ ਵਿਗੋਚੇ 'ਚ ਆਖਦਾ।

"...ਤੇ ਆਹ ਵੱਢ-ਖਾਣੇ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ।" ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਕੁੜੱਤਣ ਨਾਲ਼ ਆਖਦਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਸਹਿਮਤੀ 'ਚ ਸਿਰ ਮਾਰਦੇ। ਸਿਆਲਕੋਟੀਆਂ ਨੇ ਮਸਜਿਦ 'ਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਲੁਹਾਰਾਂ ਤੇ ਲੁਬਾਣਿਆਂ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਨਾਂ 'ਮਸਜਿਦ ਆਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ' ਪੈ ਗਿਆ। ਤੁਰ ਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆ ਤੇ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੇਟਣਾ ਏਡਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਟੁੱਟਦੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚੋਂ ਸੂਰਤਾਂ ਖੁਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਕਈ ਵਾਰ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖਦਾ ਕਿ ਮੀਏਂ ਵਾਲ਼ੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਾਲ਼ੇ ਮੁਰੱਬੇ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਿਲ੍ਹਾ ਕੌੜਾ ਮੱਲ ਝਾਂਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਦਿਲਸ਼ਾਦ ਵਾਲ਼ਾ ਚੁਬਾਰਾ ਸੀ। ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਵਾਲ਼ੀ ਹਵੇਲੀ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵੇ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੁੜੀ। ਹੰਸੇ ਬਾਹਮਣ ਦੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹੀ ਨਿੰਮ ਅੱਜ ਵੀ ਮੁਸਤਫੇ ਵਾਲ਼ੀ ਨਿੰਮ ਸੀ।

"ਚਾਲ਼ੀ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਇਹਦੀ ਛਾਂ ਮਾਣਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਨਹੀਂ ਜੇ ਹੋਈ।" ਹੰਸੇ ਬਾਹਮਣ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਦੁਖੀ ਮਨ ਨਾਲ਼ ਆਖਦਾ। ਇਵੇਂ ਹੀ 'ਮੀਏਂ ਵਾਲ਼ੀ ਕੋਠੀ' ਤੇ 'ਹਕੀਮ ਕੀ ਦੁਕਾਨ' ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ।

◆◆◆

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ। ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਦੇ ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਬੂਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਕ ਸ਼ਾਮ, ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਜਿਹੀ ਦਿੱਖ ਵਾਲ਼ਾ ਓਪਰਾ ਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ। ਉਸਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਸੂਟਕੇਸ ਸੀ। ਲੰਬਾ ਕੱਦ, ਪਤਲਾ ਸਰੀਰ, ਕਤਰੀ ਹੋਈ ਬੱਗੀ ਦਾੜ੍ਹੀ, ਗੋਰਾ-ਨਿਛੋਹ ਰੰਗ ਤੇ ਮੋਟੀਆਂ-ਕਾਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਇਸ ਸ਼ਖਸ ਨੇ ਚਿੱਟੀ ਪੱਗ ਤੇ ਸਲਵਾਰ-ਕਮੀਜ਼ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ-ਭਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ਼ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਗਹੁ ਨਾਲ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਉਹ ਇਕ ਦੁਕਾਨ ਮੂਹਰੇ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਗਾਹਕ ਸਮਝਦਿਆਂ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਉਦਾਸ ਚਿਹਰਾ ਲਈ ਥੱਕੇ ਜਿਹੇ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ਼ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਦਰ ਲੰਘ ਗਿਆ।

'ਉਹੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਬੂਹਾ, ਉਹੀ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਉਹੀ ਰੋਸ਼ਨਦਾਨ, ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਬਦਲ ਗਏ।' ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਉਸਦਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਛਲਕ ਪਈਆਂ।

"ਦੱਸੋ ਜੀ ਕੀ ਚਾਹੀਦੈ?"

ਉਸਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਆਪਣਾ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ।

"ਕੀ ਵਿਖਾਵਾਂ?" ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਥਾਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

ਉਹ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸਾਰੇ ਚਿਹਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਬਗੈਰ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੁਜ਼ਰਦਾ।

"ਕੁਝ ਤਾਂ ਲਵੋ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਏਂ।"

ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਰੁੱਗ ਭਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਦੁਕਾਨ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਤੇਜ਼-ਤੇਜ਼ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ਼ ਸੱਤੇ ਦੇ ਘਰ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ।

"ਅੱਲਾ ਕਰੇ ਉਹ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋਵੇ।" ਹਰ ਕਦਮ ਨਾਲ਼ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਨ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸੱਤੇ ਕੇ ਕਾਰਖਨੇ ਵਾਲ਼ੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਟੇ ਵਾਲ਼ੀ ਚੱਕੀ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਹਮਣਲੇ ਤੌੜ 'ਚ ਖੜੇ ਸ਼ਹਿਤੂਤ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਡੱਠੇ ਅਲ੍ਹਾਣੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪਿਆ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ 'ਚ ਉਤਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਆਉਣ ਵਾਲ਼ਾ ਕੁਝ ਦੇਰ ਮੰਜੇ ਦੇ ਸਿਰ੍ਹਾਣੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਰਿਹਾ।

"ਸੱਤਿਆ!" ਉਹ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਝੁਕਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ।

"ਕੌਣ?" ਐਨਕ ਦੇ ਮੋਟੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ 'ਚੋਂ ਦੀ ਝਾਕਦਾ ਸੱਤਾ ਉਠ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

"ਉਹ ਏਡੀ ਛੇਤੀਂ ਭੁੱਲ ਗਿਆਂ ਲੁਹਾਰਾ, ਸਾਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਰੁਖਸਤ ਕਰਕੇ।"

ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸੱਤਾ ਉਠ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ।

"ਬੱਲੇ ਬਈ ਬੱਲੇ! ਫਜ਼ਲਿਆ ਤੂੰ? ਆਹ ਤਾਂ ਕਮਾਲਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਯਾਰਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਸ ਈ ਮੁਕਾ ਛੱਡੀ ਸੀ।"

ਸੱਤੇ ਨੇ ਫਜ਼ਲੇ ਨੂੰ ਕਲ਼ਾਵੇ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਖੜੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਕਿਰਦੇ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਤਾਂ ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਭੀੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਜੁੜੀ ਪਈ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਗਲੀਆਂ 'ਚ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

"ਚੱਕੀ ਆਲਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸਲਵਾਰ ਵਾਲ਼ਾ ਭਾਈ ਆਇਆ।"

"ਪਿੰਡ 'ਚ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਇਆ।"

"ਲੁਹਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਆਇਆ।"

ਰਾਤ ਤੱਕ ਚੱਕੀ 'ਤੇ ਇਕ ਮੇਲਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਿਆ ਰਿਹਾ। ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹੇ, ਦੱਸਦੇ ਰਹੇ।...ਤੇ ਫਜ਼ਲੇ ਨੂੰ ਘਰ ਆਉਣ ਦਾ ਨਿਉਂਦਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ।

"ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ ਭਰਾਵੋ। ਮੈਂ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਦਿਨ ਇੱਥੇ ਈ ਆਂ। ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਮਿਲਾਂਗੇ। ਰੱਜ-ਰੱਜ ਗੱਲਾਂ ਕਰਾਗੇ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਗਰਾਂ ਆ। ਮੈਂ ਹਰ ਘਰ ਆਵਾਂਗਾ।" ਫਜ਼ਲਾ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੱਤਾ ਤੇ ਫਜ਼ਲਾ ਵੱਡੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਫਜ਼ਲੇ ਨੇ ਪੂਰੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਈ। ਦੁੱਖ, ਸੰਤਾਪ ਤੇ ਗੁਰਬਤ ਭਰੀ ਵਿਥਿਆ। ਚੱਕ ਸਾਦੂ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ, ਮੌਤ ਦੇ ਕੀਤੇ ਨੰਗੇ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਵਿਥਿਆ। ਬਿਗਾਨੀ ਥਾਂ ਤੇ ਬਿਗਾਨੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਥਿਆ। ਉਸਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝੀਆਂ। ਫਿਰ ਇਕ ਲੰਮੀ ਚੁੱਪ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮਾਣ ਜਿਹੇ 'ਚ ਬੋਲਿਆ, "ਹੁਣ ਲਹੌਰ ਦੇ ਵਧੀਆ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਆ ਸੱਤਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਆ। ਧੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆ। ਬੜੀ ਖੁਸ਼ ਆ। ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਵੀ ਆ ਸੁੱਖ ਨਾਲ਼। ਥੋੜ੍ਹਾ ਆਰਾਮ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਅੱਲਾ ਦੇ ਕਰਮ ਨਾਲ਼।"

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

ਭਾਗ - 1

ਅਮੋਲਕ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਰਪਾਲ ਮੁਗਧ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ। ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਾਮਰੇਡ ਦੇ ਦਰਦਨਾਕ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਅਮੋਲਕ ਭਾਵੁਕ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਇਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਪਲ ਝਟ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਉਂ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਹਰਪਾਲ ਤੇ ਅਮੋਲਕ ਰਾਏਕੋਟ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਅਮੋਲਕ ਕਤਲ ਹੋਏ ਸਾਥੀ ਦੀ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ, ਲਿਆਕਤ ਅਤੇ ਹੁਨਰਮੰਦੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਹਰਪਾਲ ਸੁਣ ਸੁਣ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਪੁੰਜ ਇਥੇ ਜਨਮ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਐ ਤੇ ਧੱਕੇ ਖਾ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਐ!"

ਤਕੜਾ ਹਨੇਰਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਨਿਰਵੈਰ ਦੇ ਖੇਤ ਪਹੁੰਚੇ, ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਹੀ ਵਾਹਵਾ ਚੰਗੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜੋਗਾ ਮਕਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਮੋਲਕ ਤੇ ਹਰਪਾਲ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਪਹੀ-ਪਹੀ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸੁੰਨ-ਮਸਾਨ ਵਰਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਚੁਫੇਰੇ ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਤੰਬੂ ਤਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਪਾਈ ਲੱਕ-ਮਰਵੀਂ ਜੁੱਤੀ ਵਿਚ ਦੀ ਪਹੀ ਦੇ ਖੁਸ਼ਕ ਜਿਹੇ ਘਾਹ ਨਾਲ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਠੰਢ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਝਾਕਿਆ, ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਪਤਲੀ ਝਾਲ ਵਿਚ ਕਣਕਾਂ ਦੇ ਬੁੰਬਲ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਹੀ ਵਿਚ ਪਏ ਖੱਡੇ ਕਾਰਨ ਪੁਰਾਣਾ ਸਾਈਕਲ ਖੜਕਿਆ, ਮਕਾਨ ਦੇ ਬਿਨ-ਗੇਟ ਅੱਗੋਂ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈ ਨਿਕਲਿਆ, ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤ੍ਰਾਹ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਮਕਾਨ ਚੁਫੇਰਿਉਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਕ ਢੇਰ ਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਵਕਤ ਵਿਹੜੇ ਵਾਲੀ ਬੱਤੀ ਜਗ ਪਈ, ਉਸ ਦਾ ਚਾਨਣ ਬਾਹਰ ਤੱਕ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸਾਹਮਣੀ ਸਬਾਤ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੜਕਿਆ, ਕੋਈ ਜਣਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ, ਫੇਰ ਬੁਸ਼ਕਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਕੁੱਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਕੰਨ ਪਾਈ ਸੁਣਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਨਾਨਾ ਬੋਲ ਸੁਣਿਆ, "ਕੌਣ ਐ?"

ਕੁੱਤਾ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ, ਪਿਛੇ ਵਲ ਮੁੜਦਾ ਪੂਛ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਨਿਰਵੈਰ ਦੀ ਬੇਬੇ ਦਾ ਬੋਲ ਪਛਾਣ ਲਿਆ, ਉਸ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਜਿਹੀ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, "ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਸੀਂ ਆਂ ਅਮੋਲਕ ਹੋਣੀਂ!"

"ਵੇ, ਤੁਸੀਂ ਕਦੋਂ ਕੁ ਦੇ ਹੈਂ ਖੜੇ ਐਂ?"

"ਬੱਸ ਹੁਣੇ ਈ ਆਏ ਆਂ!" ਕਹਿੰਦਾ ਅਮੋਲਕ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਸਰਕਿਆ, ਕੁੱਤਾ ਫੇਰ ਭੌਂਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਬੇਬੇ ਨੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਘੁਰਕੀ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਪੂਛ ਮਾਰਦਾ, ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕੋਠੇ ਵਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਬੇਬੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈ ਸੀ।

"ਤੇ ਤੁਸੀਂ 'ਵਾਜ਼ ਕਾਹਤੋਂ ਨਾ ਮਾਰੀ?"

ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜਦਿਆਂ ਝੁਕ ਕੇ ਬੇਬੇ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਇਆ, ਮਗਰੇ ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਝੁਕ ਕੇ ਕੰਡ ਜਿਹੀ ਨੀਵੀਂ ਕੀਤੀ।

"ਵਾਜ਼ ਕੀ ਮਾਰਦੇ, ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ!"

ਬੇਬੇ ਨੇ ਸਬਾਤ ਦਾ ਭੇੜਿਆ ਹੋਇਆ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਆ-ਜੋ, ਇਹ ਹਰਾਮੀ, ਨੇਰੇ 'ਚ ਆਪਣੇ-ਪਰਾਏ ਦੀ ਪਛਾਣ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੈ!"

ਨਿਰਵੈਰ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨੇ ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਉਠਦਿਆਂ, ਮੂੰਹ ਫੇਰਦਿਆਂ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਮਲਵੀਂ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਆਖੀ।

"ਸਾ ਸਰੀ ਅਕਾਲ!" ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ। ਫੇਰ ਰਜਾਈ ਦਾ ਲੜ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਾਲ ਪਏ ਕਿੱਟੂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਿਰ ਫੜ ਕੇ ਹਿਲਾਇਆ, "ਸੌਂ ਗਿਆ ਇਲਤਾਂ ਦੀ ਪੰਡ!"

"ਹੁਣੇ ਚਾਂਭੜਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹਟਿਐ!" ਬੇਬੇ ਨੇ ਰਜਾਈ ਮੁੜ ਆਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਦੱਬ ਕੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ, ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਸਾਹ ਭਰਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਠੰਢ ਵੜ ਗਈ ਸੀ।

"ਨਿਰਵੈਰ ਕਿਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਐ?"

"ਨਹੀਂ, ਜਾਣਾ ਕਿਥੇ ਐ?...ਅਗਲੇ ਖੇਤ ਪਾਣੀ ਛੁਡਾਉਣ ਗਿਐ, ਭਈਏ ਨੂੰ! ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਦਿਨ ਛਿਪੇ ਤੱਕ ਪਿੰਡ 'ਚ ਫਿਰਦੈ ਰਿਹੈ! ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਐ, ਜਗਤਾਰ ਮਾਰ 'ਤਾ।"

"ਹਾਂ, ਉਸੇ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਏ ਆਂ!"

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾ-ਵੱਢਿਆਂ ਨੇ ਖੋਰ ਰੱਖਿਐ! ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਐ, ਜਗਤਾਰ ਦਾ ਨਿਰਵੈਰ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਉੱਠਣ ਬੈਠਣ ਸੀ! ਹੁਣ ਤੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਏਨਾਂ ਚਿਰ ਦਾ ਆਉਨੈਂ! ਤਾਂ ਹੀ ਤੂੰ ਨਿਰਵੈਰ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਾਇਐ! ਅਸੀਂ ਵੀ ਘਰ ਦਾ ਧੀ-ਪੁੱਤ ਮੰਨ ਕੇ ਲੈ ਲਿਆ!"

"ਮਾਤਾ ਜੀ, ਇਉਂ ਈ ਆਪਣੀ ਧਿਰ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਐ!"

"ਉਹੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਐ, ਭਾਈ ਮੋਲਕਾ!-ਜਗਤਾਰ ਵੀ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਰੱਖਦਾ ਸੀ!... ਚਲ ਹੱਛਾ ਸੱਗੂ ਕੀ ਪੱਤੀਓਂ ਲੁੱਚੇ-ਲੰਡੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਘਰ ਐ! ਬਖਤੌਰ ਸਿਹੁੰ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਈ ਮੱਛਰੇ ਹੋਏ ਐ! ਚਲ ਭਾਈ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਇਕ ਨਰਸ ਜਗਤਾਰ ਕੇ ਘਰ ਕੋਲ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਰਹਿੰਦੀ ਐ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਬਈ ਚਲ ਕੱਲੀ-ਕਾਰੀ ਜਨਾਨੀ ਐ!...।"

"ਬਈ ਖਰਾਬ ਕਰੀਏ!" ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਵਿਚ ਦੀ ਆਖਿਆ, "ਹਾਂਅ!"

"ਬੜਾ ਮੂੰਹ ਪਿਆ ਸੀ, ਸਾਲੇ ਮੁਸ਼ਟੰਡਿਆਂ ਦਾ!"

"ਬੱਸ ਪੁੱਛ ਨਾ, ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਕਈ ਆਰੀਂ ਸਭਾ ਦੇ ਕੱਠ 'ਚ ਸੁਣਾਇਆ ਵੀ ਸੀ ਬਈ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਆ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਨ੍ਹੀਂ! ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਸੀਂ ਧੂੰਆਂ ਲਿਆਵਾਂਗੇ!"

"ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਦੇ ਗੱਲ ਈ ਨੀ ਕੀਤੀ!"

"ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਜੇ ਇਹ ਬਹੁਤਾ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਹੁੰਦਾ!" ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਅੰਦਰ ਹੀ ਘੁੱਟ ਲਿਆ। ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਟੇਢੀ ਅੱਖ ਹਰਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖਿਆ।

"ਨਾਲੇ ਇਹ ਗੱਲ-ਚੀਜ਼ ਵੀ ਕੀ ਨੇ?-ਪਰ ਲੋਕ ਨ੍ਹੀਂ ਨਾ ਸਮਝਦੇ!... ਓਸ ਨਰਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੰਦਿਆਂ ਆਨੀ-ਬਹਾਨੀਂ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ-ਤਾ! ਜੇ ਭਾਈ, ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਗਰੇ, ਜੇ ਘਰ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਮਗਰੇ! ਕਈ ਵਾਰ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਸਟਰ ਕੋਲ ਵੀ ਆਏ! ਉਸ ਵਿਚਾਰੀ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਫ ਗੱਲ ਦੱਸ-ਤੀ ਮਾਸਟਰਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਐ, ਇਹ ਬਾਹਲੇ ਡਰੂ ਹੁੰਦੇ ਐ! ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ-ਜਲਸਿਆਂ 'ਚ ਤਾਂ ਬਥੇਰਾ ਰੌਲਾ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਐ! ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਤਾਂ ਇਹ ਭਿੱਜੀ ਬਿੱਲੀ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਐ! ਆਪਣੇ ਵਾਂਗੂੰ ਨ੍ਹੀਂ ਬਈ ਡਾਂਗ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤੁਰ ਪੈਣ!"

ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਚਿੱਤ ਫਿਰ ਹੱਸਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਆਵਾਜ਼ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਾਹਰੋਂ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਰਵੈਰ ਦਾ ਬੋਲ ਸੁਣਿਆ, ਪਲ ਕੁ ਪਿੱਛੋਂ ਸਬਾਤ ਦਾ ਭੇੜਿਆ ਬੂਹਾ ਚੁਕ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ, ਖੇਸ ਦੀ ਬੁਕਲ-ਮਾਰੀ ਨਿਰਵੈਰ ਅੰਦਰ ਆਇਆ, ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੁਖ-ਸਾਂਦ ਪੁੱਛੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਰੋਟੀ ਲੈ ਆਈ ਸੀ। ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਉਹ ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕੋਠੇ ਨਾਲ ਬਣੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪੈਣ ਲਈ ਉਠ ਖੜੋਤੇ। ਰਜ਼ਾਈਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠਦਿਆਂ ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੋਬਾਰਾ ਦੱਸਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਟੋਕਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੰਜਰਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ?"

"ਬੱਸ ਐਵੇਂ ਜੱਟਪੁਣੇ 'ਚ! ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਗਤਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ 'ਤੀ ਸੀ, ਬਈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਰਤੂਤ ਖਿੰਡਾਉਣੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਾ ਆਏ ਅਸੀਂ ਥੋਡੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਂਗੇ! ਏਨੇ ਨਾਲ ਈ ਸੱਪ ਲੜ ਗਿਆ!"

"ਮਾਰਿਆ ਕਿੱਥੇ?"

"ਵੱਡੀ ਸੜਕ 'ਤੇ! ਪੁਲੀ ਕੋਲ! ਟੂਸਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਨੂੰ ਕੁਵੇਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦਿਨ ਵੀ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਐ! ਪੰਜ ਵਜੇ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਦਿਨ ਜਮਾਂ ਛਿਪ ਜਾਂਦੈ!"

"ਫੇਰ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਕੀ ਆਖਦੀ ਐ?"

"ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੀ ਆਖਣੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ!"

"ਕਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਕੇ ਅੱਗੇ ਕੀ ਕੱਢਿਐ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਹੋਵੇ, ਅੱਗੇ ਅਸੀਂ ਕਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਕੰਧ ਢਾਹ-ਤੀ?"

"ਆਖਿਆ ਸੀ!"

"ਫੇਰ...?"

ਨਿਰਵੈਰ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਉਂ ਬੰਦ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਰਜਾਈ ਵਿਚ ਪਏ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਸੁੰਨ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗ ਪਿਆ। ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਬਾਦ ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਹਿੱਕ ਉਗਾਸ ਕੇ ਲੰਮਾ ਸਾਰਾ ਸੂਕਵਾਂ ਸਾਹ ਛੱਡਿਆ। ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੁੱਪ ਏਨੀ ਸੰਘਣੀ ਹੋਈ ਵੀ ਸੀ, ਮਾਮੂਲੀ ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ-ਸ਼ੋਰ ਗੂੰਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੱਲਬ ਦਾ ਮੱਧਮ ਪੀਲਾ ਚਾਨਣ ਵੀ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਥੱਕਿਆ-ਹਾਰਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਅਖੀਰ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਖੰਘੂਰਾ ਮਾਰਿਆ, ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, "ਗੱਲ ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਐ! ਸਵਾਲ ਇਥੇ ਨਾ ਇਹ ਐ ਬਈ ਜਗਤਾਰ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਕੇ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਉਸਾਰ ਦਿਆਂਗੇ! ਇਹ ਗੱਲ ਜਗਤਾਰ ਵੀ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਨਾ ਇਹ ਈ ਐ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਬੰਦਾ ਮਾਰ ਦੇਈਏ, ਅਸੀਂ ਇਨਕਲਾਬ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ!" ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਪੀਲੇ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮਸ਼ਾਲ ਵਾਂਗ ਮੱਚ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

"ਮਾੜੀ ਧਿਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਤਾਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਵੀ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ!"

"ਹਾਂਅ!" ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਲਮਕਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਏਹੀ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਐ!...ਸਵੇਰੇ ਗਮਧੂਰ ਵੀ ਆ-ਜੂ!"

ਦੂਜੇ ਦਿਨ, ਸੂਰਜ ਛਿਪਦਿਆਂ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਕਣਕਾਂ ਦੇ ਸਾਵੇ ਪਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਤ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ, ਬਹਾਦਰ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਅਧਖੜ ਗਮਧੂਰ ਨਾਂ

ਦਾ ਬੰਦਾ ਆ ਗਿਆ। ਹਰਪਾਲ ਹੋਰੀਂ ਉਦੋਂ ਪਰਲੇ ਖੇਤੋਂ ਗੰਨੇ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਭਰਵਾ ਕੇ ਹੀ ਮੁੜੇ ਸਨ। ਨਿਰਵੈਰ ਭਈਏ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂ ਅੰਦਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਆਖ ਕੇ, ਆਪ ਉਹ ਬੈਠਕ 'ਚ ਜੁੜੇ ਬੈਠੇ ਬੰਦਿਆਂ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ। ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲ ਕੱਢੀ, ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਕੰਨ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਜਣਿਆਂ ਘੁੱਟ-ਘੱਟ ਲਾਈ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬੱਲਬ ਵਾਂਗ ਜਗਣ ਲਗ ਪਏ। ਸਾਰੇ ਰਾਤ ਵਾਲੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਫਰੋਲਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਅਮੋਲਕ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਜੇ ਆਪਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਦਬਗੇ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖ਼ ਵਧਣੀ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਹੀ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ-ਜੂਗੀ! ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਮਗਰ ਤੁਰਦੇ ਐ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਉਹ ਵੀ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਜਾਣਗੇ।"

"ਦੇਖ ਲਉ!" ਗਮਧੂਰ ਇਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਵਟ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ, "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਤੇ ਸ਼ਾਖ਼ ਉਂਈਂ ਨਾ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਮਿਲ ਜੇ!"

"ਕਿਵੇਂ?" ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਗਮਧੂਰ ਵਲ ਵੇਖਿਆ।

"ਇਹ ਜੱਟ ਨੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ?"

"ਹੋਰ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲਗਣਗੇ!" ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸ ਕੇ ਬੋਤਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗਲਾਸ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪਾਈ। ਚੁੱਪ ਏਨੀ ਸੰਘਣੀ ਸੀ, ਗਲਾਸ ਵਿਚ ਡਿੱਗਦੀ ਧਾਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਸੁਣਦੀ ਸੀ। ਬਾਹਰੋਂ ਭਈਏ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਮਗਰ 'ਹੋਏ' ਵਰਗੀ ਲੇਰ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ।

"ਤੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ!" ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਗਲਾਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾ ਕੇ ਇਕੋ ਸਾਹ ਹੀ ਪੀ ਲਿਆ।

ਇਹ ਕਾਮਰੇਡ, ਪੁਰਾਣਾ ਖਿਆਲ ਐ! ਜਮਾਤੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਰ-ਪੈਰ 'ਤੇ ਪੈਂਤੜੇ ਬਦਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਐ। ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਆਖਦਾ ਸੀ! ਉਸ ਅਮੋਲਕ ਵਲ ਅੱਖ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, "ਬਈ ਜੇ ਆਪਾਂ ਹੁਣ ਕੁਸ਼ ਨਾ ਕਰੀਏ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖ਼ ਸੁਰਤੀਆ ਘਟ੍ਹਗੀ! ਤੂੰ ਪੁੱਛ ਕਿਉਂ? ਸ਼ਾਖ਼ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਪਾਣੀਉਂ ਪਤਲੀ ਹੋਈ ਪਈ ਐ! ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਛੱਡ-ਛੱਡ ਸਾਧ-ਸੰਤਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗੀ ਜਾਂਦੇ ਐ!"

"ਹੋਰ ਲੋਕ ਕੀ ਕਰਨ?" ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਗਲਾਸ ਨਿਰਵੈਰ ਹੱਥੋਂ ਫੜ ਲਿਆ, "ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿਉਣਾ ਐ। ਉਹ ਉਠ ਕੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਵਲ ਈ ਵੇਖੀ ਜਾਣ, ਕਦੋਂ ਡਿਗੂਗਾ! ਲੋਕ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗ ਟੱਟ-ਫੱਟ ਝਪਟ ਮਾਰਨ 'ਚ ਹੁੰਦੇ ਐ!"

"ਕਾਮਰੇਡ, ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਗਮਧੂਰ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਘਬਰਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਆਖਦਾ ਆਂ, ਆਪਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਾਹਤੋਂ ਨ੍ਹੀਂ ਕਰਦੇ।"

"ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਾਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਆਂ।" ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਰੂਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਗਾਸ ਕੇ ਗਮਧੂਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਜਥੇਬੰਦ ਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਆਂ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਘਸ ਗਏ! ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਮਗਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ!" ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਰਵੈਰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਰਲੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਿਚ ਹੱਸ ਪਿਆ।

ਭਈਏ ਨੇ ਬੈਠਕ ਦੇ ਬਾਰ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਜੀ ਰੋਟੀ ਕੇ ਲੀਏ ਬੋਲਤਾ ਹੈ!"

ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਾਰਿਆਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਰੋਟੀ ਲੈਣ ਚਲਿਆ ਗਿਆ! ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਨਿਰਵੈਰ ਭਾਂਡੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ, ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਡਕਾਰ ਮਾਰਦਾ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਤਿੰਨੇ-ਚਾਰੇ ਬਾਹਰ ਹਵਾ ਖੋਰੀ ਕਰਨ ਨਿਕਲ ਪਏ। ਵਾਹਵਾ ਸਮਾਂ ਬਾਹਰ ਗੇਟ ਕੋਲ ਖੜੋਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਨਾ ਵੇਖ ਕੇ, ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਪਹੀ 'ਚ ਤੁਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, "ਚਲੋ ਉਹਨੂੰ ਰਹਿਣ ਦਿਉ, ਕੋਈ ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਕਰਵਾ ਲਊ!"

ਹਰਪਾਲ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਬਾਂਹ ਵਲਾ ਕੇ ਜੱਫੀ 'ਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਚਟਖਾਰੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, "ਕੀ ਗੱਲ, ਮੁੰਡਿਆ! ਗੁੰਮ-ਸੁੰਮ ਜਿਆ ਬਣਿਐ ਫਿਰਦੈ!"

ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

"ਕਿਤੇ ਡਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ?"

"ਡਰਨ ਆਲੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਐ!"

"ਮਖਿਆ ਬਈ ਕੀ ਐ? ਜੀਹਨੇ ਐਹੋ-ਜਿਹਾ ਕੁਸ਼ ਵੇਖਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ! ਕਾਲਜੀਏਟ ਬੜਕ ਤਾਂ ਮਾਰ ਬੈਠਦੇ ਐ ਮਗਰੋ...।"

ਹਰਪਾਲ ਖਿੜ ਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸ ਪਿਆ। ਮੂਹਰੇ ਜਾਂਦੇ ਅਮੋਲਕ ਅਤੇ ਗਮਧੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਸੁਣ ਕੇ ਖੜੋ ਗਏ।

"ਕਿਉਂ ਬਈ, ਥੋਡੀ ਕਾਲਜੀਏਟ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਘਟਨਾ ਯਾਦ ਆ ਗਈ!" ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਆਇਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, "ਲਹਿਰ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਵੇਲੇ ਇਹਦੇ ਵਰਗਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪਾਹੜੂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਲ ਗਿਆ, ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਰੋਹ ਈ ਬੜਾ ਸੀ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ...ਭਾਦੋਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸੀ! ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਖੰਨੇ ਕੋਲ ਇਕ ਮੱਕੀ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਦਿਨੇ ਤਾਂ ਲੁਕਣਾ ਈ ਪੈਂਦਾ ਸੀ! ਗੱਲ ਕੀ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਤਿੱਖੜ ਦੁਪਹਿਰਾ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆਇਐ, ਵੱਟ ਨਾਲ ਜਾਨ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ! 'ਵਾ ਬੰਦ, ਧਰਤੀ ਸੇਕ ਮਾਰੇ! ਟਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਹਵਾੜ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਬਲੇ ਹੋਏ ਆਲੂ ਵਰਗੇ ਹੋਏ ਪਏ ਸੀ! ਬੈਠਿਆਂ ਬੈਠਿਆਂ ਸਾਥੀ, ਉਹ ਨਵਾਂ ਪਾੜ੍ਹ ਮੱਛੀ ਵਾਂਗੂੰ ਤੜਫਣ ਲੱਗ ਪਿਆ! ਉਹਨੇ ਕਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਘੱਟ-ਵਧ ਕੀਤਾ ਲਗਦਾ ਸੀ!- ਉਹ ਆਖੇ, ਮੈਂ ਨ੍ਹਾਉਣਾ ਆ! ਅਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਬਈ ਸਾਥੀ, ਬਾਹਰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਖਤਰਾ ਈ ਖਤਰਾ! ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਈ ਲੱਤ 'ਤੇ ਹੋ ਗਿਆ, ਕਹਿੰਦਾ ਮੇਰਾ ਨਹਾਤੇ ਬਿਨਾ ਸਰਦਾ ਈ ਨਹੀਂ!

- ਹਾਰ ਕੇ ਸਾਡਾ ਆਗੂ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਬਾਈ ਸਿੰਆਂ, ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸੋਧਵਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ 'ਚ ਵੜ ਕੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਕੂੰਡਾ ਕਰਦੇ ਐ। ਤੂੰ ਜੇ ਨਹਾਤੇ ਬਿਨਾ ਰਹਿ ਨੀ ਸਕਦਾ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਲਣ ਲਈ ਤੈਨੂੰ ਕੀਹਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ! - ਗੱਲ ਕੀ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਚੰਗਾ ਤਵਾ ਲਾਇਆ! ਪਰ ਉਹ ਪੀਰ ਮੰਨਿਆ ਈ ਨਾ। ਅੰਤ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਚੰਗਾ ਨਹਾ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣਾ ਪਊ, ਬਈ ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਹਾਲੇ ਸੋਧਵਾਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, ਭਰਾਵੋ, ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਐ, ਲਿਖਾ ਲਉ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਨਾਹ ਲੈਣ ਦਿਉ! ਖੈਰ ਸਾਥੀ, ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਮੱਕੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਕੱਸੀ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਬਾਜ਼ ਵਾਂਗ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖੀ, ਉਹ ਸੋਧਵਾਦੀ ਉਥੇ ਨਹਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ! ਉਹ ਤਾਂ ਕੰਜ਼ਰ ਦਾ ਪੁੱਤ, ਪਾਣੀ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਨਾਂ ਈ ਨਾ ਲਵੇ...! ਡਰਦਾ ਮੈਂ ਉੱਚੀ ਵੀ ਨਾ ਬੋਲਾਂ!"

"ਉਹਨੇ ਫਿਰ ਸੱਚੀਂ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ?" ਹਰਪਾਲ ਜਿਹੜਾ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬੋਲਿਆ, "ਹੋਰ, ਲਿਖ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਣਾ ਈ ਪੈਣਾ ਸੀ! ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੋਏ! ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਪੂਰਾ ਅੱਖੜ ਸੀ! ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।"

"ਬਈ ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਹਾਲੇ ਸੋਧਵਾਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ!" ਬਹਾਦਰ ਹੌਲੀ ਪਰ ਟਿਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਦਿਆਂ ਠਹਾਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸ ਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਹਾਸਾ ਰਤਾ ਕੁ ਟਿਕਿਆ, ਨਿੱਖਰੀ ਹੋਈ ਰਾਤ ਵਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਗਮਧੂਰ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਖਿਆ, "ਲਿਖ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਹਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਈ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ!"

ਅੱਗੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਬੋਲਿਆ, ਇਕ ਚੁੱਪ ਜਿਹੀ ਤਣੀ ਰਹੀ, ਕਾਲੀ ਸੂਫ ਵਰਗੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਘਾਹ-ਬਿੰਡੇ ਭਿੰਨੀ ਜਿਹੀ ਸੁਰ ਅਲਾਪ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਤੁਰਦੇ ਉਹ ਵੱਡੀ ਸੜਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ, ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਸੁਰਮਈ ਸੜਕ ਸਰਾਲ ਵਾਂਗ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਸੀ। ਦੂਰੋਂ ਇਕ ਟਰੱਕ ਦੀ ਗੂੰਜ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਟਰੱਕ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਬਹਾਦਰ ਬੋਲਿਆ, "ਮੁੜੀਏ?"

ਟਰੱਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਮੁੜ ਪਏ। ਟਰੱਕ ਦੀ ਗੂੰਜ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈ, ਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਚਾਨਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ ਤੁਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਫੀਟਾ ਨ੍ਹੀਂ ਆਇਆ?"

"ਉਹਨੇ ਕੀ ਆਉਣਾਂ?" ਅਮੋਲਕ ਦੱਬਵੀਂ ਸੁਰ 'ਚ ਬੋਲਿਆ।

"ਕਿਉਂ?"

"ਨਿਰਵੈਰ ਦੱਸਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿੱਸਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਐ, ਨਿਰਵੈਰ ਨੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ! ਕਹਿੰਦਾ, ਐਕਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਲਾ ਮੂਤਣ ਲੱਗ ਪਿਆ!"

"ਹੱਛਿਆ!" ਗਮਧੂਰ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਕਹਿ ਕੇ ਅਮੋਲਕ ਦੇ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਹੋ ਗਿਆ, "ਉਂ ਤਾਂ ਕੰਜਰ ਬੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹੁੰਦੈ! ਆਹ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਅਹੁ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ!"

"ਇਹ ਬੰਦੇ ਇਹੋ-ਜਿਹੇ ਈ ਹੁੰਦੇ ਐ! ਗੱਜਣ ਵਾਲੇ ਵਰ੍ਹਦੇ ਨ੍ਹੀਂ ਹੁੰਦੇ!" ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਲੋਹੜੇ ਦੀ ਤਨਜ਼ ਭਰ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਫੀਟੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੱਕਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਤੋਰੀ-ਫੁਲਕਾ' ਚਲਾਉਣਾ ਹੁੰਦੈ!"

"ਫੇਰ ਘਰ ਬੈਠਣ!" ਗਮਧੂਰ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਥੁੱਕਿਆ, "ਐਵੇਂ ਕਿਉਂ ਗਲ 'ਚ ਝੋਲਾ ਪਾ ਕੇ ਰਾਹ ਮਿਧਦੇ ਫਿਰਦੇ ਐ।"

"ਅਸਲ ਵਿਚ!" ਅਮੋਲਕ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

...ਤੇ ਮੰਨੂਵਾਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜਿੱਤ ਗਿਆ!

(ਸਫਾ 26 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਜੱਟ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਗਰਦਾਨਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਦਾ ਕਨਾਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਈ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਔਖਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਰਗ ਜਿਸ ਮੰਨੂਵਾਦ ਤੋਂ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਸਨ, ਉਹਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਜੋ ਆਪਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਆਸਟਰੀਆ ਦਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦਾ ਕਤਲ ਤੇ ਦੂਜੇ ਸੰਤ ਨਿਰੰਜਨਦਾਸ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਉਹ ਕਿਸ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੁੜਦੰਗ ਮਚਿਆ, ਕਿਸ ਨੇ ਅੱਗ ਦਾ ਫਲੂਹਾ ਸੁੱਟਿਆ ਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਹਵਾ ਦੇ ਕੇ ਭਾਂਬੜ ਬਾਲੇ? ਇਕ ਵਰਗ ਨੇ ਇਸ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਚੁੱਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਧਾਰੀ ਰੱਖੀ, ਸਗੋਂ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਵੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਟਕੂਏ, ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਬੜੇ ਉਕਸਾਹਟ ਭਰੇ ਭੜਕਾਊ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਕੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾ ਕੇ ਕਿਹੜਾ 'ਬੇਗਮਪੁਰਾ' ਵਸਾਉਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ ਪਈ ਸੰਤ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਤਰੀਕਾ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਅੱਗੇ ਆਇਆ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਖਾਸ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੂਰੀ ਰੀਝ ਨਾਲ ਲੁੱਟ ਕੀਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਚਾਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਸਿਤਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਇਹ ਕਰਤੂਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਵੀ ਕਰਫਿਊ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਬਾਹਰ ਚਿੜੀ ਵੀ ਫੜਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਪਰੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੀਆਂ। ਇਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਂਝੀ ਕਰਾਂਗਾ, ਜਿਹੜੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੀ। ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਫਗਵਾੜੇ ਵਲ ਦੀ ਚੁੰਗੀ ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਖਜੂਰਲੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਟਰੱਕ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਬੜਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਵੇਲੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਧਰੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਕੁਝ ਬਾਹਰ ਚੁੰਗੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਹੁੜਦੰਗ ਮਚਾਉਂਦੀ ਮੁੰਡੀਰ ਨੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਟਰੱਕਾਂ 'ਚੋਂ ਸਾਮਾਨ ਲੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੁਝ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਿੰਨਤਾਂ-ਤਰਲੇ ਕਰਨ ਦੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੱਗ ਲਾਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, 'ਪੁੱਤ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ।' ਇਕ ਟਰੱਕ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਇਸ ਸਦਮੇ ਨੂੰ ਇਨਾ ਦਿਲ ਨਾਲ ਲਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਹੜੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜੁਆਨ ਧੀਆਂ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਤਾਂ ਸਿਆੜ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਟਰੱਕ 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਰਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਰਿਆਸਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਟਰਮ ਵਿਚ ਸਟੇਟ ਵਿਦਿਨ ਸਟੇਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੇਰੇਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਸੰਤ ਦੇ ਲਕਬ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੇਤਾਜ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਗੰਧਲੀ ਵੋਟ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੌਂਕੀਆਂ ਭਰਨ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਡੇਰੇਦਾਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਉਸ ਦੇ ਡੇਰੇ ਦੀ ਮਨੌਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਰਜਾ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਲਹਿਜੇ 'ਚ ਕਹਿ ਲਈਏ, ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਦਾਇਰਾ, ਓਨਾ ਹੀ ਵੱਡਾ ਡੇਰੇਦਾਰ, ਓਨੀ ਹੀ ਵੱਡੀ ਉਹਦੀ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਰਲ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਲੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖੇਡ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਫੁਰਮਾਨ ਮੁਤਾਬਕ 'ਰਾਜੇ ਸ਼ੀਂਹ ਮੁਕੱਦਮ ਕੁੱਤੇ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਅੱਜ ਕੋਈ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਢੁੱਕਦੀ। ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਡੇਰੇਦਾਰ ਦੀ ਅੰਨੀ ਸ਼ਰਧਾ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਡੇਰੇਦਾਰ 'ਤੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਦੇ ਹੋਣ, ਉਸ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ 52 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸਮਝ ਕੇ ਖਰੀਦ ਲੈਣ। ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ ਯਾਰੋ!! ਹਰ ਦੂ ਲਾਹਨਤ ਆ ਐਦਾਂ ਦੀ ਸਾਧਗਿਰੀ ਦੇ। ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਲਾ ਕੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਉਦਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਗੇ, "ਸੰਗਤੇ ਮਾਇਆ ਨਾਗਣੀ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਰਹਿਓ।" ਐਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਧ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਵਰਗ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦਾ ਮਾਲ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਈ ਵੱਡੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਚੱਲਦੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਮੁੱਖੀ ਸੰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ, ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵੀ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜ ਨੰਬਰ ਇਕ ਵਾਲੇ ਡੇਰੇ ਮੁੱਖੀ ਦਾ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ ਚਾਹਤ ਹਰੇਕ ਵਿਚ ਲੁਕੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲੀ ਗੱਦੀ (ਕੁਰਸੀ) 'ਤੇ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬੈਠਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਬੰਦਾ ਤਰੱਦਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਹਤ ਦੂਜੇ-ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਣਨ। ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਠਾ ਡੇਰੇਦਾਰ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਹੈਗਾ, ਪਿਛਲਿਆਂ ਦਾ ਚਾਂਸ ਬੜਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲੰਮੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੰਗ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਧੇੜ-ਬੁਣ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਜਾਮ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਡੀ ਵੀ ਮਾਰੂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਵਿਆਨਾ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗੋਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕੜੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਜਿੰਦਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਨਾ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਦੱਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 11 ਕੁ ਵਜੇ ਚੱਲੀ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਨਕੋਦਰ ਚੌਕ ਵਿਚ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 5-6 ਵਜੇ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਟਾਈਮ ਆਸਟਰੀਆ ਨਾਲੋਂ 4 ਕੁ ਘੰਟੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਵਿਆਨਾ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਜੂਮ ਰਾਡਾਂ, ਕਿਰਪਾਨਾਂ, ਬੈਟ ਤੇ ਤੇਲ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਇਆ। ਇਸ ਗੋਲੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਖ਼ਬਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਆਈ ਹੋਊ। ਇੰਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦੇ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵੱਡਾ ਐਕਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਕਿਤਿਉਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਮਿਲੀ ਹੋਊ? ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹੰਗਾਮਾਕਾਰੀ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਸੀ। ਜੋ ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਵੇਖ ਹੀ ਲਿਆ।

> **ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਰਿਆਸਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਟਰਮ ਵਿਚ ਸਟੇਟ ਵਿਦਿਨ ਸਟੇਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੇਰੇਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਸੰਤ ਦੇ ਲਕਬ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੇਤਾਜ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਗੰਧਲੀ ਵੋਟ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੌਂਕੀਆਂ ਭਰਨ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਡੇਰੇਦਾਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਉਸ ਦੇ ਡੇਰੇ ਦੀ ਮਨੌਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਰਜਾ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਲਹਿਜੇ 'ਚ ਕਹਿ ਲਈਏ, ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਦਾਇਰਾ, ਓਨਾ ਹੀ ਵੱਡਾ ਡੇਰੇਦਾਰ, ਓਨੀ ਹੀ ਵੱਡੀ ਉਹਦੀ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ।**

ਸਭ ਪਾਸਿਉਂ ਇਕੋ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਨਾ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜੁਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਣੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ। ਨਾਲੇ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਆਸਟਰੀਆ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਪਈ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਹੱਥਾ ਹੀ ਰਗੜ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਡਾ ਵੱਡਾ ਉਪੱਦਰ ਤੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਸਮਝੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜ਼ਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮਚਾਇਆ ਹੁੜਦੰਗ ਕਿਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਪੰਜ ਬੰਦੇ ਸਾੜ ਫੂਕ ਤੇ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਰੇ ਵੀ ਗਏ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਛੱਡ ਗਏ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਜੀਣ ਲਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕਈ ਸ਼ਾਤਰ-ਦਿਮਾਗਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਕਸਾ ਕੇ ਪੌਂਡਾਂ-ਡਾਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਡਕਾਰ ਜਾਣੀਆਂ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਫਸਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਫਸਾਦੀ ਬੱਸਾਂ, ਟਰੇਨਾਂ, ਟਰੱਕਾਂ, ਕਾਰਾਂ, ਸਟੋਰਾਂ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਖੜ੍ਹੀ ਦੇਖਦੀ ਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, "ਪਈ ਸਭ ਕੁਝ ਕੰਟਰੋਲ ਅਧੀਨ ਹੈ।" ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੱਲਾਂ ਡੇਰੇ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸੰਤਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਸਿਰਫ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ।

ਇਕ ਪੱਖ ਵਿਆਨਾ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਦਾ ਜੋ ਹੋਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਤੱਕੜੀ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਅਗਾਂਹ ਪੈਰ ਪਾਇਆ, ਨਾ ਕਿ ਸੋਗ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਜੇ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਮੰਨੂਵਾਦੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਕੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਤੇ ਉਹਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਇੱਛਿਆਧਾਰੀ ਨਾਗ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠਾ ਰਹੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਫੂਕ ਦੇਣ, ਪਰ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆ ਕੇ ਬਹਿਣਾ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੂਲੋ ਆਪ ਭੀੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਸੜਕਾਂ ਰੋਕਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਭੜਕਾਊ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ ਦਾ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਰਿਹਾ ਹੋਊ। ਤੀਜੀ ਪਾਰਟੀ ਉਥੇ ਹੈ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਭਲਾਈ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸਮਝੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਮੰਨੂਵਾਦ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਮੰਨੂਵਾਦ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਖੀ ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਨੂੰਵਾਦ ਨੂੰ ਇਹ ਬੁੱਤ ਪੂਜਕ ਤੇ ਲੱਛਮੀ (ਮਾਇਆ) ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਕਹਿ ਕੇ ਨਿੰਦਦੀ ਰਹੀ, ਅੱਜ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੁੱਤ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਤੋਹਫੇ ਲੈਂਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਮਸੀਹਾ ਕਹਾਉਂਦੀ ਥੱਕਦੀ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਜ਼ੁਲਮ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁਖੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਹੈ ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਖਾਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੱਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕੀਤੀ ਹਿੰਸਾ 'ਤੇ ਸੋਗ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, "ਡਾਂਗ ਸਿਰ 'ਚ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਡਾਂਗ ਨੂੰ ਸੰਮ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤਾਕਤ ਦੇ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।" ਇਥੋਂ ਹੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸੋਗ ਸੀ। ਚੌਥੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਸਵਰਨ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਮਤਲਬ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ., ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹੀ ਨਫ਼ਰਤ ਹੈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਤੋਂ। ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਤਾਂ ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਕੁਝ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਰ ਵਾਲੀ ਜਲੰਧਰ ਪ੍ਰੈਸ ਨੇ ਵਿਆਨਾ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਬੜੇ ਫਿਰਕੂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਖਾਸ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਕੱਟੜ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿ ਬਲਦੀ 'ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਚਾਲ ਚੱਲੀ ਤੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਰਹੀ। ਇਹਦਾ ਐਨਾ ਅਸਰ ਕਬੂਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਏ ਗਏ, ਜਿੱਦਾਂ ਦੇ 80ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਜਨੂੰਨੀ ਭੜਕਾਹਟ ਵੇਲੇ ("ਕੱਛ, ਕੜਾ, ਕ੍ਰਿਪਾਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ") ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲਾਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਨਾਅਰੇ ਕੁਝ ਇੱਦਾਂ ਦੇ ਸਨ, "ਇਕੀ ਦੁੱਕੀ ਰਹਿਣ ਨ੍ਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਜੱਟ ਬੰਨੇ 'ਤੇ ਬਹਿਣ ਨ੍ਹੀਂ ਦੇਣਾ।" ਹੁਣ ਸੋਚੋ ਪਈ ਗੋਲੀ ਤਾਂ ਚੱਲੀ ਵਿਆਨਾ 'ਚ ਤੇ ਪਿੰਡ ਬੈਠਾ ਜੱਟ ਕਿੱਦਾਂ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹੋਇਆ। ਜਿੱਦਾਂ ਦੇ ਇਹ ਭੜਕਾਊ ਨਾਅਰੇ ਸਨ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਵੀ ਜੁਆਬ ਦੇਣ ਲਈ ਉਠ ਖੜ੍ਹਦਾ ਤਾਂ 1947 ਦੇ ਰੌਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਭਿਆਨਕ ਹੋਣੇ ਸਨ।

ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੱਕ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੇਹਧਾਰੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮਨੌਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਾ ਹੀ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼। ਕਾਰਨ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧ (ਸਮੇਤ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੂਜਾ ਕਰਾਉਣੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਾਧੂ-ਸੰਤ ਜੇਕਰ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਣੀ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਤਾਂ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਕੀ ਬੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਵਲੋਂ ਜੋ ਵੱਖਰੇ ਰਵਿਦਾਸੀਏ ਸੰਪਰਦਾ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਠੀਕ ਹਨ? ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤੇ ਕਈ ਦਿਨ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਜਿਥੇ ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੱਟਾਂ ਵਿਚ ਪਾੜਾ ਵਧਿਆ, ਉਥੇ ਕਥਿਤ ਦਲਿਤ ਵੀ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਪਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਖਾਲਸੇ ਸਜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਡੇਰੇ ਵਲ ਮੂੰਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਸੱਚਖੰਡ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਝੁਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਵਾਏ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਸੀਹਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕੱਚੀ-ਪਿੱਲੀ ਮਿਲਾਵਟ ਨੂੰ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਤੀਜਾ ਜੋ ਡੇਰਾ ਬੱਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਸਰ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਤ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਹੀ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਲਿਆ। ਇਹੋ ਕੁਝ ਮੰਨੂਵਾਦ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

#

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਵਲ ਵੇਖਿਆਂ, ਬੇਹੱਦ ਟਿਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ, "ਫੀਟਾ ਕਦੇ ਕਹਿੰਦਾ-ਕਹਾਉਂਦਾ ਸਰਗਰਮ ਵਰਕਰ ਸੀ।"

"ਸਰਗਰਮ ਵਰਕਰ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਐ!"

ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਹਨੇਰੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਕੁਝ ਨਾ ਜਾਣ ਸਕਿਆ।

"ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਫਰਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਐ, ਇਕ ਫੀਟੇ ਦੀ ਗੱਲ ਥੋੜੋ ਐ! ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਐ, ਅਵਤਾਰ, ਮੱਲ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੁਣ ਕੀ ਦੇ ਕੀ ਬਣ ਗਏ! ਫੀਟਾ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਐ, ਜਿਹੜਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਰਿਹਾ ਐ! ਤੇ ਦੂਜੇ ਮਿੱਟੀ ਪੱਟੀ ਜਾਂਦੇ ਐ।"

"ਕਾਮਰੇਡ!" ਗਮਧੂਰ ਕਰੜੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ, "ਲਹਿਰਾਂ ਗੱਲੀਂ ਬਾਤੀਂ ਨ੍ਹੀਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ! ਕੁਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦੈ। ਨਹੀਂ ਲੋਕ ਕਾਣੀ-ਕੌਡੀ ਬਦਲੇ ਨ੍ਹੀਂ ਪਛਾਣਦੇ!"

"ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਐ। ਲੋਕ ਤਾਂ ਸਾਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਮਗਰ ਹੋ ਤੁਰਦੇ ਐ!"

"ਤਾਂ ਈ ਤੁਰਦੇ ਐ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੁਸ਼ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ।"

"ਤੂੰ ਕੀ ਕਰਦੈਂ?" ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਗਮਧੂਰ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢੀਆਂ, "ਤੂੰ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਈ ਕਰਦੈਂ!"

"ਜੇ ਮੈਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾਂ, ਸਾਥੀ, ਚੀਨੀ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਮੁੱਢ ਤਾਂ ਤੂੰ ਵੀ ਨ੍ਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹ ਰਿਹਾ!"

"ਯਾਰ, ਤੁਸੀਂ ਲੜਦੇ ਕਿਉਂ ਐਂ!" ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵਗ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, "ਫੀਟੇ ਦੀ ਗੱਲ ਪਿੱਛੇ ਆਪਾਂ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਦਾ ਦਿਵਾਲਾ ਕਿਉਂ ਕੱਢਦੇ ਆਂ। ਉਹ ਵੀ ਬੰਦਾ ਈ ਐ, ਏਨਾ ਸਮਾਂ ਗਾਲ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਥ ਕੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਉਹਦਾ ਥਿੜਕ ਜਾਣਾ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਐ!"

ਹਰਪਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਤੱਤਣ ਭਰੀ ਬਹਿਸ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਸ਼ੋਪੰਜ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਬਹਾਦਰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਮਗਰੋਂ ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਰਜਾਈ ਦਾ ਲੜ ਚੁੱਕ ਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਦੂਸਰਿਆਂ ਮੰਜਿਆਂ ਤੋਂ ਦਬਵੇਂ-ਘੁਰਾੜੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਅੱਖ ਲੱਗਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਗਮਧੂਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਝੜਪ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। "ਗਮਧੂਰ ਨੇ ਕੀ ਕਮਾਲ ਮਾਰਿਐ! ਉਹਨੇ ਇਉਂ ਕਾਹਤੋਂ ਆਖਿਐ, ਲਿਖ ਕੇ ਤਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਹੋ ਈ ਜਾਂਦੀਆਂ!" ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਪਾਸੇ ਪਲਟਦਿਆਂ ਉਸ ਲੰਘਾ ਦਿੱਤਾ, ਅੱਚਵੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਫੜੱਕ ਫੜੱਕ ਵਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਮਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਹਾਂ ਨਾਲ ਦਬਵੀਂ-ਸੁਰ ਵਿਚ ਸੂਕ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਤਖਤਿਆਂ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਵੱਜਾ ਅਤੇ ਢੋਏ ਹੋਏ ਬਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ। ਵਿਹੜੇ ਦੀ ਪੀਲੀ ਚਾਨਣੀ ਦਿਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਉੱਠ ਕੇ ਤਖ਼ਤੇ ਮੁੜ ਭੇੜ ਦਿੱਤੇ, ਲਾਈਟ ਜਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਜੱਗ ਦਿੱਸਿਆ, ਉਹਨੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਜੱਗ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਲਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਘੁੱਟ ਸੁੱਟਣ ਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪਸਰਦੀ ਜਾਪੀ, ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਹੁੰਮਸ ਜਿਹਾ ਪਸਰਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, ਬਾਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ।

ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਠੰਢ-ਵਰਸਾਉਂਦੀ ਪਰਛਾਈ ਨਾਲ ਕੰਧਾਂ ਚਮਕ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਠੰਢ ਪੈਂਦੀ ਜਾਪੀ। ਜਦੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਗਮਧੂਰ ਰਜਾਈ ਥੱਲੇ-ਉੱਤੇ ਕਰੀ ਪਿਆ ਸੀ, ਅਮੋਲਕ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਉਹ ਗੱਲ ਦੋਬਾਰਾ ਉਭਰ ਆਈ, ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਬੱਤੀ ਬੁਝਾਈ ਅਤੇ ਰਜਾਈ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਲ ਨਾਲ ਪੈ ਗਿਆ। ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਘੋੜ-ਦੌੜ ਮੁੜ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਈ, ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਅੱਚਵੀਂ ਫੇਰ ਲੱਗ ਉੱਠੀ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਆਰਥਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਵਾਂਗੀ ਫਿਲਮਾਂ

ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ 'ਦਿ ਮੈਨ' ਅਤੇ ਇੰਡੋ-ਚਾਈਨੀਜ਼ ਵੈਂਚਰ 'ਡਿਜ਼ਾਇਰ' ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਟੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਵੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼ਿਲਪਾ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਉਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੜੀ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਭਿਨੈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਤੱਕ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਤੁਸੀਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਹੱਥ ਅਜ਼ਮਾ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਆਖਰ ਇਹ ਸਭ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹੋ? ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਬੜੀ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੀ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਸਦਕਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮੰਨੋ ਜਾ ਨਾ ਮੰਨੋ ਪਰ ਮੈਂ ਕਰਮ 'ਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਰੂਪ 'ਚ ਹੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ 'ਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ।

ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਟੀ

ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੁਣ ਅਕਤੂਬਰ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਹੋ ਗਈ ਹਾਂ।

ਆਪਣਾ ਵਿਆਹ ਟਲਣ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਨ। ਅਸਲ 'ਚ ਜੁਹੂ ਬੀਚ 'ਤੇ 'ਫਾਰਚਿਊਨ 10' ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਗਰਾਊਂਡ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁੰਦਰਾ ਮਿਲ ਕੇ ਜੋ ਡਿਊਪਲੈਕਸ ਪੈਂਟ ਹਾਊਸ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।

ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਮੰਗੋਲੀਅਨ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂਗੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਲੰਡਨ 'ਚ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਕਰਾਂਗੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਵਸਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਂਝ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਰਾਜ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਪਲਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਥੇ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਲੰਡਨ 'ਚ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਦਿਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਰਹਿ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। (ਥੋੜ੍ਹਾ ਯੁਕ੍ਰੇਨ 'ਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਧਾਤੂਆਂ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਹੈ)। ਰਾਜ ਟੂਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਗਾਇਬ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੋ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿਕਟ, ਯੋਗਾ, ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ. ਸਪਾ, ਪਰ ਫਿਲਮਾਂ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਪਿਆਰ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪ ਰੋਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਵੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਕਾਮੇਡੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੀਰੀਅਸ ਫਿਲਮਾਂ ਤੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਇਹ ਸਭ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਕ ਨਿਰਮਾਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਿਉਂ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ?

ਬਤੌਰ ਨਿਰਮਾਤਰੀ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਫਿਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗੀ।

ਵਤਨ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਫਿਲਮ ਹੈ 'ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਆਪਣਾ ਦੇਸ'

ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਫ-ਸੁਥਰੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਨਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਘਟਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਲਕ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਨੇ ਛੇ ਸੱਤ ਵਾਰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮੋੜ ਕੱਟੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ ਅਡੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ।

ਨਾ ਵਕਤ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਉਸ ਨੇ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ। ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਗਾਇਆ, ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਗਾਇਆ ਤੇ ਤਲੀ 'ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਜਮਾਉਣ ਵਾਂਗ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਇਰਾਦੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੋਣ ਤੇ ਸੋਚ-ਸਾਫ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਗਾ ਕੇ ਵੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਦੌਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਤਹਿਤ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਆਈ ਸੀ, 'ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁੜੀ।' ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵਧੀਆ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਆਪਣਾ ਦੇਸ।' ਫਿਲਮ 28 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ।

ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਚੀਮੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁੜੀ' ਫਿਲਮ ਹਾਸਰਸ ਭਰਪੂਰ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਕੋਈ ਔਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਆਪਣਾ ਦੇਸ' ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਨਾਬ ਰਵਿੰਦਰ ਪੀਪਰ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਖੂਬ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਫੁਹਾਰਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰਬਤ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਉਡਾਰੀ ਭਰਨ ਤੇ ਤੀਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਾਂ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਉੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

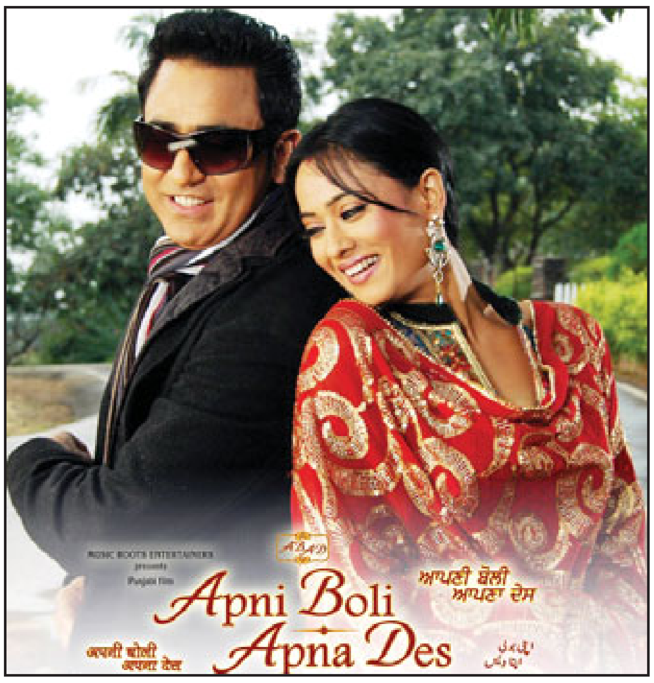

ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅੱਜ ਤਕ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਮੈਚ ਹੈ, ਪਰ 'ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਆਪਣਾ ਦੇਸ' ਵਿਚ ਅਸਲ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹੇਜ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ 20,000 ਤੋਂ ਵਧ ਲੋਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਆਪਣਾ ਦੇਸ' ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਬੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਘਰੋਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚਲਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਅੰਦਰੋਂ ਆਪਣੇ ਸੋਹਣੇ ਵਤਨ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਚੰਗੀ ਭਲੀ ਸਰਦੀ ਪੁੱਜਦੀ ਫੈਮਿਲੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਫੇਰ ਵਕਤ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਛਾਅ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਹੀਰੋ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੀ ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਥੇ ਹੀ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ 'ਚ ਮੇਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬਦੀਪ ਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਸੀਰੀਅਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਿਤ ਅਦਾਕਾਰਾ 'ਕਸੌਟੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀ' ਫੇਮ ਸ਼ਵੇਤਾ ਤਿਵਾੜੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਬੱਬਰ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਹੈ, ਜੋ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਕ ਰੇਡੀਓ ਜੋਕੀ ਹੈ। ਸੁਦੇਸ਼ ਲਹਿਰੀ ਨੇ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਵਿਚਲੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੁਲ ਸੱਤ ਗੀਤ ਹਨ। ਚਾਰ ਗੀਤ ਸੋਲੋ ਹਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਦੋਗਾਣੇ। ਇਕ ਦੋਗਾਣੇ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਸੁਨਿਧੀ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਗੀਤ ਰਿਚਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਗਾਏ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਗੀਤ ਭਾਰਤ 'ਚ ਸ਼ੂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਅਮਨ ਹੇਅਰ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਕ ਗਰਾਊਂਡ ਸੰਗੀਤ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਦਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਦੇ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਜਰਬਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਫਿਲਮ 60 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਡਾਇਲਾਗ ਵਿਜੇ ਟੰਡਨ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ਮੇਰੀ ਖੁਦ ਦੀ ਹੈ। ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਭੂਪੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ 25 ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, 26 ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਤੇ 9 ਦਿਨ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵੇਵਜ਼ ਵਲੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਰੂਟਸ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮਰਜੀਤ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਾ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਹਨ।

ਰਾਣੀ ਨੇ ਸਿਰਜੀ ਯਸ਼ਰਾਜ ਬੈਨਰ ਨਾਲੋਂ ਦੂਰੀ

ਰਾਣੀ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਯਸ਼ਰਾਜ ਕੈਂਪ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਹੀ। ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਯਸ਼ਰਾਜ ਬੈਨਰ ਦੀ ਪੱਕੀ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਯਸ਼ਰਾਜ ਕੈਂਪ ਦੀ ਇਹ ਪੱਕੀ ਦੋਸਤੀ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਟਿਕਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਕਿ ਯਸ਼ਰਾਜ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਣਾਲ ਕੋਹਲੀ ਨਾਲ ਰਾਣੀ ਮੁਖਰਜੀ ਫਿਲਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕੁਣਾਲ ਨੇ ਯਸ਼ਰਾਜ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਰਾਣੀ ਦੇ ਕੁਣਾਲ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਣਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਲਈ ਹੀਰੋ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਫਾਈਨਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਦਾ ਨਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਰਾਣੀ ਨੇ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਕੁਣਾਲ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਇਸ 'ਚ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਾਣੀ ਕੋਲ 'ਦਿਲ ਬੋਲੇ ਹੜਿੱਪਾ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯਸ਼ਰਾਜ ਬੈਨਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਫ਼ਿਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਂਝ ਵੀ ਜਦੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਨਵੀਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਰਾਣੀ ਦਾ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਲਈ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਲਗਾਉਣ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਰਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ ਲਈ 1 ਅਰਬ ਰੁਪਏ

'ਸਲੱਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਫਾਕਸ ਸਟਾਰ ਸਟੂਡੀਓਜ਼ ਨੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਅਤੇ ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮਾਈ ਨੇਮ ਇਜ਼ ਖਾਨ' ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਖਰੀਦ ਲਏ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਸੌਦਾ ਲਗਭਗ 1 ਅਰਬ ਰੁਪਏ 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇਕ ਹੋਟਲ 'ਚ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਮੰਨਦਾ ਆਇਆ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਜੋ ਵੀ ਫਿਲਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ, ਆਲੋਚਕ ਉਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਹਿੱਟ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦੇਣ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਟੈਂਟ ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪੱਖੋਂ ਖਾਸ ਹੋਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 'ਮਾਈ ਨੇਮ ਇਜ਼ ਖਾਨ' ਇਸੇ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਲਖਣ ਕਦਮ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਫਲ ਬਣਾ ਸਕਾਂ।"

ਫਾਕਸ ਸਟਾਰ ਸਟੂਡੀਓ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਰੀਦਣ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਫਾਕਸ ਸਟੂਡੀਓਜ਼ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ।

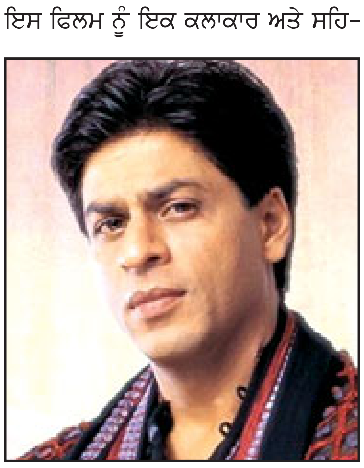

ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਖਾਸੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ ਅਮੀਸ਼ਾ

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਿਸ਼ਾ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਂਟ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦੇ ਕੇ ਕਾਫੀ ਪਛਤਾਵਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਜੁਹੂ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਪੈਂਟ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ।

ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਕਾਨ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ 'ਚ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਮਿਸ਼ਾ ਨੇ ਇਹ ਪੈਂਟ ਹਾਊਸ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤ 'ਚ ਸੀ। ਆਮਿਸ਼ਾ ਇਥੋਂ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਇਸ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਇਸ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਛੱਤ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸਾਰਾ ਫਰਨੀਚਰ ਵੀ ਬਰਸਾਤ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਹਿੰਗੇ ਕੁਸ਼ਨ ਕਵਰ ਵੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਬਰਸਾਤ 'ਚ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ।

ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰਦੇ ਅਤੇ ਸੋਫਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਟੇਬਲ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸਰਵਸਿੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਗੀਜ਼ਰ, ਲੈਂਪਸ, ਪੱਖਿਆਂ ਅਤੇ ਬਾਥਰੂਮ ਦੀਆਂ ਟੂਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਹੋਣੀ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ।

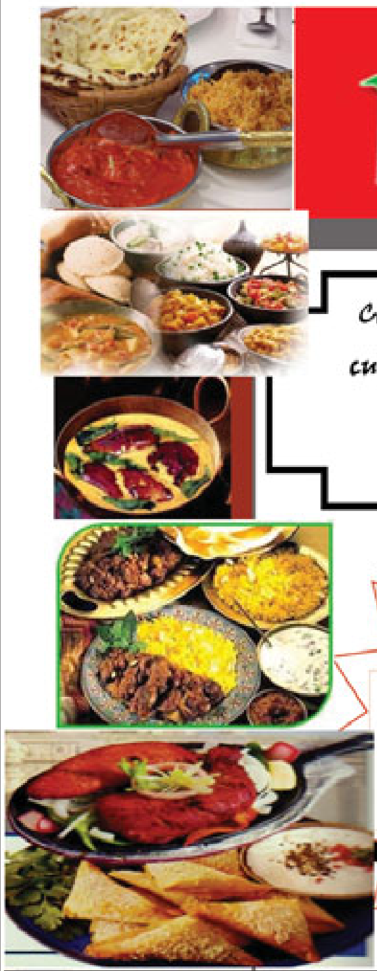

Taste of India
Authentic Indian Cuisine
Indo-Chinese & Pakistan Cusine

Celebrating our food....celebrating our culture. The Best Indian Cuisine in the Northwest Indiana!!!!

ਬਿਹਤਰੀਨ ਲੰਚ ਬਫੇ

ਜ਼ਾਇਕੇਦਾਰ ਤੰਦੂਰੀ ਖਾਣਿਆਂ ਦਾ ਲੁਤਫ

$8.99 MON-Fir
$10.99 Sat & Sun
22 Items!!!

ਅਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਕੇਟਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਪਾਰਟੀ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਕੈਟਰਿੰਗ ਦਾ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੌਕਾ ਦੇ ਕੇ ਦੇਖੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਮਹਿਮਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਪਰੋਸੇ ਗਏ ਖਾਣੇ ਦਾ ਗੁਣ ਗਾਉਣੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

761 E 81st. Ave
Merrillville, IN 46410
Tel: 219-755-4634
Fax: 219-755-4638
Www.tasteofindia.in.com

SIDHU & ASSOCIATES REALTY
COMMERCIAL REAL ESTATE

GAS STATION, HOTEL, LIQUER STORE
RESIDENTIAL REAL ESTATE IN ILLINOIS

ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮੋਟਲ, ਹੋਟਲ, ਲਿੱਕਰ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ/ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੱਧੂ

Baljit (BJ) Sidhu, Broker
Cell: 630-862-0941
Fax: 630-499-7533
sidhu-realty@hotmail.com

Bakersfield CA August 22, 2009
Los Vages NV August 23, 2009

Sep 19th-Madam Walker Theatre 617 Indiana Ave, Indianpolis 46202 IN
Contact Lakhvir Johal for info 718-610-9788
Sep 25th-14-15 Stafford Civic Center Constituion Ave Stadfford TX 77477

SRS Cultural & Sports Committee of Indiana

Proudly Presents

ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਮੇਲਾ-2009

2nd Annual Healthier Community Fun Fair

Sunday, August 30, 2009
9:00 AM-6:00 PM

Crown Point Gurudwara Sahib, Indiana
10005 Colorado St., Crown Point, IN 46307

Admission is Free

Complimentary Breakfast
& Punjabi Lunch

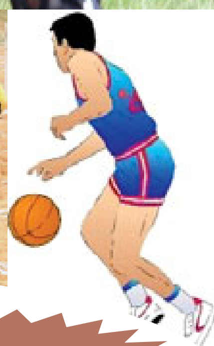

Team Sports: Kabaddi ਕਬੱਡੀ, Volleyball (Shooting) ਵਾਲੀਬਾਲ, Soccer, ਫੁੱਟਬਾਲ, Basketball ਬਾਸਕਟਬਾਲ, Kho-Kho, Athletics, Shot-Put, Fun Games, Tug of War, Musical Chair, Turban Tying

Sponsors Are Welcome

Trophies, Medals for 1st & 2nd Place Winning Teams & Individual.

Semi Final Tournament on Friday & Saturday August, 28, 29 2009, 9:00 am to 5:00pm only at Gurudwara Sahib Crown Point, 10005 Colorado St., Crown Point, IN 46307

Food Booths, Arts & Crafts, Punjabi Religious Music, A Colorful Family Picnic Style Community Event to Share Punjabi Culture, Performing Arts and Sports. Vendors. Registration: Registration is free & will get $150 travelling gas expense.

For More Info. Call

Gurinder Singh Gill 219-880-6163
Surinder Singh Palia 219-256-9426
Mandeep S. Bhura 708-655-3274
Amarbir Sidhu 219-613-6147
Bhupinder Kaur 219-662-0439
Sukhminder Singh 219-608-0031
Parminder S. Pinda 630-825-5288
Jasbir S. Palia 219-924-5250

Jaspal S. Multani 219-613-1011
Kuldip S. Lang 219-713-0771
Sikander Singh 219-775-0313
Harjit Kaur 219-242-5768
Makhan S. Gill 815-441-1495
Sukhdeep S Deepa 317-513-5114
Jaspal S. Dhaliwal 219-670-3854

S.S. Virk 219-898-0930
Jaspal Ghotra 765-337-5151
Surjit Singh Gilgian 708-205-5235
Teja Singh 219-263-3868
Satwinder Satta 219-313-3025
Nidhan Singh 646-403-5640
Gurdeep Kaur Gogi

SRS Cultural & Sports Committee

10005 Colorado St., Crown Point, IN 46307, Ph:219-736-0457